

Załącznik do Uchwały
Nr 76/22
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
z dn. 29 kwietnia 2022 r.

SPRAWOZDANIE
z działalności
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w 2021 roku

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Warszawa, kwiecień 2022 r.

Spis treści

I. Władze Narodowego Funduszu	4
II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2021 r.	6
III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2021 r.	11
III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2021 r.	11
III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego.....	12
III.2. Transfery środków pomiędzy zobowiązaniami wieloletnimi, a funduszem podstawowym w 2021 r.	22
IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2021 r.	23
V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”	28
VI. „Stop Smog” – współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK	35
VII. Program priorytetowy „Mój Prąd”	36
VIII. Wpłaty na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg i Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych	37
IX. Fundusz Modernizacyjny.....	38
X. Zobowiązanie wieloletnie - Fundusz Niskoemisyjnego Transportu	40
XI. Współpraca z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	41
XI.1. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych	41
XI.2. Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie	42
XI.3. Programy pilotażowe z zakresu poprawy jakości powietrza	43
XI.4. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	43
XI.5. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	43
XI.6. Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych	44
XI.7. Program priorytetowy „Moja Woda”	44
XI.8. Program priorytetowy „Agroenergia”	45
XII. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	45
XII.1. Wstęp	45
XII.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	47
XII.2.1. Wstęp.....	47
XII.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.....	50
XII.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.....	51
XII.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach	51
XII.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu.....	54
XII.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	56
XII.2.7. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska	57
XII.2.8. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi	58
XII.2.9. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.....	59
XII.2.10. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.....	60
XII.2.11. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego	61
XII.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy.....	62
XII.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	65
XII.5. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE	65

XII.6.	Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych i krajowych zewnętrznych.....	67
XIII.	Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r.	70
XIII.1.	Wstęp	70
XIII.2.	Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich.....	70
XIII.2.1.	Wstęp.....	70
XIII.2.2.	Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r.	71
XIII.2.3.	Ochrona wód	78
XIII.2.4.	Gospodarka wodna.....	79
XIII.2.5.	Ochrona klimatu i atmosfery	80
XIII.2.6.	Ochrona powierzchni ziemi	83
XIII.2.7.	Ochrona przyrody i krajobrazu	84
XIII.2.8.	Górnictwo	85
XIII.2.9.	Geologia.....	85
XIII.2.10.	Monitoring Środowiska	86
XIII.2.11.	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska.....	87
XIII.2.12.	Edukacja ekologiczna	88
XIII.2.13.	Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON.....	89
XIII.2.14.	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej	89
XIII.2.15.	Gospodarka o obiegu zamkniętym	89
XIII.2.16.	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION	90
XIII.2.17.	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	90
XIII.2.18.	Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska	91
XIV.	Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2021 r.	92
XIV.1.	Kadra pracownicza Narodowego Funduszu	92
XIV.1.1.	Zatrudnienie	92
XIV.1.2.	Zarządzanie zasobami ludzkimi	93
XIV.1.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników	94
XIV.1.4.	Działania wprowadzone w Narodowym Funduszu w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19	94
XV.	Załączniki	96
	Załącznik 1	96
	Załącznik 2	99
	Załącznik 3	104
	Załącznik 4	108
XVI.	Spis rysunków	111
XVII.	Spis tabel.....	111

I. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Pan Marek Szydło – Przewodniczący Rady Nadzorczej
Pan Janusz Wojdalski – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Pan Stanisław Bodys
Pan Olgierd Geblewicz
Pan Artur Kawaler
Pani Ewa Konarzewska-Gubała
Pan Krzysztof Masiuk
Pan Paweł Mazurkiewicz
Pan Zbigniew Myczkowski
Pan Roman Niżnikowski
Pan Kazimierz Suszyński

W 2021 r. odbyło się 15 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 368 uchwał.

W trakcie 2021 r. Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Rada Nadzorcza uchwaliła Plan działalności oraz programy priorytetowe na 2021 rok. Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2020, a także Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2020 roku. Ponadto podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2022 r.

Rada Nadzorcza dokonała również zmiany Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu oraz listy programów priorytetowych na 2021 r. oraz przeprowadzała okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2021 r.

ZARZĄD

Pan Maciej Chorowski – Prezes Zarządu
Pan Dominik Bąk – Zastępca Prezesa Zarządu
Pan Artur Lorkowski – Zastępca Prezesa Zarządu (do 30.11.2021 r.)
Pan Artur Michalski – Zastępca Prezesa Zarządu
Pan Paweł Mirowski – Zastępca Prezesa Zarządu

W 2021 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 163. posiedzeniach, na których przyjęto 1.637 uchwał.

Zarząd Narodowego Funduszu realizując zadania określone, w szczególności w art. 400k ustawy – Prawo ochrony środowiska, (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) w dalszym ciągu koncentrował się na działaniach zapewniających pełne wykorzystanie środków europejskich, niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Coraz istotniejsze w 2021 r. stało się wdrażanie rozwiązań umożliwiających dystrybucję środków krajowych pozyskiwanych z opłaty emisyjnej na rozwój transportu niskoemisyjnego, czy też uzyskanych ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zasilających Fundusz Modernizacyjny.

Kontynuowana i rozwijana była współpraca z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Działania w tym zakresie dotyczyły przede wszystkim wdrażania programu priorytetowego Narodowego Funduszu skierowanego do osób fizycznych tj. program „Czyste Powietrze”. Wdrażany samodzielnie przez Narodowy Fundusz program „Mój Prąd” cieszył się również dużym zainteresowaniem tych osób. W dalszym ciągu realizowany był ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w ramach działania 1.3.3 PO LiŚ 2014-2020.

W celu umożliwienia finansowania zadań ze środków Funduszu Modernizacyjnego, służących modernizacji systemu energetycznego i poprawy efektywności energetycznej, koordynowane były działania prowadzące do akceptacji przez Europejski Bank Inwestycyjny obszarów wsparcia.

W 2021 r. Narodowy Fundusz kontynuował działania służące utrzymaniu zdolności do pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS) na lata 2021-2027. Podkreślenia wymagają kompetencje, zebrane w ramach realizacji poprzednich trzech perspektyw finansowych UE, niezbędne dla wdrażania projektów finansowanych ze środków unijnych zarówno jako Instytucja Wdrażająca oraz jako beneficjent projektu grantowego dotyczące m.in.:

- zasobów kadrowych z odpowiednim doświadczeniem przy wdrażaniu projektów unijnych z zakresu energetyki i środowiska;
- struktury organizacyjnej obejmującej wydzielone, kluczowe, dla realizacji zadań w ramach wdrażania środków UE, departamenty merytoryczne, jak i komórki wsparcia zapewniające sprawną obsługę organizacyjną, prawną, finansową i audytowo-kontrolną;
- procedur wewnętrznych zapewniających sprawne procedowanie wniosków, zawieranie umów, wypłatę środków i rozliczenie przedsięwzięć.

Oprócz tego Zarząd Narodowego Funduszu podejmował decyzje, inicjował prace i prowadził nadzór m.in. nad:

- przyjęciem dokumentów przedkładanych następnie Radzie Nadzorczej, m.in. Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu, Kryteriów wyborów przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu, Listy przedsięwzięć priorytetowych;
- uchwalaniem oraz zmianą programów priorytetowych;
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- uchwaleniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2022 r. oraz projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym;
- innymi działaniami w zakresie wdrażania projektów w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020;
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2021 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2021 rok;
- pozyskaniem nowych źródeł przychodów oraz nowych obszarów finansowania ochrony środowiska tj. Krajowego Planu Odbudowy.

Istotny element działalności Zarządu Narodowego Funduszu stanowiły prace nad zapewnieniem sprawnego funkcjonowania największego zarówno pod względem finansowym (budżet 103 mld zł), jak i liczby potencjalnych odbiorców (3 mln gospodarstw domowych) programu priorytetowego Narodowego Funduszu „Czyste Powietrze” (w 2021 r. wpłynęło do wojewódzkich funduszy 185,5 tys. wniosków (w 2020 r. – 83,8 tys.) na kwotę prawie **2.819** mln zł (w 2020 r. – **1.308** mln zł), zawarto 142 tys. umów na kwotę **2.162** mln zł – szczegółowe informacje w rozdziale V).

II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2021 r.

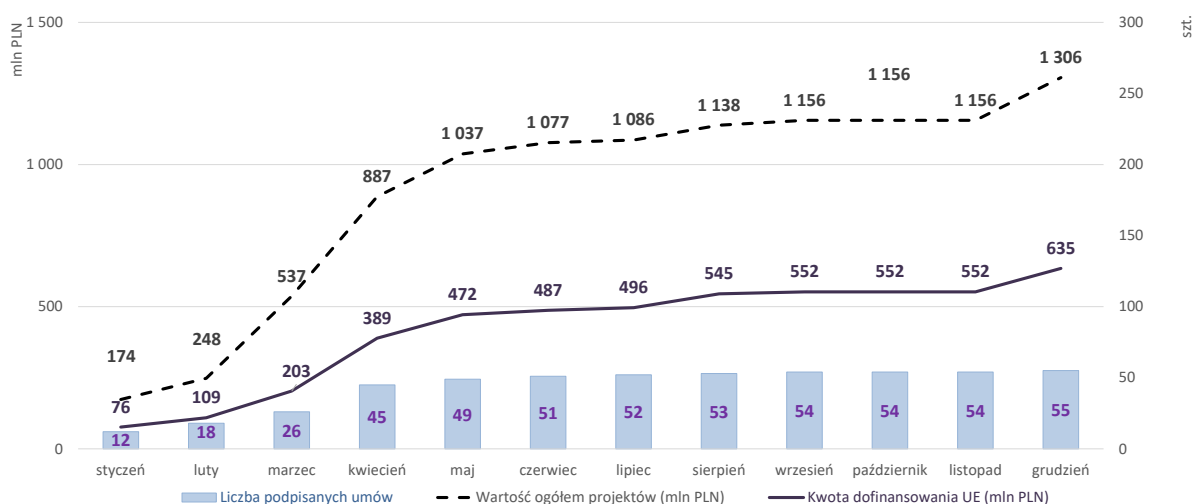
Jednym z głównych elementów działalności operacyjnej Narodowego Funduszu w 2021 r. były prace służące absorpcji bezzwrotnych środków europejskich (ogłaszanie konkursów, nabór i ocena wniosków, a także podpisywanie i rozliczanie umów), dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Rok 2021 był pierwszym w ostatnich latach, w którym wpłaty na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków europejskich stanowiły mniej niż 50% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (41%). Świadczy to o wchodzeniu w końcową fazę wdrażania perspektywy finansowej UE obejmującej lata 2014-2021.

W zakresie wdrażania PO liś 2014-2020, w związku z wystąpieniem znacznych opóźnień i barier systemowych w początkowej fazie wdrażania Programu, również w 2021 r., konieczne było podejmowanie dodatkowych działań w celu przyspieszenia podpisywania umów i wypłacania tych środków. Możliwość pełnego wykorzystania dostępnych kwot (łącznie ponad **20** mld zł) wystąpi jedynie w sytuacji realizacji wskaźników pośrednich i docelowych uzgodnionych w trakcie negocjacji z Komisją Europejską. Należy mieć na uwadze, że po 2023 r. poniesione przez beneficjentów koszty nie będą uznawane za kwalifikowane i nie będą mogły podlegać refundacji z budżetu UE.

W 2021 r., w ramach wdrażania PO liś 2014-2020, Narodowy Fundusz podpisał 55 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **634,6** mln zł dla inwestycji o łącznej wartości całkowitej **1.305,9** mln zł. łącznie w okresie wdrażania PO liś 2014-2020, wg stanu na koniec 2021 r. Narodowy Fundusz zawarł 1.384 umów na **20.367,5** mln zł dofinansowania ze środków europejskich, przy wartości całkowitej projektów wynoszącej **39.895,3** mln zł. Oznacza to, że z alokacji będącej w dyspozycji Narodowego Funduszu rozdysponowane zostało 94% dostępnego budżetu (przy kursie 1 euro = 4,6369 zł).

Rysunek 1 Zawieranie umów w ramach PO liś 2014-2020 narastająco w 2021 r.

W 2021 r. do Narodowego Funduszu złożono 63 wnioski na dofinansowanie projektów ze środków PO liś 2014-2020 na kwotę prawie **642,6** mln zł. Dodatkowo w 2021 r. wpłynęło do Narodowego Funduszu 19 wniosków o dofinansowanie z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na kwotę **39,6** mln zł.

Narodowy Fundusz kontynuował także udzielanie dofinansowania ze środków własnych (m.in. na współfinansowanie przedsięwzięć PO IiŚ 2014-2020), w ramach którego wpłynęły 181.037 wnioski na kwotę **11.739,9** mln zł, w tym: „Mój Prąd” 178.006 wniosków na kwotę **534** mln zł. Dodatkowo wpłynęło 8 wniosków na kwotę **44,6** mln zł z programu „Stop Smog” finansowanego środkami w dyspozycji BGK. Tak więc łączne wnioskowane w 2021 r. dofinansowanie ze środków własnych, krajowych zewnętrznych i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich sięgnęło **12.466,7** mln zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym **31.844** mln zł.

Łącznie w 2021 r., w ramach środków własnych i europejskich, podpisano 152.858 umów, realizujących przedsięwzięcia o wartości całkowitej sięgającej **13.773,9** mln zł, przy kwocie udzielonego dofinansowania **8.983,5** mln zł, w tym „Mój Prąd” 151.422 wypłat dotyczących dofinansowania na kwotę **726,8** mln zł.

W tabeli 1 przedstawiono syntetyczną informację o liczbie i kwotach zawartych przez Narodowy Fundusz w latach 2019-2021 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z wyszczególnieniem:

- dotacji ze środków europejskich i krajowych zewnętrznych, obsługiwanych przez rachunki Narodowego Funduszu lub na podstawie zleceń płatności do Banku Gospodarstwa Krajowego (głównie środki PO IiŚ);
- finansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Tabela 1 Liczba i kwoty zawartych w latach 2019-2021 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu	Wykonanie 2019 r.		Wykonanie 2020 r.		Wykonanie 2021 r.		Wskaźnik kwoty zawartych umów	
		liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	2021 r. vs. 2019 r. 8/4 (%)	2021 r. vs. 2020 r. 8/6 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich i krajowych zewnętrznych obsługiwanych przez NFOŚiGW (I.1 + I.2+ I.3), z tego:	255	1 790 548	101	970 922	141	1 115 377	62%	115%
I.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	255	1 790 548	97	950 706	55	634 609	35%	67%
I.2	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021	-	-	3	20 092	80	440 402	-	2 192%
I.3	Powierzone środki europejskie (EFP SIDA) i krajowe zewnętrzne (STOP SMOG)	-	-	1	124	6	40 366	-	32 553%
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW (II.1+II.2+II.3), z tego:	19 535	4 145 339	99 855	5 966 819	152 717	7 868 101	190%	132%
II.1	Finansowanie pożyczkowe	114	1 079 224	186	3 047 536	295	1 975 033	183%	65%
II.2	Finansowanie dotacyjne	19 420	3 016 115	99 668	2 891 776	152 420	5 818 068	193%	201%
II.3	Finansowanie kapitałowe	1	50 000	1	27 507	2	75 000	150%	273%
III	Razem finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków obsługiwanych i w dyspozycji (I+II)	19 790	5 935 887	99 956	6 937 741	152 858	8 983 478	151%	129%
IV	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć realizowanych w wyniku zawarcia umów o współfinansowanie ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu		10 126 959		15 287 872		13 773 920	136%	90%

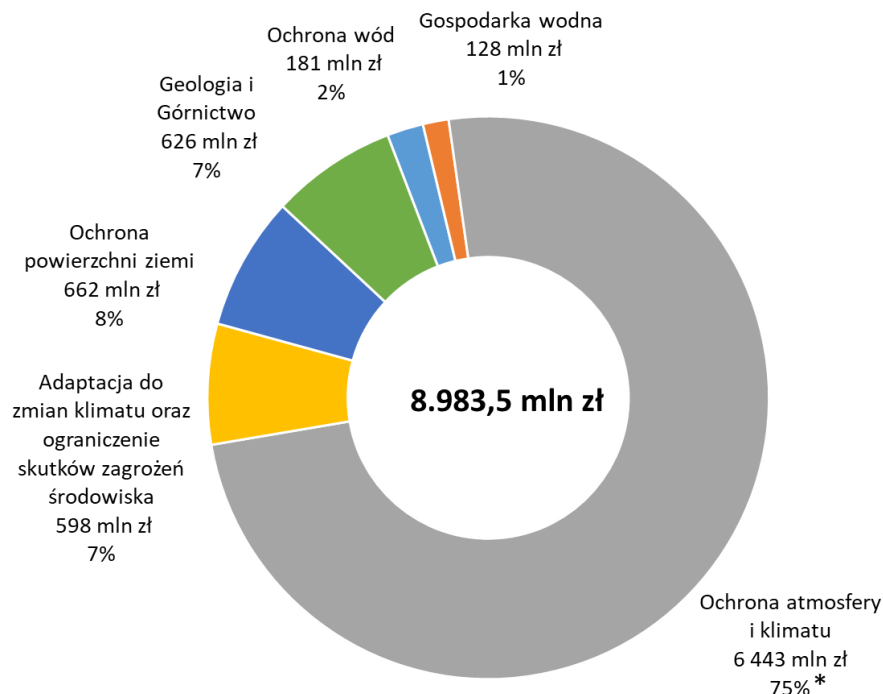
Ze środków własnych, jak również środków europejskich i krajowych zewnętrznych wypłaconych przez BGK i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, beneficjentom dofinansowania wypłacono w 2021 r. łącznie ponad **9.664,8** mln zł, tj. 119% wielkości wypłaconej w 2020 r.

W ujęciu wypłat na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków europejskich wydatkowano w 2021 r. **3.961,5** mln zł, tj. 41% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w 2020 r. **4.064** mln zł).

Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju i wynikają m.in. ze Strategii działania Narodowego Funduszu i nałożonych na Narodowy Fundusz nakazów przekazania środków. Na ten rodzaj przedsięwzięć wydatkowano łącznie **5.703,4** mln zł, tj. 59% ogółu środków, w tym wpłata na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg w kwocie **1.400** mln zł, zaś na Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych **90,9** mln zł. Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost kwoty udzielanego dofinansowania wynikający z kumulacji wypłat środków PO IiŚ 2014-2020, obowiązku wnoszenia wpłat na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, wdrażania programów priorytetowych ukierunkowanych na finansowanie przedsięwzięć realizowanych przez osoby fizyczne („Mój Prąd”, „Czyste Powietrze”; Agroenergia, Zielony samochód – dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1); Mój Elektryk).

Zawieranie umów z zakresu PO IiŚ 2014-2020, jak również finansowanie programów skierowanych do osób fizycznych i wpłat na Rządowy Fundusz Dróg Samorządowych oraz Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych to również czynnik determinujący strukturę finansowania ochrony środowiska w ujęciu dziedzinowym.

Rysunek 2 Struktura dziedzinowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2021 r.

* - w ramach umów z dziedziny Ochrony atmosfery i klimatu prezentowane są wpłaty na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg w kwocie 1.400 mln zł oraz na Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych 90,9 mln zł

Największe środki zostały zakontraktowane w umowach z zakresu ochrony atmosfery i klimatu wpisujące się w cele Krajowego Pakietu Czystego Powietrza, realizowanego przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze, Programu „Mój Prąd” i wpłat na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, a także finansowanie przedsięwzięć I osi priorytetowej PO IiŚ 2014-2020. Nakierowanie działań na ochronę powietrza, w tym walkę ze smogiem, pozwoliło alokować w 2021 r. kwotę **6.442,9** mln zł.

W dziedzinie ochrony powierzchni ziemi, dla której zawarto umowy stanowiące 8% ogółu zawartych umów, czynnikiem decydującym o wielkości udzielonego dofinansowania było alokowanie środków własnych na przedsięwzięcia wspierające racjonalną gospodarkę odpadami, ukierunkowane głównie na budowę lub rozbudowę instalacji gospodarowania odpadami (**320** mln zł). Współfinansowanie i finansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków działania 2.2 i 2.5 PO IiŚ 2014-2020, skutkowało zawarciem w 2021 r. umów na kwotę **179,8** mln zł.

W 2021 r. Narodowy Fundusz w dalszym ciągu prowadził działania zmierzające do poprawy i optymalizacji funkcjonowania kontroli zarządczej, a także realizowanych procesów i informatyzacji Narodowego Funduszu – m.in. dedykowane systemy dla programów: „Mój Prąd”, „Czyste Powietrze” i „Mój Elektryk”.

Prowadzone były działania zapewniające adekwatną do występującego zaangażowania refundację kosztów i wydatków na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu. W wyniku podjętych działań z kwoty **138,6** mln zł kosztów funkcjonowania Narodowego Funduszu wraz z wydatkami inwestycyjnymi własnymi organów i Biura Narodowego Funduszu refundacji tylko ze środków zewnętrznych, głównie zagranicznych, podlegała w 2021 r. kwota **45,7** mln zł (33%).

Na koniec 2021 r. stan środków pieniężnych, uwzględniający wycenę niezapadłych odsetek, wyniósł **7.747** mln zł i był niższy o **526** mln zł, tj. o 6,4%, od stanu środków pieniężnych na koniec 2020 r. Na obserwowane zmniejszenie wpłynął wzrost dynamiki wypłat środków dotacyjnych (więcej o ponad **1.235** mln zł w stosunku do 2020 r.), głównie w ramach programów „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd”. Zmniejszenie stanu środków nastąpiło również przez intensyfikację wypłat pożyczkowych (więcej o ponad **518** mln zł) głównie w dziedzinie ochrony klimatu i atmosfery oraz ochrony wód. Dynamika wpływów środków w 2021 r. okazała się niższa niż tempo wydatkowania środków na finansowanie ochrony środowiska, stąd występujące zmniejszenie stanu środków na koniec roku.

Ekologiczny aspekt działalności Narodowego Funduszu w 2021 r. zaprezentowano w tabeli 2, w której przedstawiono wybrane efekty ekologiczne i rzeczowe, reprezentatywne dla trzech głównych obszarów ochrony środowiska, tj. ochrony klimatu i atmosfery, ochrony powierzchni ziemi oraz ochrony wód i gospodarki wodnej. Efekty zaprezentowano w podziale na planowane do osiągnięcia, tj. wynikające z umów zawartych w 2021 r. oraz uzyskane, tj. wynikające z umów zakończonych (potwierdzonych) ekologicznie lub rzeczowo w 2021 r.

Tabela 2 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2021 r. w porównaniu do 2020 r.

Poz.	Dziedzina	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu			
				z umów zawartych		z umów zakończonych	
				2020	2021	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ochrona klimatu i atmosfery	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej	tys. MWh/rok	1 084	1 733	748,7	972,1
		Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	1 340,4	2 573,1	646,7	1 226,8
		Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	2 924,1	5 336,2	540,3	330,9
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	2 001	3 843,5	917,4	1 276,6
		Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	9,3	12,6	4,8	5,8
		Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	0,04	0,11	0,49	0,01
		Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	1,89	3,31	0,94	2,05
		Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	71 043	143 837	38 315	67 652
2	Ochrona powierzchni ziemi	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	38	273	142,5	25,3
		Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	94,5	73,5	1,7	35,7
		Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	38	93	78	50
3	Ochrona wód i gospodarka wodna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	tys. RLM	2,4	0,0	183,2	144,3
		Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	tys. RLM	1 160,3	392,3	452,2	220,0
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	19	3 251	498	665
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	228	817	56	164
		Ilość zagospodarowanej wody opadowej	tys. m3/rok	1 597,7	3 106,5	221,9	1 546,1

W zakresie niektórych, większych pod względem wartości, wskaźników wykazywanych w tabeli 2 należy wskazać, że:

- 1) W zakresie ochrony klimatu i atmosfery, prezentowane wartości wskaźników: „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną” oraz „Liczba budynków objętych termomodernizacją”, są przede wszystkim rezultatem działań prowadzonych we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w ramach programu „Czyste Powietrze”. W przypadku zmniejszania zapotrzebowania na energię pierwotną wartości generują głównie przedsięwzięcia realizowane w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. Z kolei dla zwiększania produkcji energii cieplnej i elektrycznej prezentowany efekt to w większości rezultat realizacji programu „Mój Prąd”. Programy „Czyste Powietrze” oraz „Mój Prąd” mają dominujące przełożenie na efekt osiągnięty z umów zakończonych w zakresie ograniczania lub unikania emisji dwutlenku węgla. W przypadku umów podpisanych dla tego efektu oprócz ww. programów istotną część generują projekty MF EOG i NMF.
- 2) W zakresie ochrony powierzchni ziemi prezentowane wartości dla „Masy odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu” uzyskano przede wszystkim dzięki realizacji przedsięwzięć

w ramach programów „Racjonalna gospodarka odpadami”, „Ochrona powierzchni ziemi” oraz „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”. Dla miernika „Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji” podpisywano głównie umowy w ramach programu priorytetowego „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin”, natomiast efekt osiągnięty to rezultat działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego II osi priorytetowej PO liŚ 2014-2020.

- 3) W zakresie ochrony wód prezentowane dla poszczególnych pozycji wartości są przede wszystkim wynikiem przedsięwzięć realizowanych w ramach działania 2.3 PO liŚ 2014-2020 oraz współfinansowania ww. działania poprzez program priorytetowy „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”. W obszarze sieci wodociągowych podpisane w 2021 r. umowy wynikają głównie z realizacji programu „Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska”.

W dalszej części Sprawozdania przedstawiono działalność Narodowego Funduszu w 2021 r., prezentując wykonanie za 2021 r. Planu finansowego (rozdział III) i Planu finansowego w układzie zadaniowym (rozdział IV). Pokazano dotychczasowe postępy we wdrażaniu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (rozdział XII). W rozdziale XIII zaprezentowano informację o wypłacie środków oraz o głównych efektach ekologicznych i rzeczowych uzyskanych z prowadzonej działalności w ujęciu poszczególnych obszarów (dziedzin) funkcjonowania Narodowego Funduszu. Informacja o działaniach wprowadzonych w Narodowym Funduszu w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19, kadrze Narodowego Funduszu zamieszczona została w rozdziale XIV. Rozdział V, VI, VII prezentują stosunkowo nowe obszary działalności Narodowego Funduszu tj. wdrażanie programów „Czyste Powietrze”, „Stop Smog” oraz „Mój Prąd”. Fundusz Modernizacyjny został opisany w rozdziale IX. W rozdziale XI opisano najważniejsze elementy współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, natomiast rozdział VIII przedstawia informacje na temat realizacji obowiązku dokonywania wpłat na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg i Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych. Wydatkowanie środków zobowiązania wieloletniego dotyczącego niskoemisyjnego transportu opisano w rozdziale X.

Dodatkowo w załącznikach do Sprawozdania zawarty jest wyciąg podstawowych danych finansowych prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym Narodowego Funduszu za 2021 r. (załącznik 1), wydatkowanie środków i kwoty podpisanych umów w 2021 r. w układzie programów priorytetowych (odpowiednio załącznik 2 i załącznik 3), zestawienia złożonych wniosków o dofinansowanie i zawartych umów w 2021 r. (załącznik 4).

Sprawozdanie przy prezentacji danych kwotowych, co do zasady, przygotowano w tys. zł, co powoduje że w danych sumarycznych może wystąpić błąd zaokrąglenia, nie wpływający na istotność informacji.

III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2021 r.

III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2021 r.

Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2021 r. został uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 7 sierpnia 2020 r. Projekt Planu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 740), na formularzu PF-OSPR określonym w załączniku nr 31. W dniu 29 października 2021 r. Rada Nadzorcza uchwaliła projekt zmiany Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2021 r., polegający głównie na zwiększeniu prognozowanych wypłat dotacyjnych dla wnioskodawców programu „Mój Prąd” (+**380.000** tys. zł).

Dodatkowo, w ramach pozostającego bez zmian, limitu kosztów funkcjonowania, zwiększenia wymagały koszty planowane w pozycjach opłaty na rzecz budżetu państwa i pozostałe koszty funkcjonowania przy jednoczesnym współmiernym zmniejszeniu kosztów amortyzacji, usług obcych oraz pozostałych składek. Uprawnieniem do wnioskowania zmian kosztów ulegających sumarycznemu zwiększeniu, była realizacja wyższych niż prognozowano przychodów przy jednoczesnym braku zwiększenia dotacji z budżetu lub planowanego stanu zobowiązań. Zakres zmian ograniczony został do modyfikacji ww. pozycji przychodów i kosztów, oraz wyniku zmian tych pozycji.

W części A tabeli projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także informacje o kwotach planowanych dotacji z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom. W części B zaprezentowano tabelę Planu finansowego w ujęciu kasowym, w tym planowany stan środków pieniężnych na początek i koniec roku oraz zaplanowane dochody i wydatki. W częściach C i D, o charakterze danych uzupełniających, przedstawiono odpowiednio zobowiązania zaliczane do państwowego długu publicznego według wartości nominalnej oraz wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów. W części E zawarte zostały informacje dotyczące nakładów na aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne oraz dotyczące finansowania. W części F projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zamieszczono dane o charakterze statystycznym, w ujęciu memoriałowym i kasowym, obejmujące w szczególności informację o wydatkach na bezwrotne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w układzie form dofinansowania oraz odbiorców dofinansowania w szczególności określonej w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.).

Na tabelę Planu finansowego Narodowego Funduszu, zamieszczoną w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2021, składały się części A i D. Część D oznaczono w załączniku do ustawy budżetowej literą B.

III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – części A oraz B przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2021 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Część A Plan finansowy w układzie memoriałowym

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2020 r.	na 2021 r. po zmianie	w 2021 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	10 006 791	7 333 647	9 049 398	123%	100%
1.1	Środki pieniężne	9 176 796	6 535 083	8 272 812	127%	90%
1.2	Należności krótkoterminowe:	829 995	798 564	776 586	97%	94%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	808 195	793 164	758 531	96%	94%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	239 957	251 389	190 729	76%	79%
1.3	Zapasy				--	--
2	Należności długoterminowe:	4 168 229	4 789 092	4 556 142	95%	109%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	4 168 229	4 789 092	4 556 142	95%	109%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	884 594	1 016 356	949 735	93%	107%
3	Zobowiązania:	37 986	30 631	42 790	140%	113%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów				--	--
3.2	wymagalne				--	--
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	3 039 328	3 846 550	5 282 924	137%	174%
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	2 792 020	3 665 400	5 048 542	138%	181%
1.1	Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ				--	--
1.2	Przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne				--	--
1.3	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	187 652	210 000	215 641	103%	115%
1.4	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	271 157	275 000	280 110	102%	103%
1.5	Oplaty za usługi wodne	6 716	205 000	226 632	111%	3375%
1.6	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii	26 015	43 000	44 104	103%	170%
1.7	Oplata emisyjna, o której mowa w art. 321a ustawy Prawo ochrony środowiska	1 594 951	1 945 000	2 113 454	109%	133%
1.8	Pozostałe opłaty i składki	705 528	987 400	2 168 601	220%	307%
2	Dotacje i subwencje z budżetu państwa	46 649	66 720	56 191	84%	120%
3	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	321			--	
4	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	210	2 780			
5	Pozostałe przychody, w tym:	200 128	111 650	178 191	160%	89%
5.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek):	193 901	106 000	138 572	131%	71%
5.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	63 283	6 000	15 202	253%	24%
5.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych			318	--	--
5.3	Równowartość odpisów amortyzacyjnych				--	--

Część A cd)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2020 r.	na 2021 r. po zmianie	w 2021 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
III	KOSZTY OGÓLEM	3 746 424	5 740 500	5 005 262	87%	134%
1	Koszty funkcjonowania	112 335	140 000	129 753	93%	116%
1.1	Amortyzacja	3 868	5 800	4 623	80%	120%
1.2	Materiały i energia	1 270	2 060	1 361	66%	107%
1.3	Usługi obce	6 098	12 200	8 673	71%	142%
1.4	Wynagrodzenia, z tego:	76 997	81 500	81 364	100%	106%
1.4.1	osobowe	75 720	79 800	79 795	100%	105%
1.4.2	bezosobowe	1 277	1 700	1 569	92%	123%
1.4.3	pozostałe				--	--
1.5	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	44	500			
1.6	Składki, z tego na:	13 481	16 500	15 360	93%	114%
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	11 991	13 000	12 486	96%	104%
1.6.2	Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 489	1 750	1 544	88%	104%
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych				--	--
1.6.4	Pozostałe		1 750	1 330	76%	--
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań				--	--
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 777	2 950	1 959	66%	110%
1.8.1	podatek akcyzowy				--	--
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)				--	--
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	563	700	536	77%	95%
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	240	280	249	89%	104%
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	300	1 100	513	47%	171%
1.8.6	pozostałe podatki i opłaty	675	870	661	76%	98%
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	8 800	18 490	16 413	89%	187%
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	3 464 870	5 380 000	4 709 802	88%	136%
2.1	- środki przekazane innym podmiotom	3 464 870	5 380 000	4 709 802	88%	136%
3	Pozostałe koszty, w tym:	169 219	220 500	165 707	75%	98%
3.1	Środki na wydatki majątkowe				--	--
IV	WYNIK BRUTTO (poz. II - III)	-707 096	-1 893 950	277 662	-15%	-39%
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				--	--
1	Podatek dochodowy od osób prawnych				--	--
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego				--	--
2.1	Wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)				--	--
VI	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	-707 096	-1 893 950	277 662	-15%	-39%
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	x	x	x	x	x
1	Dotacje i subwencje ogółem, z tego:	46 649	66 720	56 191	84%	120%
1.1	- podmiotowa				--	--
1.2	- przedmiotowa				--	--
1.3	- celowa				--	--
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	46 275	65 195	55 950	86%	121%
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	4 798	6 586	5 226	79%	109%
1.5	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	374	1 525	241	16%	64%
1.5.1	w tym: na współfinansowanie	31	143	30	21%	96%
1.6	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne				--	--
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne)	2 366	141 000	8 888	6%	376%
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	3 464 870	5 380 000	4 709 802	88%	136%

Część A cd)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2020 r.	na 2021 r. po zmianie	w 2021 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	9 049 398	4 405 117	8 545 149	194%	94%
1.1	Środki pieniężne	8 272 812	3 576 553	7 746 951	217%	94%
1.2	Należności krótkoterminowe:	776 586	828 564	798 199	96%	103%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	758 531	823 164	774 221	94%	102%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	190 729	285 182	192 887	68%	101%
1.3	Zapasy				--	--
2	Należności długoterminowe:	4 556 142	5 349 092	5 443 381	102%	119%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	4 556 142	5 349 092	5 443 381	102%	119%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	949 735	1 135 201	1 089 997	96%	115%
3	Zobowiązania, w tym:	42 790	31 251	54 361	174%	127%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów				--	--
3.2	wymagalne				--	--

Część B. Dane uzupełniające

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2020 r.	na 2021 r. po zmianie	w 2021 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	8 251 773	3 573 327	7 712 867	216%	93%
1.1	- depozyty overnight (O/N)	1 407 773	108 989	523 520	480%	37%
1.2	- depozyty terminowe	6 844 000	3 464 338	7 189 347	208%	105%

Przepływy środków pieniężnych w układzie zobowiązań wieloletnich w 2021 r. przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2021 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na koniec 2020 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan środków na koniec 2021 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Geologia - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	102 905	314 056	155 835	261 126
2	Górnictwo - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	336 500	140 056	344 319	132 237
3	Pozwolenia zintegrowane - opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	22 546	1 286	245	23 587
4	OZE i efektywność energetyczna - opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne i ustawy o efektywności energetycznej	3 324 952	569 197	616 118	3 278 031
5	Substancje kontrolowane - opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	7 085	7	529	6 563
6	Handel uprawnieniami do emisji - opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	30 800	22 904	21 160	32 544
7	Kary wynikające z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	1 113	285	0	1 398
8	Gospodarowanie odpadami	539 953	351 589	399 702	491 840
9	Przeciwdziałanie emisjom	1 795 024	1 711 372	2 738 040	768 356
10	Fundusz Niskoemisyjnego Transportu	704 123	580 279	504 122	780 280
11	Razem zobowiązania wieloletnie	6 865 001	3 691 031	4 780 070	5 775 962
12	Powierzone środki europejskie, w tym LIFE	2	0	0	2
13	Wyodrębnione subkonto rachunku klimatycznego	604 367	17	603 808	576
14	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	848	326	0	1 174
15	Fundusz Modernizacyjny	0	1 582 341	405	1 581 936
16	Fundusz Podstawowy	802 594	926 232	1 341 526	387 301
17	Fundusz ogółem (11+12+13+14+15+16)	8 272 812	6 199 947	6 725 809	7 746 951

Wpływy i wydatki środków finansowych w ujęciu pozycji szczegółowych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2020 r.	Wykonanie w 2021 r.	Wskaźnik 4/3
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na początek roku	9 176 796	8 272 812	90%
2	Wpływy	3 988 326	6 199 947	155%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	47 664	56 663	119%
2.2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	141		
2.3	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	210		
2.4	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	187 652	215 641	115%
2.5	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	271 157	280 110	103%
2.6	Wpływy z tytułu opłat produktowych	25 283	32 492	129%
2.7	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 019	1 093	107%
2.8	Wpływy z opłat z ustawy Prawo wodne	6 716	226 632	3 375%
2.9	Wpływy z opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz przypadające NFOŚiGW opłaty za NO _x i SO ₂	15 712	14 871	95%
2.10	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	451	1 212	269%
2.11	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych		165 399	
2.12	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	3 235	-1 392	-43%
2.13	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	22 780	45 497	200%
2.14	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej	-3 214	355 332	11 056%
2.15	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	240	675	281%
2.16	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	420	1 992	474%
2.17	Wpływy z opłaty emisyjnej	1 594 952	2 113 454	133%
2.18	Wpływy z Funduszu Niskoemisyjnego Transportu	653 588		
2.19	Wpływu Funduszu Modernizacyjnego		1 576 688	
2.20	Środki uzyskane ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	8 000	12 000	150%
2.21	Wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o odpadach	3 301	5 571	169%
2.22	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	249	322	129%
2.23	Wpływy z kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	480	284	59%
2.24	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	120 433	119 655	99%
2.25	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	890 827	807 285	91%
2.26	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	70 783	18 131	26%
2.27	Spadek salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej (kapitał)	1 419		
2.28	Zwroty niewykorzystanych pożyczek	47 379	86 595	183%
2.29	Zwroty nierozliczonych zaliczek z tytułu dofinansowania państwowych jednostek budżetowych	11 986	6 344	53%
2.30	Pozostałe wpływy	5 463	57 401	1 051%
3	Wydatki	4 892 310	6 725 809	137%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek	1 288 652	1 798 946	140%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	3 356 005	4 594 988	137%
3.3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej	27 507	75 000	273%
3.4	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	100 872	110 831	110%
3.5	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	107 253	120 548	112%
3.6	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne	2 366	8 888	376%
3.7	Wyplacone i nierozliczone zaliczki na dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych	6 344	12 417	196%
3.8	Pozostałe wydatki	3 311	4 191	127%
4	Stan środków pieniężnych na koniec roku	8 272 812	7 746 951	94%

Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także dotacje z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom.

III.1.1.1. Stan na początek i koniec roku

W pozycjach Stan na początek roku (poz. I części A tabeli 3) oraz Stan na koniec roku (poz. X części A tabeli 3) zaplanowano, zgodnie z formularzem PF-OSPR, stan środków obrotowych, środków pieniężnych, zapasów, należności oraz zobowiązań.

Zakres pozycji Środki obrotowe (poz. I.1 i X.1 części A tabeli 3) odpowiada pozycji Aktywa obrotowe, wykazywanej w bilansie Narodowego Funduszu. W 2021 r. kwota środków obrotowych uległa zmniejszeniu z kwoty **9.049.398** tys. zł do **8.545.149** tys. zł, tj. o **504.249** tys. zł. W wyniku realizacji wyższego niż prognozowano, stanu środków pieniężnych na początek 2021 r., wzrostu przychodów oraz niższego poziomu wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z tytułu niższych kosztów funkcjonowania, stan środków pieniężnych na koniec 2021 r. był wyższy niż planowano, ale w porównaniu do stanu na początek roku był niższy, o **525.861** tys. zł i wyniósł **7.746.951** tys. zł. Stan należności krótkoterminowych na koniec 2021 r. był wyższy w stosunku do stanu na początek roku o **21.613** tys. zł i wyniósł **798.199** tys. zł. Zobowiązania (poz. I.3 i X.3 części A tabeli 3), uległy zwiększeniu z kwoty **42.790** tys. zł do **54.361** tys. zł, tj. o **11.571** tys. zł.

III.1.1.2. Przychody

Na pozycję Przychody ogółem (poz. II części A tabeli 3) składały się przychody z prowadzonej działalności, dotacje z budżetu państwa oraz pozostałe przychody. Przychody ogółem w Planie finansowym zaplanowano w kwocie **3.846.550** tys. zł. W 2021 r. zrealizowano przychody w wysokości **5.282.924** tys. zł, tj. o **1.436.374** tys. zł więcej niż zaplanowano. Poziom przychodów z 2021 r. był wyższy od wielkości uzyskanej w 2020 r. o **2.243.596** tys. zł. Przychody z prowadzonej działalności (poz. II.1 części A tabeli 3), przy bardzo ograniczonym wpływie Narodowego Funduszu na ich wykonanie, wyniosły **5.048.542** tys. zł, tj. 138% wielkości planowanej. Na przychody z prowadzonej działalności składają się przychody z tytułu: opłaty emisyjnej, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat zastępczych z ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz pozostałych opłat i kar. Wyższe wykonanie przychodów z prowadzonej działalności w stosunku do wykonania w 2020 r. oraz wielkości planowanych wynika w 2021 r. w części z otrzymywania dodatkowych środków ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, tj.:

- przekazywanych przez Europejski Bank Inwestycyjny środków Funduszu Modernizacyjnego, o których mowa w art. 50a ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2021 r. poz. 332, z późn. zm.) - pochodzących ze sprzedaży 2% ogólnej puli uprawnień do emisji CO₂, gdzie Polsce przypada 43,41% dostępnej puli;
- pochodzących ze sprzedaży przez Polskę uprawnień do emisji, w dodatkowej wysokości o której mowa w art. 49 ust. 2d ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – przeznaczanej na finansowanie kosztów związanych z wykonywaniem przez Narodowy Fundusz zadań Krajowego operatora Funduszu, a także otrzymywania dodatkowych wpływów na skutek zlikwidowania w 2020 r. państwowego funduszu celowego Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, tj.:
- dodatkowej części 15% opłaty emisyjnej – zwiększającej udział Narodowego Funduszu w tej opłacie do 95%;
- opłaty zastępczej z tytułu realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego;
- środków przekazywanych przez operatora systemu przesyłowego.

Wyższe przychody odnotowano również z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających sumarycznie z ustaw: o efektywności energetycznej, o odnawialnych źródłach energii, o biokomponentach i biopaliwach i Prawa energetycznego.

W 2021 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska o których mowa w art. 284 i 298 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska wyniosły **215.641** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **210.000** tys. zł.

Przychody wynikające z art. 299 ustawy – Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. wyniosły **226.632** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **205.000** tys. zł.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2021 r. wyniosły **280.110** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **275.000** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

W 2021 r. Narodowy Fundusz osiągnął przychód z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz z ustawy Prawo energetyczne w wysokości **44.104** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **43.000** tys. zł.

Przychody z tytułu opłaty emisyjnej, o której mowa w art. 321a Prawo ochrony środowiska wyniosły **2.113.454** tys. zł przy wielkości zaplanowanej na 2021 r. w kwocie **1.945.000** tys. zł.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i kar zaplanowano na **987.400** tys. zł. Ich realizacja wyniosła łącznie **2.168.601** tys. zł. Przekroczenie planu wynika głównie z realizacji przychodów w zakresie Funduszu Modernizacyjnego w kwocie **1.576.688** tys. zł. Środki Funduszu Modernizacyjnego miały zasilić konto Narodowego Funduszu dopiero w 2022 r.

Do grupy pozostałych opłat i składek zaliczono w 2021 r. przychody z tytułu:

- sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ z puli Unii Europejskiej zasilające Fundusz Modernizacyjny: **1.576.688** tys. zł
- opłat z ustawy o efektywności energetycznej: **355.332** tys. zł
- opłat zastępczych dotyczących realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego **165.399** tys. zł
- opłat produktowych: **32.492** tys. zł
- opłaty i kary z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłaty za NO_x i SO₂: **14.871** tys. zł
- środki uzyskane ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych: **12.000** tys. zł
- kary z ustawy o odpadach: **5.571** tys. zł
- opłaty i kary z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym: **1.992** tys. zł
- opłaty z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji: **1.212** tys. zł
- opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego: **1.093** tys. zł
- opłat od operatorów systemu przesyłowego: **669** tys. zł
- kar z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów: **676** tys. zł
- nawiązek wymierzanych na podstawie art. 47 Kodeksu karnego: **322** tys. zł
- kary wynikające z art. 315a ustawy – Prawo ochrony środowiska: **284** tys. zł

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **66.720** tys. zł. Wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa wyniosło **56.191** tys. zł. Uzasadnienie odchylenia przedstawione zostało w rozdziale III.1.1.5.

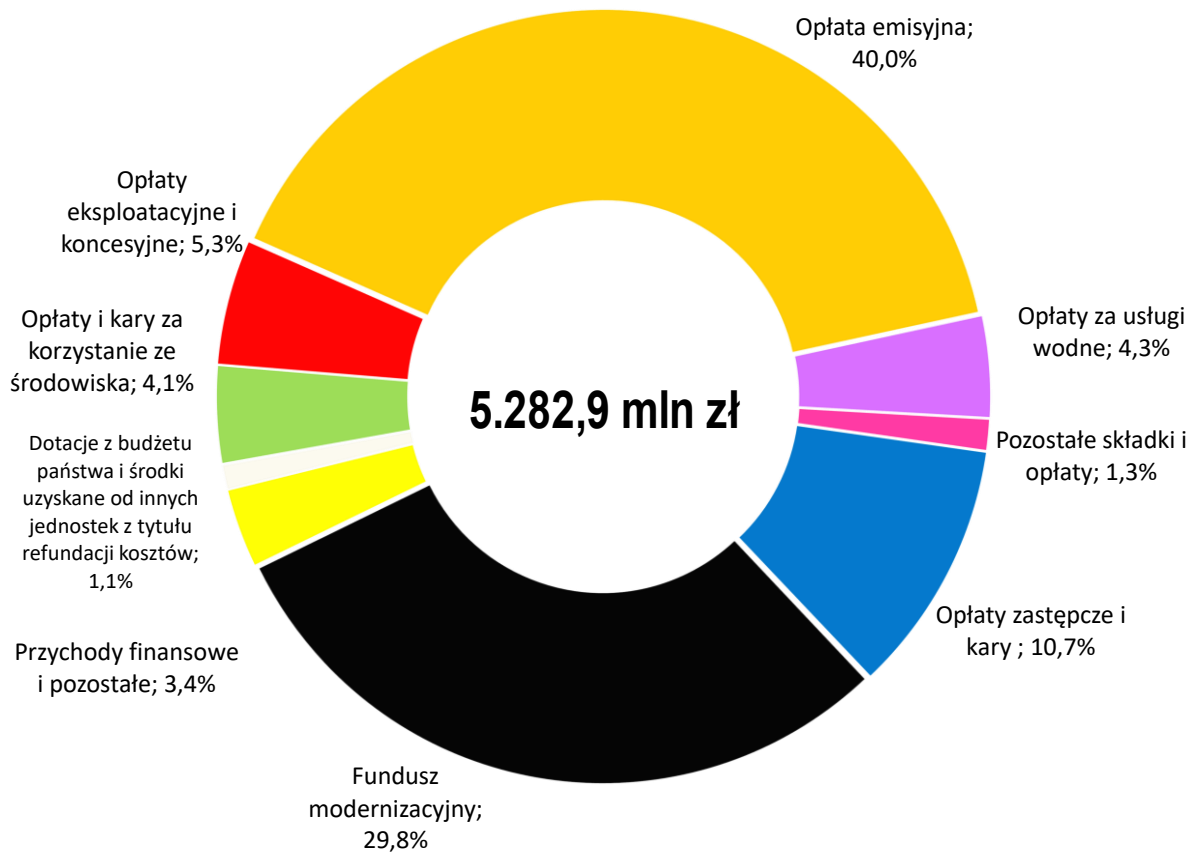

Na pozostałe przychody (poz. II.5 części A tabeli 3) składały się przychody finansowe oraz pozostałe przychody operacyjne. W 2021 r. przychody wykazywane w tej pozycji wyniosły **178.191** tys. zł, przy wielkości planowanej na **111.650** tys. zł. Na wykonanie tej pozycji planistycznej składały się:

- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów: **119.927** tys. zł
- przychody z oprocentowania lokat i rachunków bankowych wraz z niezapadłymi odsetkami i pozostałe odsetki (pożytki, odsetki od obligacji): **18.645** tys. zł
- pozostałe przychody finansowe: **36.313** tys. zł
- zwroty niewykorzystanych dotacji, pozostałe przychody operacyjne i refundacja kosztów obsługi programu „Stop smog”: **3.306** tys. zł

W pozycji II.5.2 w części A tabeli 3 przedstawiono informację o środkach otrzymanych od jednostek spoza sektora finansów publicznych obejmującą kwotę refundacji kosztów obsługi programu „Stop Smog”, dotyczącego współfinansowania przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK.

Rysunek 3 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2021 r.

III.1.1.3. Koszty

Kategoria Koszty ogółem (poz. III części A tabeli 3) obejmuje:

- koszty funkcjonowania (amortyzacja, materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia z wyodrębnieniem wynagrodzeń osobowych, bezosobowych i pozostałych, składki na: ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Emerytur Pomostowych, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, podatki i opłaty oraz pozostałe koszty funkcjonowania);
- koszty realizacji zadań z wyodrębnieniem środków przekazanych innym podmiotom;
- pozostałe koszty, w których zaplanowano pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe inne niż płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań.

W 2021 r. koszty funkcjonowania zrealizowano w kwocie **129.753** tys. zł (poz. III.1 części A tabeli 3), tj. 93% wielkości ujętej w Planie finansowym. W pozycji kosztów funkcjonowania wykazywane są koszty utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **81.364** tys. zł (poz. III.1.4 części A tabeli 3) oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy i Pracownicze Plany Kapitałowe w łącznej kwocie **15.360** tys. zł. Niepełne wykonanie planowanych kosztów wynika przede wszystkim z oszczędności w ramach planowanych usług obcych (**-3.527** tys. zł; praca w warunkach zdalnych wynikających z obostrzeń pandemią COVID 19 skutkowałą między innymi ograniczeniem usług doradczych i innych zleczanych), kosztów amortyzacji (**-1.177** tys. zł; brak realizacji pozycji zakup nieruchomości na potrzeby Biura NFOŚiGW) oraz pozostałych kosztów (**-2.077** tys. zł; m.in. niższe niż planowano koszty szkoleń, ubezpieczeń, reprezentacji i promocji).

W tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu prezentowana jest pozycja Koszty realizacji zadań (poz. III.2 części A tabeli 3) i pozycja szczegółowa Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3), w których zaplanowano koszty dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu. W ramach pozycji „Środki przekazane innym podmiotom”, w której wykazywany jest poziom udzielonego bezzwrotnego dofinansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2021 r. zrealizowano kwotę **4.709.802** tys. zł, tj. 88% wielkości planowanej. Kwota ta odpowiada w 2021 r. sumie prezentowanej w pozycji „Koszty realizacji zadań”.

Niższe od zaplanowanych koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej wynikają głównie z wystąpień beneficjentów o zmiany warunków wypłat związanych, przede wszystkim, z sytuacją epidemiologiczną w kraju, obniżeniem wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami, obniżeniami kosztów kwalifikowanych realizowanych przedsięwzięć na etapie weryfikacji i rozliczania środków przekazywanych w formie zaliczek, niskiej efektywności przedsięwzięć zgłaszanych we wnioskach o udzielenie dofinansowania lub celowości ich realizacji uniemożliwiającej objęcie ich dofinansowaniem oraz przesunięciami wypłat na kolejne lata, w związku z opóźnieniami w realizacji przedsięwzięć. Informacja o realizacji wydatków w ujęciu poszczególnych dziedzin ochrony środowiska została przedstawiona w rozdziale XIII Sprawozdania.

W ramach pozycji Pozostałe koszty (poz. III.3 części A tabeli 3), w której zaplanowano kwotę **220.500** tys. zł, ujmowane są głównie odpisy aktualizujące wartość inwestycji, pożyczek i kredytów. Plan w zakresie powyższej pozycji w 2021 r. wynosił **220.000** tys. zł, przy czym faktycznie odpisy wyniosły **165.624** tys. zł.

III.1.1.4. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto (poz. IV części A tabeli 3) stanowi różnicę pomiędzy zrealizowanymi przychodami i sumą kosztów ogółem. Narodowy Fundusz, którego celem jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, korzysta ze zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od

osób prawnych. W związku z tym wynik finansowy netto (poz. VI części A tabeli 3) odpowiada, co do wartości, wielkości wyniku finansowego brutto.

Narodowy Fundusz osiągnął w 2021 r. dodatni wynik finansowy w wysokości **277.662** tys. zł (poz. IV części A tabeli 3). Należy podkreślić, że z uwagi na statutowe zadania Narodowego Funduszu, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

III.1.1.5. Dotacje z budżetu

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **66.720** tys. zł. Niższe niż planowano o **10.529** tys. zł wykonanie pozycji było spowodowane głównie niższą kwotą kosztów kwalifikowanych dotyczących programów na finansowanie pomocy technicznej oraz przesunięciem na 2022 rok realizacji przetargów na zakup zestawów komputerowych, wynajem pojazdów elektrycznych oraz organizacji szkoleń podlegających refundacji ze środków Pomocy technicznej.

III.1.1.6. Środki na wydatki majątkowe

W pozycji Środki na wydatki majątkowe (poz. VIII części A tabeli 3) uwzględniono nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne. Realizacja pozycji w 2021 r. wyniosła **8.888** tys. zł wobec planu na poziomie **141.000** tys. zł. Niewykonanie planu było spowodowane, przede wszystkim, odstąpieniem od zakupu nieruchomości pod nową siedzibę Narodowego Funduszu.

III.1.1.7. Środki przyznane innym podmiotom

W pozycji Środki przyznane innym podmiotom (poz. IX części A tabeli 3) zaplanowano koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych Narodowego Funduszu. Zarówno planowane, jak i zrealizowane wielkości, odpowiadają, co do wartości, pozycji Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3).

III.1.1.8. Część B tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, jako jednostka sektora finansów publicznych, utrzymuje środki pieniężne na rachunkach Banku Gospodarstwa Krajowego. W części B tabeli Planu finansowego przedstawiono wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów (poz. 1 części B tabeli 3).

W Planie finansowym na 2021 r. przewidywano stan środków przekazanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów na poziomie **3.573.327** tys. zł. W rzeczywistości wolne środki finansowe wykazywane w tej pozycji wyniosły **7.712.867** tys. zł.

III.2. Transfery środków pomiędzy zobowiązaniami wieloletnimi, a funduszem podstawowym w 2021 r.

W celu zapewnienia realizacji nałożonych na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań konieczne było, jak latach poprzednich, wykorzystanie możliwości transferu środków pomiędzy tzw. „zobowiązaniami wieloletnimi” a tzw. „funduszem podstawowym” w trybie art. 401c ust. 11 ustawy – Prawo ochrony środowiska za zgodą Ministra Klimatu i Środowiska.

W związku z nałożonymi na Narodowy Fundusz regulacjami ustawowymi, powodującymi bardzo znaczne obciążenie finansowe funduszu podstawowego, Zarząd wystąpił z wnioskiem do Ministra Klimatu i Środowiska o zmniejszenie zobowiązań wieloletnich z przeznaczeniem środków na fundusz

podstawowy. Minister Klimatu i Środowiska 23 kwietnia 2021 r. wyraził zgodę na zmniejszenie zobowiązania wieloletniego Przeciwdziałanie emisjom o kwotę **1.400** mln zł.

Szczególnie istotne zobowiązania obciążające fundusz podstawowy Narodowego Funduszu nałożone zostały na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (t.j.: Dz. U. z 2022 r. poz. 505, z późn. zm.), która weszła w życie dnia 4 grudnia 2018 r. Zgodnie z komunikatem prasowym ówczesnego Ministra Środowiska „Fundusz Dróg Samorządowych zostanie wsparty przez środki resortu środowiska, m.in. za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dzięki temu zostaną zmodernizowane lokalne drogi i mosty, co z kolei przyczyni się do zmniejszenia emisji spalin z przejeżdżających nimi pojazdów”, a więc będzie to działanie mające na celu poprawę jakości środowiska, w tym w szczególności powietrza, w Polsce.

W związku z planowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej otwarciem w 2021 r. naboru na wsparcie zakupu pojazdów zeroemisyjnych w programie priorytetowym „Mój Elektryk” zaistniała potrzeba dokonania przesunięcia środków ze zobowiązania wieloletniego Fundusz Transportu Zeroemisyjnego (FNT) na fundusz podstawowy. Co do zasady finansowanie przedsięwzięć w tym programie odbywa się ze środków zgromadzonych na zobowiązaniu wieloletnim Fundusz Transportu Zeroemisyjnego (FNT).

Z uwagi na powszechnie stosowany sposób korzystania z nowych pojazdów na podstawie umowy leasingu, w programie priorytetowym „Mój Elektryk” została wprowadzona możliwość udzielenia dofinansowania w formie dopłat do opłat ustalonych w umowie leasingu. Jednak obowiązujące przepisy ustawy – Prawo ochrony środowiska, dotyczące zobowiązania wieloletniego „FNT”, nie pozwalały na finansowanie dopłat do opłat lub rat ustanawianych w umowach leasingu. W celu umożliwienia finansowania leasingu pojazdów konieczny był transfer środków w kwocie **400** mln zł ze zobowiązania wieloletniego FNT na fundusz podstawowy. Narodowy Fundusz nie mógł sfinansować tego zadania z funduszu podstawowego bez zasilenia go środkami zobowiązania wieloletniego FNT, ze względu na brak wolnych środków na tym funduszu. W dniu 23 lipca 2021 r. Minister Klimatu i Środowiska wyraził zgodę na takie rozwiązanie.

Ponadto Minister Klimatu i Środowiska w dniu 22 września 2021 r. wraził zgodę na wniosek Zarządu Narodowego Funduszu sfinansowania realizacji programów:

- „Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju – kwotą **75** mln zł;
- „Udostępnianie wód termalnych w Polsce – kwotą **99** mln zł;
- „Racjonalna gospodarka odpadami – kwotą **125** mln zł;
- „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej – kwotą **25** mln zł,

ze środków zgromadzonych na zobowiązaniu wieloletnim Górnictwo. Pozostałe na tym zobowiązaniu środki zabezpieczały wypłaty z realizowanych umów oraz planowane wypłaty z ocenianych wniosków.

IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2021 r.

W 2021 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował następujące zadania i podzadania w ramach jednej funkcji państwa (podane poniżej kwoty dotyczą wypłaconego dofinansowania bezzwrotnego).

W funkcji 12 Środowisko – 5 zadań na kwotę **5.005.262** tys. zł., z tego:

- Zadanie 12.1.W. System ochrony środowiska i informacji o środowisku (5 podzadań 12.1.1, 12.1.2.W, 12.1.3.W, 12.1.4.W, 12.1.6.W) na kwotę **793.051** tys. zł (107% planu)

z wykorzystaniem miernika **Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [miliony osób]**. Realizacja zadania polegała głównie na wspieraniu:

- Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa (wykonywanie ekspertyz, opracowań);
- prowadzenia edukacji ekologicznej;
- prowadzenia monitoringu środowiska;
- przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i likwidacji ich skutków;
- działań realizowanych w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami.

Wartość miernika została przekroczona – uzyskano zasięg w wysokości 237 mln osób (157% planu). Osiągnięta wartość miernika wynika z uzyskania istotniejszej wartości efektów niż przyjęto na etapie planowania i podpisywania umów. Nadmiarowe efekty uzyskano z tytułu realizacji dwóch umów zawartych w latach 2018 i 2019 pod wspólnym tytułem „Wsparcie zadań Ministra Środowiska w obszarze działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu.”

- Zadanie 12.2.W. Kształtowanie bioróżnorodności (3 podzadania – 12.2.1.W, 12.2.2.W, 12.2.3) na kwotę **124.832** tys. zł (79% planu). Cel oraz miernik na poziomie zadania 12.2 nie były planowane przez Narodowy Fundusz. Określenie celu i miernika na poziomie zadań określane są przez ministrów właściwych dla poszczególnych zadań i wskazanych w katalogu zadań/podzadań i działań. Na etapie tworzenia Planu finansowego Narodowego Funduszu właściwy dla tego zakresu, ówczesnie Minister Klimatu, nie wskazał celów i mierników dla tego zadania.
- Zadanie 12.3.W. Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu (1 podzadanie 12.3.1.W) na kwotę **3.901.040** tys. zł (85% planu), z wykorzystaniem miernika **Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla [Mg/rok]**. Realizacja zadania polegała na obniżeniu poziomu zanieczyszczenia powietrza oraz ograniczeniu emisji substancji powodujących efekt cieplarniany oraz finansowaniu realizacji przedsięwzięć w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Miernik z zakładanej w planie wartości 931 tys. Mg/rok został zrealizowany w 134% (1.249 tys. Mg/rok). Największy wpływ na przekroczenie wartości planowanych dla miernika miały dwa programy priorytetowe:
 - „Czyste Powietrze” – w ramach programu uzyskano wartość unikniętej emisji dwutlenku węgla w wysokości 519 tys. Mg/rok. Zakładany w planie poziom miernika do uzyskania na koniec 2021 r. był zbyt niski, ze względu na to, że wartość efektu została odniesiona do planowanych wypłat środków na realizację programu. Natomiast wartość wypłat mogła zostać zaniżona z uwagi na to, że beneficjenci mają 30 miesięcy na realizację przedsięwzięcia od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, a wypłata następuje po zakończeniu części lub całości prac. Uzyskane dane wskazują jednak, że beneficjenci realizowali przedsięwzięcia w krótszym czasie niż zakładano. Ponadto ze względu na specyfikę wdrażania tzn. udostępnienie środków dla wojewódzkich funduszy, koszty wdrażania programu są przedstawiane w relacji Narodowy Fundusz – wojewódzkie fundusze, a uzyskane efekty dotyczą rzeczywiście zrealizowanych przedsięwzięć przez beneficjentów czyli relacji wojewódzkie fundusze – Beneficjent;
 - „Mój Prąd” – 648 tys. Mg/rok. Wykonanie efektu związane było ze znacznie większym zainteresowaniem montażem paneli fotowoltaicznych w 2021 r.
- Zadanie 12.4.W. Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi (1 podzadanie 12.4.1.W) na kwotę **156.036** tys. zł (70% planu). Cel oraz miernik na poziomie zadania 12.2 nie były planowane przez Narodowy Fundusz. Określenie celu i miernika na poziomie zadań określane

są przez ministrów właściwych dla poszczególnych zadań i wskazanych w katalogu zadań/podzadań i działań. Na etapie tworzenia Planu finansowego Narodowego Funduszu właściwy dla tego zakresu, ówczynie Minister Klimatu, nie wskazał celów i mierników dla tego zadania.

- Zadanie 12.5.W. Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi na kwotę **30.303** tys. zł (79% planu). Cel oraz miernik dla zadania nie były planowane, gdyż podmiotem odpowiedzialnym za realizację tego zadania jest minister właściwy ds. gospodarki wodnej. Natomiast na poziomie podzadań w Narodowym Funduszu realizowane były trzy z nich: 12.5.1.W, 12.5.3.W i 12.5.4.W.

Tabela 6 Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2021 r.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik				
	Plan wg ustawy budżetowej na 2021 r. (tys. zł)	Plan po zmianach	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	4/3 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2021 r.	Plan po zmianach	Wykonanie	11/10 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12. Środowisko	5 360 500	5 740 500	5 005 262	54 361	87						
12.1.W System ochrony środowiska i informacji o środowisku	739 134	739 134	793 051	54 361	107	Zwiększenie liczby osób objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (w osobach, mln)	151	151	237	157
12.1.1. Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska oraz informacja o środowisku	335 235	335 235	213 512	54 361	64	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji o środowisku	Liczba wykonanych opracowań (w szt.)	25	25	23	92
12.1.2.W Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa	81 346	81 346	56 887	0	70	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony środowiska	Liczba realizowanych seminariów konferencji, konkursów, działań realizowanych w Internecie, kampanii informacyjnych (w szt.)	93	93	109	117
12.1.3.W Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	91 858	91 858	85 615	0	93	Zapewnienie odpowiednich narzędzi i instrumentów do prowadzenia monitoringu stanu środowiska	Stworzone lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe, zakupione urządzenia oraz inne narzędzia służące monitoringowi środowiska (w szt.)	194	194	256	132
12.1.4.W Ochrona przed skutkami zagrożeń	54 552	54 552	243 840	0	447	Zwiększenie ochrony ludności przed zagrożeniami	Liczba ludności objętej środkami ochrony przed zagrożeniami (w osobach, tys.)	384	384	290	76
12.1.6.W Gospodarka odpadami	176 143	176 143	193 197	0	110	Zwiększenie masy odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (w Mg/rok)	182 302	182 302	60 977	33

Tabela 6 cd.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty					Cel	Miernik				
	Plan wg ustawy budżetowej na 2021 r. (tys. zł)	Plan po zmianach	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	4/3 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2021 r.	Plan po zmianach	Wykonanie	11/10 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12.2.W Kształtowanie bioróżnorodności	157 781	157 781	124 832	0	79	-	-	-	-	-	-
12.2.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	41 572	41 572	31 475	0	76	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz skuteczne zarządzanie gatunkami zagrożonymi	Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony (w szt.)	20	20	56	280
12.2.2.W Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	-	-	361	0	-	Wsparcie rozwoju zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ochrona ekosystemów leśnych	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	-	3	-
12.2.3. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych	116 209	116 209	92 996	0	80	Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (w ha)	13	13	3	22
12.3.W Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	4 202 864	4 582 864	3 901 040	0	85	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)	587 507	930 979	1 248 718	134
12.3.1.W Systemy ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu	4 202 864	4 582 864	3 901 040	0	85	Wzrost efektywności wykorzystania energii	Ilość zaoszczędzonej energii (w MWh/rok)	302 379	302 379	1 176 656	389
12.4.W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	222 511	222 511	156 036	0	70	-	-	-	-	-	-
12.4.1.W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne	222 511	222 511	156 036	0	70	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych opracowań geologicznych (szt.)	1 410	1 410	1 307	93
12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi	38 210	38 210	30 303	0	79	-	-	-	-	-	-
12.5.1.W Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych	-	-	129	0	-	Osiągnięcie dobrego stanu wód	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	-	1	-
12.5.3.W Ochrona przeciwpowodziowa	7 548	7 548	2 178	0	29	Zwiększenie ochrony ludności przed powodzią	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (w osobach, tys.)	1,2	1,2	1 300	108 333
12.5.4. Wsparcie przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	30 662	30 662	27 996	0	91	Zwiększenie ilości ścieków oczyszczanych zgodnie z normami	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji (w RLM)	402 018	402 018	220 000	55

V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

W 2021 r. Narodowy Fundusz kontynuował realizację największego w swojej historii programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Zakłada się, że budżet programu na lata 2018-2029 obejmujący zarówno środki krajowe (Narodowy Fundusz, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki budżetu państwa oraz sektora bankowego), jak i zagraniczne w łącznej wysokości **103** mld złotych, pozwoli na realizację działań inwestycyjnych w ponad 3 mln budynków.

Program oferuje dofinansowanie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Zakres dofinansowania to przede wszystkim: wymiana przestarzałych źródeł ciepła na paliwa stałe (głównie kotły węglowe) na bardziej przyjazne środowisku źródła ciepła, takie jak pompy ciepła, kotły kondensacyjne gazowe lub olejowe, węzły cieplne, ogrzewanie elektryczne, również ściśle określone niektóre rodzaje kotłów na paliwo stałe (węgiel tylko do końca 2021 r., biomasa). Ponadto możliwe jest przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych budynku (ocieplenie przegród budowlanych i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

Program uruchomiono w 2018 r., a nabór prowadzony jest w trybie ciągłym przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Podejmowane w 2021 r. działania dotyczyły:

- wprowadzenia, od marca 2021 r., dodatkowych zachęt dla gmin obejmujących możliwość pokrywania kosztów obsługi zadań, związanych z wdrażaniem programu „Czyste Powietrze” i tworzeniem warunków do jego wdrażania, realizowanych przez gminy ze środków Narodowego Funduszu. Środki są skierowane na prowadzenie punktów konsultacyjnych wspierających mieszkańców w składaniu wniosków do Programu oraz działania promocyjno-informacyjne. W 2021 r. porozumienia zawarło z 2067 gminami;
- uruchomienia naboru wniosków w ramach tzw. ścieżki bankowej, umożliwiającej przyznawanie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu od lipca 2021 r. Wnioskodawca zgłaszając się do banku po Kredyt Czyste Powietrze, jednocześnie składa wniosek o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze” na częściową spłatę kapitału kredytu. Ważnym elementem tej ścieżki jest objęcie kredytów gwarancjami Banku Gospodarstwa Krajowego, co pozwala na oferowanie bardziej atrakcyjnych warunków kredytowania. Rządowy program gwarancyjny został uzgodniony z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i zaakceptowany przez Radę Ministrów. Gwarancje BGK pochodzą z Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji zasilanego środkami Narodowego Funduszu. Aktualnie do Programu przystąpiło 7 banków, w tym 2 banki zrzeszające banki spółdzielcze;
- aktualizacji listy zielonych urządzeń i materiałów (ZUM), prowadzonej przez Instytut Ochrony Środowiska, która obejmuje kwalifikowane w Programie urządzenia i materiały do ocieplenia oraz stolarkę okienną i drzwiową. Dodatkowo na stronie internetowej Narodowego Funduszu udostępniono kalkulatory grubości ocieplenia i wysokości dotacji możliwych do otrzymania w ramach Programu, które mają ułatwić potencjalnym wnioskodawcom podjęcie decyzji, co do zakresu planowanego do realizacji przedsięwzięcia;
- udostępnienia nowego kanału dystrybucji wniosku o dofinansowanie z Programu, tzw. interfejsu programistycznego API-GWD. Rozwiązanie umożliwia udostępnianie elektronicznej wersji wniosku przez partnerów Programu na ich stronach internetowych.

W związku z faktem, że główny ciężar wdrażania programu priorytetowego „Czyste Powietrze” spoczywa na wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2021 r. kontynuowano umowy udostępnienia środków z przeznaczeniem na pokrycie kosztów obsługi zadań realizowanych przez nie, jak również zadań realizowanych przez gminy współpracujące przy wdrażaniu lub tworzeniu warunków do wdrażania Programu. Wprowadzenie zachęt dla gmin, w ramach których gminy, mogły otrzymać dodatkowe środki na działanie punktów konsultacyjno-informacyjnych Programu, doprowadziło do zwiększenia budżetu pomocy technicznej Programu.

W 2021 r. pracowano także nad aktualizacją zapisów Programu w związku z zamiarem rozszerzenia dostępności Programu na osoby najuboższe, zgodnie z rekomendacjami Banku Światowego. W tym celu została utworzona międzyresortowa grupa robocza, której zadaniem było wypracowanie najkorzystniejszych i jednocześnie najprostszyc warunków wsparcia osób najuboższych w ramach 3. części programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. W kolejnym etapie dostosowano dokumenty wdrożeniowe Programu, w tym Regulamin naboru wniosków

o dofinansowanie, formularze wniosków o dofinansowanie oraz dokumentów rozliczeniowych do nowych regulacji. Dodatkowo nastąpiło doprecyzowanie i uporządkowanie niektórych zapisów Programu w wyniku zebranych doświadczeń z dotychczasowego wdrażania oraz zebranych uwag od wojewódzkich funduszy, organizacji pozarządowych i branżowych.

Według aktualnych zasad Program został podzielony na trzy części:

- Część pierwsza, w której wnioskodawcami uprawnionymi do podstawowego poziomu dofinansowania są gospodarstwa, których roczny dochód nie przekracza 100 tys. zł. Kwota dochodu deklarowana jest przez oświadczenie wnioskodawcy we wniosku o dofinansowanie. Na poziomie podstawowym dofinansowanie zostało ustalone do 30% poniesionych kosztów (z kwotowymi limitami górnymi) z małymi wyjątkami, które stanowią zachętę do stosowania bardziej ekologicznych technologii. Nabór wniosków o dofinansowanie w zmienionej formule rozpoczął w maju 2020 r.;
- Część druga – wnioskodawcy uprawnieni są do podwyższonego poziomu dofinansowania w wysokości do 60% wartości przedsięwzięcia. Obejmuje ona gospodarstwa domowe wieloosobowe osiągające przeciętny dochód na osobę do 1,4 tys. zł miesięcznie lub gospodarstwa jednoosobowe do 1,96 tys. zł miesięcznie mogą liczyć na dofinansowanie nawet do 37 tys. zł. Powyższy dochód jest potwierdzany zaświadczeniem wydanym przez wójta, burmistrza gminy lub prezydenta miasta zgodnie z miejscem zamieszkania wnioskodawcy. Nabór wniosków o dofinansowanie dla beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania uruchomiono w październiku 2020 r.;
- Część trzecia – wnioskodawcy uprawnieni do najwyższego poziomu dofinansowania w wysokości do 90% wartości przedsięwzięcia. Beneficjentami tej części programu są gospodarstwa domowe wieloosobowe osiągające przeciętny dochód na osobę do 900 zł miesięcznie lub gospodarstwa jednoosobowe do 1,26 tys. zł miesięcznie. Mogą oni liczyć na dofinansowanie nawet do 69 tys. zł. Powyższy dochód jest potwierdzany zaświadczeniem wydanym przez wójta, burmistrza gminy lub prezydenta miasta zgodnie z miejscem zamieszkania wnioskodawcy. Ponadto najwyższy poziom dofinansowania mogą otrzymać osoby, które mają przyznany jeden z zasiłków: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek rodzinny lub specjalny zasiłek opiekuńczy przez co najmniej 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie, na podstawie zaświadczenia potwierdzającego pobieranie zasiłku. Nabór wniosków o dofinansowanie dla beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania uruchomiono już w 2022 r.

W 2021 r. Narodowy Fundusz, w zakresie tej działalności, prowadził również negocjacje z Bankiem Światowy w sprawie pozyskania środków pomocy technicznej na wdrażanie Programu, w ramach inicjatywy „Catching up Regions”, w formie zwrotnej w kwocie 250 mln euro. Po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów, przeprowadzono negocjacje warunków pożyczki, w których ze strony polskiej uczestniczyła delegacja pod przewodnictwem przedstawiciela Ministerstwa Finansów z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Narodowego Funduszu. Podczas sesji negocjacyjnych uzgodniono treść projektu Umowy Międzynarodowej ws. pożyczki (Legal Agreement) wraz z dokumentem towarzyszącym Ewaluacja Programu (Program Appraisal Document) oraz protokołu z negocjacji (Minutes from Negotiations), zawierającego doprecyzowania kwestii ujętych w Umowie Międzynarodowej.

Podpisanie wynegocjowanej umowy pożyczki powiązано z terminem przyjęcia przez Radę UE decyzji ws. polskiego KPO, gdzie przewidziano finansowanie Programu do sierpnia 2026 r. (3,1 mld euro).

Ponadto w 2021 r. rozpoczęto nadal trwające uzgodnienia dotyczące dostosowania wymogów programu priorytetowego „Czyste Powietrze” do wymagań środków unijnych (KPO i FENIKS) z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz Komisją Europejską.

W 2021 r. wypłacono do wojewódzkich funduszy **1.315.112** tys. zł w formie dotacyjnej. W zakresie finansowania zwrotnego, w konsekwencji wprowadzenia ścieżki bankowej w formie kredytów bankowych z dopłatami na częściową spłatę kapitału kredytów, nastąpił zwrot niewykorzystanych pożyczek Narodowego Funduszu, udzielonych w latach poprzednich, na kwotę **5.653** tys. zł. Dodatkowo w związku z utworzeniem Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji w Banku Gospodarstwa Krajowego Narodowy Fundusz zasilił go kwotą **2.200** tys. zł. Środki tam gromadzone przeznaczone będą na udzielanie poręczeń na kredyty i pożyczki zaciągane na cele związane z inwestycjami proekologicznymi, np. wymianę pieców i instalacji, modernizację budynków, realizowanych w ramach programu „Czyste powietrze”.

Ponadto w 2021 roku w wyniku podpisania aneksów zwiększono umowy udostępnia środków dotacyjnych dla 16 w wojewódzkich funduszy o kwotę ponad **2.107.495** tys. zł.

Tabela 7 Wyплаты środków z Narodowego Funduszu do wojewódzkich funduszy z tytułu wdrażania programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Wyплаты środków z NFOŚiGW do WFOŚiGW w 2021 r.							Wyплаты środków z NFOŚiGW do WFOŚiGW narastająco na koniec 2021 r.							
		dane tys. zł														
		przekazanie środków na:				zachęty dla gmin (punkty konsultacyjne)	pomoc techniczna dla wfosigw	razem (6+7+8)	przekazanie środków na:				zachęty dla gmin (punkty konsultacyjne)	pomoc techniczna dla wfosigw	razem (13+14+15)	
		dotacje	pożyczki	częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	razem				dotacje	pożyczki	częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	razem				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Białystok	29 985	-2 243	8 000	35 742	1 950	822	38 513	107 768	3 586	8 000	119 354	1 950	822	122 125	
2	Gdańsk	53 990	-2 138	2 000	53 852	2 843	1 364	58 059	131 490	9 862	2 000	143 352	2 843	1 364	147 559	
3	Katowice	152 695		500	153 195	3 840	5 633	162 668	243 288		500	243 788	3 840	5 633	253 260	
4	Kielce	74 893			74 893	3 000	1 452	79 345	181 693			181 693	3 000	1 452	186 145	
5	Kraków	92 998		3 000	95 998	5 160	2 654	103 812	178 906		3 000	181 906	5 160	2 654	189 720	
6	Lublin	87 770	-65	20 600	108 305	4 890	1 902	115 097	206 494	12 510	20 600	239 604	4 890	1 902	246 396	
7	Łódź	76 200		20 000	96 200	3 390	1 888	101 478	145 375		20 000	165 375	3 390	1 888	170 653	
8	Olsztyn	50 857		10 000	60 857	2 190	1 137	64 184	126 257	6 000	10 000	142 257	2 190	1 137	145 584	
9	Opole	44 500		12 000	56 500	1 710	937	59 147	76 000		12 000	88 000	1 710	937	90 647	
10	Poznań	105 360	-1 207		104 153	6 510	1 548	112 211	175 360	14 793		190 153	6 510	1 548	198 211	
11	Rzeszów	73 000		2 000	75 000	4 110	1 730	80 840	187 000		2 000	189 000	4 110	1 730	194 840	
12	Szczecin	18 794		6 000	24 794	3 090	740	28 624	54 275		6 000	60 275	3 090	740	64 104	
13	Toruń	52 234		15 000	67 234	3 630	1 949	72 814	152 034		15 000	167 034	3 630	1 949	172 614	
14	Warszawa	110 190		20 000	130 190	7 590	24	137 804	261 190		20 000	281 190	7 590	24	288 804	
15	Wrocław	31 670		33 750	65 420	4 860	1 281	71 561	81 670	12 000	33 750	127 420	4 860	1 281	133 561	
16	Zielona Góra	21 000			21 000	1 500	802	23 302	55 862	3 204		59 066	1 500	802	61 368	
17	Razem	1 076 137	-5 653	152 850	1 223 334	60 263	25 862	1 309 459	2 364 662	61 954	152 850	2 579 466	60 263	25 862	2 665 591	

Tabela 8 Wyплаты środków z wojewódzkich funduszy do beneficjentów końcowych programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Wyплаты środków do beneficjenta końcowego w 2021 r.								Wyплаты środków do beneficjenta końcowego narastająco na koniec 2021 r.							
		dane tys. zł															
		Dotacja			Pożyczka			Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego		Dotacja			Pożyczka			Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	
		ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków WFOŚiGW	ze środków NFOŚiGW	Razem	ze środków NFOŚiGW	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Białystok	15	50 917	50 932	1 332	567	1 899	10	10	310	104 044	104 354	3 737	3 091	6 828	10	10
2	Gdańsk	607	56 447	57 054	772	1 365	2 137			1 319	127 370	128 689	2 709	6 451	9 160		
3	Katowice	3 072	112 474	115 546	5 973		5 973	50	50	10 091	196 027	206 118	15 868		15 868	50	50
4	Kielce	601	75 988	76 589	2 623		2 623			1 655	162 426	164 081	6 849	2 630	9 479		
5	Kraków	750	109 587	110 337	3 175		3 175	84	84	6 738	164 669	171 407	6 682		6 682	84	84
6	Lublin	263	90 317	90 580	302	3 386	3 688	69	69	970	178 082	179 052	2 727	8 231	10 958	69	69
7	Łódź	4 082	82 081	86 163	904		904	29	29	10 645	133 668	144 313	3 522		3 522	29	29
8	Olsztyn	200	44 473	44 673	37	831	868	13	13	775	110 853	111 628	4 859	3 401	8 260	13	13
9	Opole	650	35 916	36 566	797		797	23	23	1 949	62 042	63 991	3 871		3 871	23	23
10	Poznań	2 000	81 808	83 808		2 796	2 796	18	18	6 254	151 425	157 678		8 948	8 948	18	18
11	Rzeszów	200	76 429	76 629	542		542	19	19	1 325	164 726	166 051	3 005		3 005	19	19
12	Szczecin	1 107	21 387	22 494	919		919			2 799	53 187	55 986	10 956		10 956		
13	Toruń	777	61 528	62 305	1 231		1 231	14	14	3 427	142 889	146 315	9 054		9 054	14	14
14	Warszawa	1 233	95 638	96 871	2 581		2 581	26	26	4 243	231 752	235 995	11 646		11 646	26	26
15	Wrocław	1 055	37 837	38 892		1 737	1 737			2 857	80 125	82 982	126	9 878	10 004		
16	Zielona Góra	506	24 491	24 997		405	405			606	52 411	53 017		2 456	2 456		
17	Razem	17 118	1 057 318	1 074 435	21 188	11 087	32 275	355	355	55 962	2 115 695	2 171 658	85 611	45 086	130 697	355	355

Tabela 9 Złożone przez beneficjentów końcowych wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Złożone wnioski o dofinansowanie 2021 r.							Złożone wnioski o dofinansowanie narastająco na koniec 2021 r.						
		dane tys. zł													
		Liczba wniosków (szt)			Wnioskowana wartość dofinansowania (tys. zł)				Liczba wniosków ogółem	Wnioskowana wartość dofinansowania (tys. zł)					
		dotacja	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	razem	dotacja	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Razem	kwota kredytu bankowego		dotacja	pożyczka	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Razem	kwota kredytu bankowego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	Białystok	4 961	28	4 989	88 598	602	89 200	1 467	12 741	240 374	20 608	602	261 584	1 467	
2	Gdańsk	8 463	41	8 504	128 307	946	129 253	1 758	19 989	311 292	19 699	946	331 937	1 758	
3	Katowice	37 867	123	37 990	488 528	2 651	491 179	5 497	63 621	835 419	38 635	2 651	876 705	5 497	
4	Kielce	9 212	16	9 228	168 922	442	169 364	970	20 707	387 062	19 306	442	406 810	970	
5	Kraków	19 882	91	19 973	343 064	1 846	344 910	3 160	41 301	759 565	45 331	1 846	806 742	3 160	
6	Lublin	9 226	39	9 265	152 172	856	153 028	1 700	21 328	389 878	25 505	856	416 239	1 700	
7	Łódź	12 425	44	12 469	179 959	931	180 890	1 894	25 859	395 443	18 680	931	415 054	1 894	
8	Olsztyn	5 931	18	5 949	96 455	418	96 874	724	13 042	226 894	14 262	418	241 575	724	
9	Opole	5 809	34	5 843	82 364	757	83 121	1 674	10 833	148 834	11 253	757	160 844	1 674	
10	Poznań	15 633	49	15 682	223 225	1 105	224 330	2 239	31 089	465 258	30 168	1 105	496 531	2 239	
11	Rzeszów	10 080	48	10 128	177 088	656	177 744	1 833	20 915	393 810	8 187	656	402 653	1 833	
12	Szczecin	4 103	31	4 134	60 346	646	60 992	1 297	9 355	133 631	20 745	646	155 022	1 297	
13	Toruń	10 729	17	10 746	161 931	408	162 339	591	23 634	351 628	19 011	408	371 047	591	
14	Warszawa	18 537	105	18 642	275 887	2 344	278 231	4 109	40 193	623 842	31 827	2 344	658 013	4 109	
15	Wrocław	9 059	48	9 107	123 267	1 005	124 272	1 836	17 941	237 953	32 722	1 005	271 680	1 836	
16	Zielona Góra	3 616	8	3 624	52 591	204	52 795	363	7 942	113 623	5 549	204	119 376	363	
17	Razem	185 533	740	186 273	2 802 704	15 817	2 818 522	31 112	380 490	6 014 506	361 488	15 817	6 391 812	31 112	

Tabela 10 Zawarte umowy z beneficjentami końcowymi w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	WFOŚiGW	Zawarte umowy o dofinansowanie z beneficjentem końcowym w 2021 r.									Zawarte umowy o dofinansowanie z beneficjentem końcowym narastająco na koniec 2021 r.								
		dane tys. zł																	
		Liczba umów (szt)				Wartość umów (tys. zł)					Liczba umów (szt)				Wartość umów (tys. zł)				
		dotacja	pożyczka	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	razem	dotacja	pożyczka	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Razem	kwota kredytu bankowego	dotacja	pożyczka	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	razem	dotacja	pożyczka	dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Razem	kwota kredytu bankowego
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Białystok	4 110	22	19	4 151	74 138	840	397	75 375	1 011	9 903	278	19	10 200	193 873	10 017	397	204 287	1 011
2	Gdańsk	6 401	5	28	6 434	96 717	97	649	97 463	1 180	15 820	591	28	16 439	250 502	13 249	649	264 400	1 180
3	Katowice	26 237	15	81	26 333	336 309	430	1 797	338 536	3 621	46 442	1 069	81	47 592	620 659	23 667	1 797	646 123	3 621
4	Kielce	8 328	31	5	8 364	148 573	1 018	134	149 725	243	17 005	486	5	17 496	318 424	13 459	134	332 017	243
5	Kraków	16 679	7	57	16 743	285 434	374	1 144	286 952	1 952	33 381	432	57	33 870	623 484	11 806	1 144	636 434	1 952
6	Lublin	7 603	18	30	7 651	126 582	624	671	127 877	1 380	17 010	718	30	17 758	316 162	16 505	671	333 338	1 380
7	Łódź	8 808		30	8 838	128 446		645	129 091	1 386	19 177	205	30	19 412	300 406	5 161	645	306 212	1 386
8	Olsztyn	4 877		11	4 888	81 589		231	81 820	342	10 911	429	11	11 351	193 900	9 674	231	203 805	342
9	Opole	4 355		28	4 383	61 338		620	61 958	1 446	8 132	225	28	8 385	112 276	5 019	620	117 915	1 446
10	Poznań	11 748	6	30	11 784	169 560	137	706	170 403	1 339	23 383	663	30	24 076	361 430	17 493	706	379 629	1 339
11	Rzeszów	8 259	4	31	8 294	144 893	308	656	145 857	1 150	16 228	163	31	16 422	309 939	4 191	656	314 786	1 150
12	Szczecin	2 375		15	2 390	35 532		323	35 855	549	6 361	560	15	6 936	94 019	15 339	323	109 681	549
13	Toruń	8 264	2	15	8 281	123 517	72	378	123 966	571	18 703	570	15	19 288	282 629	11 919	378	294 927	571
14	Warszawa	14 175		36	14 211	212 436		755	213 191	1 312	31 665	666	36	32 367	505 097	17 432	755	523 284	1 312
15	Wrocław	6 082	21	26	6 129	75 760	773	566	77 099	997	11 869	542	26	12 437	161 961	14 510	566	177 037	997
16	Zielona Góra	3 248		6	3 254	46 324		144	46 468	238	6 874	125	6	7 005	97 539	2 603	144	100 286	238
17	Razem	141 549	131	448	142 128	2 147 148	4 673	9 816	2 161 636	18 717	292 864	7 722	448	301 034	4 742 300	192 044	9 816	4 944 161	18 717

Tabela 11 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	2 535,7	1 141,9
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej zainstalowanych ogniw fotowoltaicznych	MW	431,4	13,8
3	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	1 110,4	518,5
4	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	Mg/rok	12 526	5 889
5	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	Mg/rok	3 202	1 503
6	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	Mg/rok	2 860	1 342
7	Ograniczenie emisji benzo(a)pirenu	Mg/rok	4,01	1,89
8	Liczba budynków o poprawionej efektywności energetycznej	szt.	143 558	67 428
9	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła (kocioł starej generacji) na niskoemisyjne w budynkach istniejących	szt.	135 366	62 432
10	Liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowo budowanych	szt.	1 772	3 133

VI. „Stop Smog” – współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK

Program ten dedykowany jest dla gmin położonych na obszarze, gdzie obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa, na wsparcie likwidacji lub wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz termomodernizacji w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych osób najmniej zamożnych.

W dniu 1 stycznia 2021 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw, którą wprowadzone zostały zmiany w zasadach uczestnictwa i realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach programu „Stop Smog”.

Zgodnie z znowelizowaną ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, Narodowy Fundusz został włączony do systemu rozdysponowania i rozliczania środków z Funduszu Termomodernizacji i Remontów przeznaczonych na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych. Narodowy Fundusz pełni w ramach programu „Stop Smog” rolę wykonawczą, działając w imieniu i na rzecz Ministra Klimatu i Środowiska, i jako przedstawiciel ustawowy Ministra wykonuje jego prawa i obowiązki w zakresie wynikającym z przepisów Ustawy.

Zgodnie z art. 22a ww. ustawy, Narodowy Fundusz przyjmuje i rozpatruje wnioski gmin, związków międzygminnych, powiatów oraz związków metropolitalnych o zawarcie porozumienia

na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów w ramach programu „Stop Smog”.

W dniu 28 stycznia 2021 r. zostało zawarte porozumienie o współpracy Ministra Klimatu i Środowiska, Narodowego Funduszu oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie współfinansowania przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów. W wyniku prowadzonych w 2021 r. działań Narodowy Fundusz m.in.:

- opracował wzory wniosków – dla gminy oraz związku międzygminnego, powiatu lub związku metropolitalnego o zawarcie porozumienia na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych, o którym mowa w art. 11c ust. 1 ww. ustawy. Po wcześniejszym uzgodnieniu ww. dokumentów, zostały one zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska. Równocześnie, formularze wniosków zostały zaimplementowane do Generatora Wniosków o Dofinansowanie (dalej: GWD) celem wykorzystania ich w procesie naboru. Dodatkowo została opracowana instrukcja wypełniania wniosku o zawarcie porozumienia na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach programu „Stop Smog”, dostępnego w GWD – wersja dla gminy oraz wersja dla związku międzygminnego, powiatu lub związku metropolitalnego;
- aneksował siedem porozumień zawartych wcześniej w ramach pierwszej wersji Programu z gminami: Skawina, Sucha Beskidzka, Pszczyna, Niepołomice, Tuchów, Sosnowiec i Rybnik w celu ich dostosowania do przepisów zmienionej ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków;
- prowadził nabór wniosków o zawarcie porozumienia na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych. Kwota alokacji środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów, dostępna w momencie ogłoszenia naboru i przeznaczona na nabór wynosi ponad 142 mln zł. Nabór wniosków prowadzony będzie do wyczerpania alokacji środków;
- podpisał porozumienia na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych z gminami: Brzesko, Spytkowice, Limanowa, Kraków, Raszyn i Dąbrówka na kwotę łączną **40.366** tys. zł.

Kwota wypłat z Funduszu Termomodernizacji i Remontów w ramach programu „Stop Smog” w 2021 r. wyniosła **15.828** tys. zł.

VII. Program priorytetowy „Mój Prąd”

W 2021 r. kontynuowana była realizacja programu priorytetowego „Mój Prąd”, instrumentu ukierunkowanego na wsparcie rozwoju energetyki prosumenckiej, a konkretnie wsparcie segmentu mikroinstalacji fotowoltaicznych. „Mój Prąd” to jeden z największych w Europie programów finansowania mikroinstalacji fotowoltaicznych dla osób fizycznych, które wytwarzają energię elektryczną na własne potrzeby. Wdrażanie Programu obejmowało w roku sprawozdawczym ocenę wniosków w ramach drugiego i trzeciego naboru oraz wypłaty środków z wniosków które spełniły warunki Programu i uzyskały akceptację dofinansowania.

Zainteresowanie programem „Mój Prąd” od początku jego utworzenia jest tak duże, że dla drugiego naboru wniosków, który odbywał się w ramach Część 2) Program Mój Prąd na lata 2019-2020 złożonych zostało o ponad 20 tys. więcej wniosków, niż przewidywał to budżet Programu.

W celu umożliwienia wypłaty dofinansowania wszystkim wnioskodawcom, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie w ramach Programu i spełnili kryteria w nim wskazane, ale z racji wyczerpania się budżetu Programu mogliby takiego dofinansowania już nie uzyskać, w październiku 2021 r. zmodyfikowano Program poprzez zwiększenie budżetu przewidzianego na wypłatę dotacji, tym samym zmieniając wskaźniki osiągnięcia celu.

Projekty, które nie mogły zostać dofinansowane z subkonta Rachunku Klimatycznego, pomimo, że spełniały kryteria wskazane w Programie zostały zakwalifikowane jako projekty rezerwowe, a ich wypłata była realizowana ze środków zobowiązania wieloletniego „OZE i efektywność energetyczna”.

Równolegle oceniano wnioski i wypłacano dotacje w ramach trzeciego naboru wniosków realizowanego jako Część 1) Program Mój Prąd na lata 2021-2023.

W ramach naboru wniosków, prowadzonego w 2021 r., wpłynęło 178.006 wniosków na kwotę **534.018** tys. zł. W wyniku oceny i weryfikacji złożonych wniosków, Narodowy Fundusz w 2021 r. wypłacił ponad 150. tysiącom beneficjentów Programu kwotę **726.772** tys. zł.

Pod koniec 2021 r. rozpoczęto przygotowania do kolejnej czwartej edycji Programu, która będzie realizowana w ramach Części 1) Program Mój Prąd na lata 2021-2023.

Celem nowej edycji Programu będzie zwiększenie produkcji energii elektrycznej z mikroinstalacji fotowoltaicznych lub wzrost autokonsumpcji wytworzonej energii elektrycznej poprzez jej magazynowanie (magazyny energii elektrycznej lub ciepła) oraz zwiększenie efektywności zarządzania energią elektryczną na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiana jest konieczna z uwagi na zmieniający się od 1 kwietnia 2022 r. system rozliczeń prosumentów.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych w ramach Programu przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie programu priorytetowego „Mój Prąd”

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Produkcja energii elektrycznej z OZE	tys. MWh/rok	855,2	855,2
2	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	648,2	648,2
3	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	855,2	855,2

VIII. Wpłaty na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg i Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych

Ustawą z 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (t.j.: Dz. U. z 2022 r. poz. 505) wprowadzony został mechanizm wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje na drogach samorządowych.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli m.in. przez wyposażanie infrastruktury drogowej w urządzenia ochrony środowiska skutkujące zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń z dróg lub przeniesieniem jej na tereny oddalone od zabudowań mieszkalnych.

W 2021 r. Narodowy Fundusz dokonywał kwartalnych wpłat na ten cel w łącznej kwocie **1.400.000** tys. zł rocznie.

Podobny charakter, transferu do funduszu celowego, mają wpłaty Narodowego Funduszu na rzecz Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, o którym mowa

w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 717 i 802). Dzięki środkom przeznaczonym na ten cel, mieszkańcy, przede wszystkim z mniejszych miejscowości, będą mogli dotrzeć środkami transportu publicznego do pracy, szkół, placówek zdrowia i instytucji kultury. Zwiększenie siatki połączeń autobusowych stworzy także możliwość znalezienia pracy w miejscowościach, do których dojazd był dotychczas utrudniony lub niemożliwy.

Źródłem finansowania tego funduszu jest transfer 5% opłaty emisyjnej zebranej przez Narodowy Fundusz. W 2021 r. na ten cel przekazano **90.907** tys. zł.

IX. Fundusz Modernizacyjny

W ramach wsparcia realizacji celów polityki energetyczno-klimatycznej UE do roku 2030 w krajach UE, gdzie PKB per capita jest niższe niż 60% średniej dla całej UE (względem roku 2013), na mocy art. 10d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410, w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych, stworzono nowy instrument finansowania modernizacji systemu energetycznego i poprawy efektywności energetycznej, tzw. Fundusz Modernizacyjny (FM). Instrument ten będzie działał w latach 2021-2030 i zasilony będzie środkami ze sprzedaży 2% ogólnej puli uprawnień do emisji CO₂ w ramach unijnego systemu handlu emisjami, tzw. EU-ETS. Sprzedaż tych uprawnień będzie dokonywana w półrocznych transzach przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI).

W celu sfinansowania programu z Funduszu Modernizacyjnego, państwo polskie zobowiązane jest do przedstawienia proponowanego obszaru wsparcia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) i Komitetowi Inwestycyjnemu, by uzyskać potwierdzenie czy inwestycja spełnia warunki określone w dyrektywie EU ETS.

Co najmniej 70% środków finansowych z Funduszu przeznacza się na inwestycje znajdujące się na liście obszarów priorytetowych, a maksymalnie 30% na inwestycje spoza tej listy (zasada 70/30).

Jeśli program zostanie potwierdzony jako należący do jednego z obszarów priorytetowych, korzysta z prostszej ścieżki dofinansowania w ramach której, jeżeli EBI potwierdzi, że program należy do obszarów priorytetowych, Komisja Europejska podejmuje decyzję o wypłacie środków na finansowanie inwestycji w ramach tego programu. W przypadku zakwalifikowania programu do obszaru niepriorytetowego konieczne jest uwzględnienie przy ustalaniu zasad finansowania rekomendacji Komitetu Inwestycyjnego.

Finansowanie ze środków FM w Polsce odbywa się w ramach wybranych programów priorytetowych Narodowego Funduszu.

Narodowy Fundusz działając jako Krajowy Operator Funduszu Modernizacyjnego jest zobowiązany do przekazania formularzy dla wybranych obszarów wsparcia zgodnie z przyjętym wzorem oraz zawierających informacje zgodnie z wymogami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/1001 do EBI, w celu zatwierdzenia ich zgodności z dyrektywą EU ETS.

W ramach dwóch przeprowadzonych do końca 2021 r. posiedzeń Komitetu Inwestycyjnego Funduszu Modernizacyjnego, Europejski Bank Inwestycyjny spośród polskich propozycji zaakceptował następujące priorytetowe obszary wsparcia:

- wsparcie projektów efektywności energetycznej budynków z wykorzystaniem umowy EPC, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus”;

- wsparcie infrastruktury inteligentnego opomiarowania, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Elektroenergetyka - Inteligentna infrastruktura energetyczna”;
- wsparcie infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby elektro mobilności, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania pojazdów elektrycznych”;
- wsparcie projektów w zakresie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji dla przemysłu, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Kogeneracja dla Energetyki i Przemysłu”;
- wsparcie projektów w zakresie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji dla sektora ciepłowniczego, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Kogeneracja dla Ciepłownictwa”;
- wsparcie projektów modernizacji sieci ciepłowniczych w zakresie budowy i przebudowy systemu telemetrii i telemechaniki polegające na wdrożeniu nowoczesnych narzędzi i rozwiązań IT służących do zdalnego nadzoru, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Digitalizacja sieci ciepłowniczych”;
- wsparcie projektów w zakresie wykorzystania paliw alternatywnych na cele energetyczne, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami Część 3) Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne”;
- wsparcie projektów mających na celu poprawę parametrów jakości energii elektrycznej w sieci dystrybucyjnej i rozdzielczej m.in poprzez jej dostosowanie do wymagań związanych z dynamicznym rozwojem źródeł OZE oraz punktów ładowania pojazdów, operacjonalizacja w postaci programu priorytetowego „Wsparcie wykorzystania magazynów na cele stabilizacji sieci - program dla OSD”.

Ponadto Polska jako jedyny kraj otrzymujący wsparcie ze środków Funduszu Modernizacyjnego dostała pozytywną rekomendację do wdrażania inwestycji w zakresie obszaru niepriorytetowego, dotyczącego wsparcia projektów w zakresie rozwoju ogrzewnictwa indywidualnego i rozwoju energetyki prosumenckiej w obszarze powietrznych, wodnych i gruntowych pomp ciepła w nowych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, operacjonalizacji w postaci programu priorytetowego „Moje ciepło”.

Łączna kwota budżetu zaakceptowanych obszarów wsparcia wynosi **10,2** mld zł. W ramach tej kwoty do Narodowego Funduszu w 2021 r. wpłynęły z EBI środki w wysokości **1.576,7** mln zł, wnioskowane dla ww. programów w ramach I. i II. transzy Funduszu Modernizacyjnego z przeznaczeniem na uruchomienie pierwszych naborów.

Zgodnie z harmonogramem prac w ramach Funduszu Modernizacyjnego, Polska (tj. Narodowy Fundusz w uzgodnieniu z Ministrem Klimatu i Środowiska oraz Radą Konsultacyjną przy Ministrze) w zakresie III transzy środków przekazała kolejne propozycje programów do akceptacji w ramach środków Funduszu Modernizacyjnego:

W obszarze priorytetowym:

- przemysł energochłonny – dekarbonizacja;
- przemysł energochłonny – poprawa efektywności energetycznej;
- przemysł energochłonny – OZE;
- energia dla wsi;
- kogeneracja powiatowa;
- projekt zmiany programu: Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne – zwiększenie z 1 mld zł do 3 mld zł budżetu programu oraz wystąpienie o dodatkową pulę środków w ramach tej transzy.

W obszarze niepriorytetowym: OZE dla ciepłownictwa.

Całkowite budżety nowych programów to **6 mld zł**.

W ramach środków z Funduszu Modernizacyjnego dotychczas zostały zaakceptowane formalnie (tj. Zarząd Narodowego Funduszu przyjął program priorytetowy, program został uzgodniony z Ministrem Klimatu i Środowiska, a Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu zatwierdziła szczegółowe kryteria wyboru inwestycji) cztery programy priorytetowe:

- Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus;
- Elektroenergetyka - Inteligentna infrastruktura energetyczna;
- Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania pojazdów elektrycznych;
- Racjonalna gospodarka odpadami - Część 3) Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne.

W ramach trzech z ww. programów ogłoszono już nabory wniosków o dofinansowanie (Racjonalna gospodarka odpadami. Część 3) Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne, Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus.

X. Zobowiązanie wieloletnie - Fundusz Niskoemisyjnego Transportu

Fundusz Niskoemisyjnego Transportu (FNT) w formie państwowego funduszu celowego został utworzony w 2018 r. Jego celem było m.in. finansowanie rozbudowy infrastruktury umożliwiającej stosowanie paliw alternatywnych, tj. biokomponentów, biopaliw ciekłych, innych paliw odnawialnych, energii elektrycznej, wodoru, sprężonego gazu ziemnego (CNG) i skroplonego gazu ziemnego (LNG) w transporcie.

Od dnia 1 października 2020 r. zmianą ustawy o biokomponentach i biopaliwach modyfikacji uległa forma organizacyjna tego Funduszu, który stał się zobowiązaniem wieloletnim Narodowego Funduszu wpływając na uproszczenie, odbiurokratyzowanie i przyspieszenie finansowania ze środków publicznych rozwoju transportu niskoemisyjnego.

Na finansowanie programów priorytetowych służących rozwojowi nisko- lub zero- emisyjnego transportu Narodowy Fundusz wydatkował w ramach programów priorytetowych:

- System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transport publiczny – **252** tys. zł;
- GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności i Część 3) Śląsk – zagłębie bezemisyjnego transportu publicznego – **4.090** tys. zł, w tym **243** tys. zł w formie pożyczek;
- Zielony samochód – dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1) – **2.298** tys. zł;
- Mój Elektryk – **3.392** tys. zł,
- Zielony transport publiczny (Faza 1) – **38** tys. zł.

W ramach tego zobowiązania wieloletniego wypłacone zostały również środki na rzecz Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych w wysokości **90.907** tys. zł.

Dodatkowo na mocy decyzji Ministra Klimatu i Środowiska z 23 lipca 2021 r. środki tego zobowiązania wieloletniego, zostały zmniejszone o kwotę do **400.000** tys. zł z przeznaczeniem środków, w wysokości dokonanego zmniejszenia, na tzw. fundusz podstawowy Narodowego Funduszu w celu realizacji programu priorytetowego „Mój elektryk” w zakresie dofinansowania udzielanego w formie dopłat do

opłat ustalanych w umowach leasingu, o których mowa w art. 411 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy – Prawo ochrony środowiska. Szerszy opis transferów środków pomiędzy zobowiązaniami wieloletnimi, a funduszem podstawowym w 2021 r. opisano w rozdziale III.2.

XI. Współpraca z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W 2021 r. Narodowy Fundusz kontynuował i rozwijał współpracę z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Polegała ona m.in. na realizacji wspólnych programów. Przyjęty model współpracy obejmuje m.in. wspólne finansowanie ze środków Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy dotychczas pomijanych lub traktowanych marginalnie rodzajów przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. Otwiera również nowy katalog beneficjentów realizujących małe, aczkolwiek istotne projekty środowiskowe. Podkreślić należy bezpieczeństwo udostępniania środków Narodowego Funduszu dla funduszy wojewódzkich, które jako samorządowe osoby prawne z sektora finansów publicznych zobowiązane są do efektywnego gospodarowania środkami publicznymi, zgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie o finansach publicznych.

W ramach tego modelu współpracy w 2021 r. realizowane były przyjęte w latach ubiegłych wspólne programy:

- Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych;
- Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie;
- Czyste Powietrze;
- SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION;
- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest;
- Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
- Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych;
- Moja Woda.

W 2021 r. rozpoczęto realizację nowego wspólnego programu – „Agroenergia”.

XI.1. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych

Program realizowany jest w ramach dwóch części. Pierwsza z nich obejmuje „Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych”, druga zaś „Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych”.

Budżet programu na lata 2018-2025 wynosi **556.000** tys. zł. W 2021 r., w ramach pierwszej części programu, zawarto z wojewódzkimi funduszami 16 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **50.399** tys. zł. Środki przeznaczone są na dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. W 2021 r. środki te przeznaczone były na zakup 228. szt. samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz 24. zestawów specjalistycznego sprzętu

plywającego do ratownictwa wodnego. Systemem wsparcia objęte są organizacje pozarządowe uprawnione do prowadzenia ratownictwa górskiego i wodnego oraz jednostki ochotniczych straży pożarnych, wyłonione zgodnie z postanowieniami Porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Klimatu i Środowiska z dnia 23.02.2021 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska.

Z tytułu zawartych w 2021 r. umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **29.390** tys. zł. W 2021 r. w ramach tego programu wypłacono również kwotę **83.828** tys. zł z tytułu zobowiązań wynikających z umów zawartych w 2020 r.

Celem drugiej części programu jest podniesienie gotowości bojowej lokalnych służb ratowniczych poprzez doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych w sprzęt niezbędny do zapobiegania i likwidacji skutków katastrof naturalnych, ekstremalnych zjawisk atmosferycznych lub awarii technicznych, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu osób, mieniu albo środowisku naturalnemu. Dofinansowaniu podlegają zakupy: wyposażenia osobistego, sprzętu łączności oraz uzbrojenia i techniki specjalnej dla jednostek ochotniczych straży pożarnych.

W 2021 r., w ramach drugiej części programu, zawarto z wojewódzkimi funduszami 16 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **16.000** tys. zł. Z tytułu zawartych w 2021 r. i 2020 r. umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **21.806** tys. zł.

XI.2. Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie

Celem tego programu jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zmniejszenia zużycia energii w budynkach oraz zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł. Dofinansowaniu, w ramach tego programu podlega modernizacja energetyczna budynków głównie szpitali, zakładów opiekuńczo – leczniczych, obiektów zabytkowych, obiektów sakralnych, domów studenckich czy też innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki.

Kwota udzielanego dofinansowania części 1. programu ujęta jest w programie Budownictwo Energooszczędne, którego budżet na lata 2019-2025 wynosi ok. **1.650** mln zł. W ramach części 1. tego programu wypłacono w 2021 r. do wojewódzkich funduszy kwotę **48.405** tys. zł z tytułu zobowiązań wynikających z umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji i kwotę **67** tys. zł na udzielanie pożyczek.

Realizacji programu „Czyste powietrze” został poświęcony w niniejszym Sprawozdaniu oddzielny rozdział V, natomiast program priorytetowy SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION został omówiony w rozdziale XIII.2.16.

XI.3. Programy pilotażowe z zakresu poprawy jakości powietrza

Uzupełnieniem programu „Czyste powietrze” są uruchomione w 2021 r. przy udziale właściwych wojewódzkich funduszy, programy pilotażowe z zakresu poprawy jakości powietrza:

- Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego z budżetem 10 mln zł;
- Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego z budżetem 20 mln zł;
- Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach – pilotaż na terenie Gminy Pszczyna z budżetem 6 mln zł.

Celem uruchomionych programów była poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych od 3 do 20 lokali mieszkalnych.

Beneficjentem programów mogły być osoby fizyczne będące właścicielem lub współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą zamieszkujące w budynku mieszkalnym wielorodzinnym.

W wyniku prowadzonego naboru przez Wojewódzki Fundusz w Szczecinie wpłynęło 838 wniosków na kwotę przekraczającą 12 mln zł. Wypłaty Narodowego Funduszu w 2021 r. na ten cel sięgnęły kwoty **1.904** tys. zł. Nabory w województwie dolnośląskim skutkowały pozyskaniem 638 wniosków na kwotę 13,5 mln zł. Narodowy Fundusz udostępnił Wojewódzkiemu Funduszowi we Wrocławiu w 2021 r. kwotę **747** tys. zł.

Najmniejszy z programów, realizowany na terenie gminy Pszczyna, doprowadził w 2021 r. do pozyskania 22 wniosków na kwotę prawie 200 tys. zł, przy czym koniec naboru nastąpi w 2022 r.

XI.4. Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Budżet programu na lata 2019-2023 to **100** mln zł na finansowanie dotacyjne. W ramach programu dofinansowane są przedsięwzięcia polegające na demontażu, zbiórce, transporcie i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest. W 2021 r. zawarto z wojewódzkimi funduszami 15 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **50.120** tys. zł. Z tytułu zawartych umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **15.538** tys. zł.

XI.5. Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Budżet programu na lata 2019-2023 wynosi **300** mln zł, przeznaczonych na finansowanie dotacyjne. W 2021 r. realizowane były wypłaty środków z umów zawartych z wojewódzkimi funduszami w 2019 r. i 2020 r. na realizację przedsięwzięć polegających na zakupie wapna nawozowego lub środków wapnujących, z wyłączeniem kosztów transportu i rozsiewania. W 2021 r. z tytułu tych umów wypłacono środki w kwocie **62.831** tys. zł. Wypłaty środków zostały wstrzymane w grudniu 2021 r. ze względu na wyczerpanie limitu krajowego pomocy publicznej de minimis w rolnictwie. Dalsze wypłaty będą kontynuowane w 2022 r. po zwolnieniu tego limitu.

XI.6. Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Budżet programu na lata 2019-2023 to **710** mln zł na finansowanie pożyczkowe. Wsparciem finansowym objęte jest zaopatrzenie w wodę i zagospodarowanie ścieków na obszarach poza aglomeracjami ujętymi w KPOŚK.

W 2021 r. realizowanych było 15 umów udostępnienia środków na udzielanie częściowo umarzalnych pożyczek zawartych w latach 2019-2020 z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2021 r. wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **120.104** tys. zł.

XI.7. Program priorytetowy „Moja Woda”

Program ma na celu ochronę zasobów wodnych oraz minimalizację zjawiska suszy w Polsce poprzez zwiększenie poziomu retencji na terenie posesji przy budynkach mieszkalnych jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonych wód opadowych oraz roztopowych, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury.

Budżet programu na lata 2020-2024 to **236.200** tys. zł na finansowanie dotacyjne zakupu, dostaw, montażu, budowy i uruchomienia instalacji służących:

- zbieraniu wód opadowych (w tym roztopowych) z powierzchni nieprzepuszczalnych posesji, tj. z dachów, chodników, podjazdów;
- retencjonowaniu wód opadowych (w tym roztopowych) w zbiornikach;
- retencjonowaniu wód opadowych (w tym roztopowych) w gruncie;
- retencjonowaniu wód opadowych (w tym roztopowych) na dachach – zielone dachy, bez kosztów nasadzeń;
- wykorzystaniu retencjonowanych wód opadowych (w tym roztopowych).

W 2021 r. zawarto 16 umów z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej na łączną kwotę **128 331** tys. zł. Z tytułu ww. umów wypłacono wojewódzkim funduszom środki w kwocie **34.267** tys. zł. W 2021 r. w ramach tego programu wypłacono również kwotę **57.318** tys. zł z tytułu zobowiązań wynikających z umów zawartych w 2020 r.

Wojewódzkie fundusze dysponując tymi środkami zawarły 32.184 umowy z beneficjentami końcowymi.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. w ramach tego programu przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w programie priorytetowym „Moja Woda”

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ilość zagospodarowanej wody opadowej	tys. m ³ /rok	3 106,5	1 546,1
2	Liczba instalacji służących zagospodarowaniu wody opadowej	tys. szt.	29,7	14

XI.8. Program priorytetowy „Agroenergia”

Celem programu jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym. Część pierwsza programu obejmuje „Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”. Zgodnie z planem wdrażania programu jego budżet dla części 1) wynosi **74.500** tys. zł, w tym **2.235** tys. zł na tzw. pomoc techniczną dla wojewódzkich funduszy na pokrycie kosztów obsługi zadań.

W 2021 r. zawarto z wojewódzkimi funduszami 16 umów udostępnienia środków na udzielanie dotacji na kwotę **50.000** tys. zł. Pozostała kwota budżetu programu w wysokości **22.265** tys. zł zostanie rozdysponowana dla wojewódzkich funduszy poprzez aneksowanie zawartych umów w zależności od postępu realizacji programu w poszczególnych województwach.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. w ramach tego programu przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w pilotażowych programach priorytetowych z zakresu poprawy jakości powietrza

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	MWh/rok	11 495	3 877
2	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	Mg/rok	1 902	585
3	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	Mg/rok	14,9	5
4	Ograniczenie emisji benzo(a)pirenu	Mg/rok	0,013	0,005
5	Liczba budynków o poprawionej efektywności energetycznej	szt.	39	4
6	Liczba lokali mieszkalnych o poprawionej efektywności energetycznej	szt.	401	107
7	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła	szt.	393	96

XII. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

XII.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono przepływy środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną pochodzących z funduszy europejskich, które stanowiły istotny obszar działalności Narodowego Funduszu w 2021 r.

W strukturze łącznej kwoty wydatkowanych środków, będących w dyspozycji lub obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, 41% ogółu środków, przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to przekazywane beneficjentom środki pochodzenia europejskiego (transfery środków europejskich) oraz różne formy współfinansowania tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały:

- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;

- finansowanie przedsięwzięć ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013;
- finansowanie przedsięwzięć z innych środków europejskich, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, przez niego obsługiwanych lub prowadzącego ich współfinansowanie;
- refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych.

W tabeli 15. przedstawiono wypłaty dla beneficjentów środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz i będących w jego dyspozycji.

Tabela 15 Środki europejskie – finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan 2021 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	3 405 131	2 797 658	3 143 610	112,4%	92,3%
	z tego:					
1.1	I oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki	611 833	520 000	579 533	111,4%	94,7%
	z tego:					
1.1.1	Poddziałanie 1.1.1	74 787	20 000	39 687	198,4%	53,1%
1.1.2	Działanie 1.2	44 841	50 000	34 350	68,7%	76,6%
1.1.3	Poddziałanie 1.3.1	110 603	84 375	120 384	142,7%	108,8%
1.1.4	Poddziałanie 1.3.2	54 037	20 625	27 257	132,2%	50,4%
1.1.5	Działanie 1.5	200 147	190 000	141 435	74,4%	70,7%
1.1.6	Poddziałanie 1.6.1	86 753	105 000	186 048	177,2%	214,5%
1.1.7	Poddziałanie 1.6.2	40 665	50 000	30 373	60,7%	74,7%
1.2	II oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	2 793 298	2 277 658	2 564 076	112,6%	91,8%
	z tego:					
1.2.1	Działanie 2.1	725 856	500 000	601 980	120,4%	82,9%
1.2.2	Działanie 2.2	155 763	172 158	266 675	154,9%	171,2%
1.2.3	Działanie 2.3	1 738 497	1 400 000	1 479 439	105,7%	85,1%
1.2.4	Działanie 2.4	37 658	44 000	37 472	85,2%	99,5%
1.2.5	Działanie 2.5	135 524	161 500	178 511	110,5%	131,7%
2	Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2020		53 661	8 247	15,4%	---
2.1	Obszar Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne		33 722	106	0,3%	---
2.2	Obszar Środowisko naturalne i ekosystemy		7 357	7 525	102,3%	---
2.3	Obszar Łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany		11 935	616	5,2%	---
2.4	Fundusz Współpracy Dwustronnej		647			---
3	Program STOP SMOG - współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK		15 336	15 828	103,2%	---
4	Wsparcie Ministra środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 2) Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny rządu Królestwa Szwecji	124				---
5	Razem środki zewnętrzne - europejskie lub krajowe będące w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz	3 405 255	2 866 655	3 167 685	110,5%	93,0%

XII.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

XII.2.1. Wstęp

Narodowy Fundusz zaangażowany jest we wdrażanie I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Zakres realizowanych zadań obejmuje głównie prowadzenie spraw dotyczących przygotowania oraz dokonywania oceny i wyboru projektów do dofinansowania ze środków Programu, zawieranie umów o dofinansowanie projektów, zarządzanie finansowe i rozliczanie projektów, prowadzenie kontroli projektów, przeciwdziałanie występowaniu i wykrywanie nieprawidłowości. Narodowy Fundusz realizuje też zadania informacyjne, promocyjne i edukacyjne oraz współpracuje w zakresie działań ewaluacyjnych.

W ramach PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla I osi priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” w zakresie:

- poddziałania 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;
- działania 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- poddziałania 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej;
- poddziałania 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;
- działania 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu;
- poddziałania 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji;
- poddziałania 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji.

Dodatkowo Narodowy Fundusz jest beneficjentem działania 1.3.3 w ramach którego realizowany jest Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

Poza tym, pełni funkcję Instytucji Wdrażającej również dla II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, w zakresie:

- działania 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska;
- działania 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi;
- działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
- działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna (wspólnie z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych – CKPŚ);
- działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego.

W 2021 r. w celu zapewnienia dostępu do informacji wnioskodawcom i beneficjentom Narodowy Fundusz, pomimo ograniczeń wynikających z pandemii, kontynuował prowadzenie serwisu internetowego poświęconego wdrażanym częściom PO IiŚ 2014-2020. Działania informacyjno-promocyjne w tym zakresie prowadzone były poprzez szereg emisji audycji telewizyjnych i radiowych, a także publikacji prasowych i internetowych.

We wszystkich działaniach wdrażanych przez Narodowy Fundusz w okresie sprawozdawczym kontynuowano głównie prace związane z przygotowaniem i zawieraniem umów o dofinansowanie oraz oceną złożonych przez beneficjentów wniosków o płatność. W związku ze stanem pandemii spowodowanym wirusem COVID-19 pojawiały się problemy podczas realizacji projektów związane

z m.in. wzrostem cen towarów i usług, wyłonieniem wykonawców prac budowlanych w organizowanych postępowaniach przetargowych w wyniku braku zainteresowania składaniem ofert bądź oczekiwanym wydłużeniem czasu realizacji. Powodowało to konieczność zwiększania dofinansowania i kosztów kwalifikowanych oraz wydłużania okresu realizacji w wielu projektach. Problemem stała się konieczność zapewnienia wkładu własnego w sytuacji wzrostu kosztów oraz opóźnienia w dostawie materiałów na plac budowy. W wyniku COVID-19 sytuacja ekonomiczna beneficjentów, w szeregu przypadkach, stawała się niepewna, związana z ograniczeniami – spełnienie przesłanek podmiotów w trudnej sytuacji, problemem był brak zarządzania ryzykiem oraz rezygnacja z dofinansowania w wyniku weryfikacji strategii biznesowych np. z uwagi na znaczny wzrost kosztów inwestycji albo zmniejszenie produkcji w wyniku zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło w działaniu 1.1.1. Niesprzyjające we wdrażaniu dla niektórych projektów w działaniach stały się długoterminowe i przedłużające postępowania sądowe i kontrolne, powodujące wstrzymanie finansowania projektów oraz certyfikacji wydatków. Pandemia zahamowała postęp we wdrażaniu projektów z dużym udziałem działań miękkich, w których bazuje się na dotarciu do odbiorcy m.in. poprzez imprezy masowe, szkolenia, konferencje, edukację bezpośrednią. Rok 2021 był kolejnym, w którym praktycznie cała tego typu działalność została zawieszona w związku z wprowadzonymi obostrzeniami. W okresie sprawozdawczym wprowadzono szereg modyfikacji w sposobie realizacji projektów mających na celu ich dokończenie i osiągnięcie zakładanych efektów.

W tabeli 16. przedstawiono dane dotyczące zawartych umów w ramach PO IiŚ 2014-2020, wskazujące na stan wykorzystania dostępnych środków (alokacji) z tego instrumentu finansowego, natomiast szerszą charakterystykę poszczególnych działań i poddziałań zawarto w rozdziałach XII.2.2 – XII.2.11.

Tabela 16 Umowy zawarte w ramach PO liś 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2021 r.)

Poz.	Działanie/ Poddziałanie	Alokacja środków UE*		Liczba zawartych umów (szt.)		Kwota dofinansowania UE z umów zawartych (tys. zł)		Wykorzystanie alokacji środków UE na 31.12.2021 r. 8/4 (%)	Kwota wypłat środków UE z umów zawartych (tys. zł)		Koszt całkowity przedsięwzięć z umów zawartych (tys. zł)	
		tys. euro	tys. zł	w 2021 r.	narastająco na koniec 2021 r.	w 2021 r.	narastająco na koniec 2021 r.		w 2021 r.	narastająco na koniec 2021 r.	w 2021 r.	narastająco na koniec 2021 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I oś priorytetowa PO liś 2014-2020 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”											
1.1	1.1.1	151 895	704 322	7	32	213 968	561 795	79,8%	39 687	184 457	508 146	1 366 698
1.2	1.2	39 884	184 940		13		172 365	93,2%	34 350	122 805		442 786
1.3	1.3.1	419 389	1 944 665	2	267	57 542	1 862 429	95,8%	120 384	420 268	61 259	2 575 296
1.4	1.3.2	36 457	169 047		30		148 486	87,8%	27 257	120 987		234 796
1.5	1.5	273 592	1 268 619	1	115	1 096	1 170 476	92,3%	141 435	728 115	3 017	2 787 820
1.6	1.6.1	243 176	1 127 583	26	128	159 107	941 216	83,5%	186 048	392 828	392 741	2 543 382
1.7	1.6.2	62 328	289 010	-	25	-	256 581	88,8%	30 373	158 710		636 733
1.8	Razem I oś	1 226 722	5 688 186	36	610	431 713	5 113 348	89,9%	579 534	2 128 170	965 163	10 587 510
2	II oś priorytetowa PO liś 2014-2020 „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”											
2.1	2.1	920 267	4 267 188	16	98	134 125	4 040 616	94,7%	601 980	2 363 246	218 853	6 889 031
2.2	2.2	277 901	1 288 599	1	73	49 590	1 268 348	98,4%	266 675	548 743	99 339	3 065 892
2.3	2.3	1 922 473	8 914 315		357		8 528 775	95,7%	1 479 439	6 795 643		17 313 227
2.4	2.4 **	136 000	338 010		71		354 753	105,0%	37 472	146 414		465 050
2.5	2.5	251 534	1 166 336	2	175	19 181	1 061 629	91,0%	178 511	725 566	22 567	1 574 620
2.6	Razem II oś	3 508 175	15 974 448	19	774	202 896	15 254 121	95,5%	2 564 077	10 579 612	340 760	29 307 821
3	Razem I i II oś	4 734 897	21 662 634	55	1 384	634 609	20 367 469	94,0%	3 143 611	12 707 782	1 305 922	39 895 331

* - Dane na podstawie kursu EUR/PLN Komisji Europejskiej na marzec 2022 r. 1 euro = 4,6369 zł

** - Alokacja środków UE prezentowana w PLN dotyczy tylko Narodowego Funduszu (w EUR łącznie z CKPŚ). W wykonaniu przedstawiono tylko kwoty umów i wypłat przedsięwzięć prowadzonych przez Narodowy Fundusz.

W tabeli nie zaprezentowano umów które do końca 2021 r. uległy rozwiązaniu.

XII.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

XII.2.2.1. Poddziałanie 1.1.1 – Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

W ramach poddziałania wsparcie skierowane jest na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Rodzaje projektów w obszarze odnawialnych źródeł energii, wynikają z Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Efektem poddziałania ma być wypełnienie zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Poddziałanie objęte jest zasadami pomocy publicznej.

Dla poddziałania 1.1.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. Od 31.03 do 28.05.2021 r. prowadzony był nabór w wyniku którego do Narodowego Funduszu wpłynęło 60 wniosków na kwotę dofinansowania UE **621.750** tys. zł i wartości całkowitej **964.944** tys. zł. W okresie sprawozdawczym zakończyła się ocena merytoryczna 11. wniosków, w wyniku której zarekomendowano do dofinansowania 5 wniosków, a także zawarto 2. umowy z tego naboru. Ponadto dodatkowo w okresie sprawozdawczym zawarto 5 umów dla wniosków z dwóch poprzednich naborów.

Ostatecznie w 2021 r. w ramach poddziałania 1.1.1 podpisano 7 umów o dofinansowanie o wartości całkowitej **508.146** tys. zł i dofinansowaniu UE **213.968** tys. zł. Największe dofinansowanie ze środków UE w 2021 r. otrzymały następujące projekty:

- „Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie kwatery zrekultywowanego składowiska odpadów paleniskowych elektrowni Jaworzno III w Mysłowicach – Dzieńkowicach wraz z budową linii kablowej 110 kV oraz stacji 110/20 kV z Tauron Wytwarzanie S.A.” – **82.500** tys. zł;
- „Produkcja ciepła z biomasy - instalacja energetyczna wchodząca w skład kompleksu instalacji bioetanolu II generacji (BIIG) w ORLEN Południe S.A. w Jedliczu” – **45.800** tys. zł;
- „Wykonanie odwiertów geotermalnych w Stargardzie – etap II” – **31.740** tys. zł.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **55.438** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **39.687** tys. zł z planowanych **20.000** tys. zł (poz. 1.1.1 tabeli 15). Przekroczenie planu wynika z większej niż planowano liczby certyfikowanych zaliczek. W okresie sprawozdawczym w ramach działania 1.1.1 rozliczono projekt "Budowa instalacji spalania biomasy w PEC w Suwałkach" (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **14.664** tys. zł przy wartości całkowitej **40.677** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 17.

Tabela 17 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	98,8	25
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	43,1	
3	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	258,9	55,6
4	Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	54,4	
5	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	60,1	
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	123,9	20,2

XII.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Celem działania jest przebudowa lub wymiana urządzeń i instalacji technologicznych, energetycznych oraz oświetlenia budynków, hal produkcyjnych i terenu przedsiębiorstw, a także elementów (lub całych) ciągów transportowych mediów (ciepło, chłód, woda, gaz ziemny, sprężone powietrze, powietrze wentylacyjne, energia elektryczna) oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych skutkujących oszczędnościami w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepło lub chłód. Wsparcie kierowane jest do dużych przedsiębiorstw w zakresie zastosowania rozwiązań przyczyniających się do optymalizacji gospodarowania energią oraz zwiększenia efektywności energetycznej, w tym wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowym efektem realizacji działania będzie poprawa bezpieczeństwa dostaw energii oraz środowiskowego wizerunku przedsiębiorstw.

Dla działania 1.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W okresie sprawozdawczym nie ogłaszano naborów.

W 2021 r. nie podpisywano umów o dofinansowanie. Z umów zawartych w poprzednich okresach sprawozdawczych rozwiązana została 1 umowa z 2018 r. o wartości całkowitej 340 tys. zł i dofinansowaniu UE 199 tys. zł.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę 11.059 tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła 34.350 tys. zł z planowanych 50.000 tys. zł (poz. 1.1.2 tabeli 15). Niewykonanie planu wynika głównie z powodu czasowego wstrzymania certyfikacji największego z wdrażanych projektów JSW KOKS S.A., a także z powodu przedłużenia rozliczenia wniosków końcowych w projektach.

XII.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

XII.2.4.1. Poddziałanie 1.3.1 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Wsparcie w poddziałaniu skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji,

w wyniku którego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną. Przez instalacje rozumie się instalacje: ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia.

Dla poddziałania 1.3.1 przewidziano tryb konkursowy, jak i nabór organizowany w trybie pozakonkursowym.

W ramach 2. naborów prowadzonych w trybie pozakonkursowym w 2021 r. złożone zostały dwa wnioski na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **11.143** tys. zł i wartości całkowitej **11.143** tys. zł.

W 2021 r. w ramach poddziałania 1.3.1 zawarto 2. umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **57.542** tys. zł. i wartości całkowitej **61.259** tys. zł (poz. 1.3 tabeli 16) dla przedsięwzięć:

- „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach CSK MSWiA w Warszawie – **48.499** tys. zł;
- „Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych obiektów archiwów państwowych w Polsce – etap 1 – przygotowanie dokumentacji” z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego – **9.043** tys. zł.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **306.011** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **120.384** tys. zł z planowanych **84.375** tys. zł (poz. 1.1.3 tabeli 15). Przekroczenie planu wynika z większej niż planowano liczby wniosków o płatność w formie zaliczki oraz wcześniejszą realizacją płatności wniosków przewidzianych do wypłaty w I. kwartale 2022 r. (przyspieszenie weryfikacji wniosków w IV kwartale, w celu wykonania prognozy certyfikacji).

W okresie sprawozdawczym rozliczono 60 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **205.364** tys. zł przy wartości całkowitej **292.380** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW		0,86
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW		0,25
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	13	108
4	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	3	29
5	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	41,3	269
6	Spadek emisji pyłów	Mg/rok		51
7	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	2,5	15,3
8	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	24,8	143,3
9	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	27,7	184,8

XII.2.4.2. Poddziałanie 1.3.2 – Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

W poddziałaniu 1.3.2 wsparcie skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na:

- ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi;
- wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji (ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia);

w wyniku czego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną.

W 2021 r. nie podpisano umów o dofinansowanie. Z umów zawartych w poprzednich okresach sprawozdawczych 3 umowy, o dofinansowaniu UE **15.404** tys. zł i wartości całkowitej **22.924** tys. zł, zostały rozwiązane.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **43.177** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **27.257** tys. zł z planowanych **20.625** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 15). Przekroczenie planu wynika z większej niż planowano liczby wniosków o płatność w formie zaliczki oraz wcześniejszej realizacji płatności wniosków przewidzianych do wypłaty w I. kwartale 2022 r.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 6 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **40.450** tys. zł, przy wartości całkowitej **67.098** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.3.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.		80
2	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²		304,7
3	Spadek emisji pyłów	Mg/rok		0,02
4	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok		6,3
5	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok		66
6	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok		81,9

XII.2.4.3. Poddziałanie 1.3.3 – Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

W ramach poddziałania, z alokacją środków wynoszącą 30 mln euro, Narodowy Fundusz wraz z Partnerami, do których należy 15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urząd Marszałkowski w Lublinie tworzą Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE tzw. „Doradztwo Energetyczne”. Oparte jest ono o strukturę doradców świadczących usługi z poziomu regionalnego.

Celem Projektu jest promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Zadanie realizowane jest poprzez prace nad zwiększeniem świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej lub planów działań na rzecz zrównoważonej energii (PGN/SEAP), wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE, w tym stymulowanie

przygotowania projektów w ramach: poddziałania 1.1.1, działania 1.2, oraz poddziałania 1.3.1 i 1.3.2. W ramach Projektu utworzono sieć doświadczonych doradców, którzy realizują działania doradcze w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w tym efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy jakości powietrza na terenie całego kraju. Doradcy wskazują beneficjentom możliwości finansowania inwestycji z tego zakresu. Działania realizowane są m.in. poprzez przeprowadzenie szkoleń oraz działań informacyjno-edukacyjnych w przedmiotowym zakresie.

Z uwagi na pandemię w 2021 r. działania Doradztwa Energetycznego realizowane były przede wszystkim w formule online i telefonicznie.

W ramach realizacji Projektu odbywają się przepływy środków dla Partnerów Projektu dotyczące refundacji poniesionych kosztów jego realizacji. W 2021 r. wypłacono na ten cel **13.894** tys. zł, co stanowi 87,5% wielkości planowanej na **17.087** tys. zł (poz. 1.1.12 tabeli 31). Występujące odchylenie od wielkości planowanej jest efektem realizacji zgłaszanych potrzeb refundacji poniesionych kosztów na niższym poziomie niż planowano.

W ramach wykonania rzeczowego umowy o dofinansowanie podpisanej w dniu 3 marca 2016 r. w 2021 r.:

- zgodnie z rejestrem oceniono łącznie 4 plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN) i dokonano 54. aktualizacji PGN, dla których wydano zaświadczenia o pozytywnej weryfikacji;
- objęto wsparciem doradczym 408 przyjaznych środowisku nowoczesnych inwestycji, efektywnych energetycznie, ekonomicznie i ekologicznie;
- łącznie zorganizowano 551 działań informacyjnych, w tym 407 działań edukacyjno-szkoleniowych, 23 konferencje i 124 udziały Doradców w imprezach masowych;
- udzielono 8.419 konsultacji z zakresu tematycznego Projektu.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych:

- wyemitowano 72. audycje telewizyjne i radiowe;
- opublikowano 50 informacji prasowych;
- zorganizowano 24 konferencje;
- przedstawiciele Partnera Wiodącego oraz Partnerów Projektu wzięli udział w 124. imprezach masowych (konferencje branżowe).

XII.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

W ramach niniejszego działania wspierana jest poprawa efektywności przesyłu i dystrybucji ciepła do istniejących odbiorców w szczególności poprzez modernizację i przebudowę sieci ciepłowniczych oraz

likwidację zbiorowych i indywidualnych źródeł tzw. „niskiej emisji”, w tym w budynkach mieszkalnych poprzez podłączenie ich do efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, czyli zmniejszenie niskiej emisji na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia pyłu PM10.

Dla działania 1.5 przewidziano wybór projektów w trybie konkursowym, jak i w trybie pozakonkursowym. W okresie sprawozdawczym w działaniu nie organizowano nowych naborów i nie wpłynęły nowe wnioski.

W 2021 r. została zawarta umowa o dofinansowanie dla projektu „Poprawa efektywności dystrybucji ciepła i ograniczenie niskiej emisji poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej w Gminie Prostki” o dofinansowaniu UE **1.096** tys. zł

i wartości całkowitej **3.017** tys. zł (poz. 1.5 tabeli 16).

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **255.896** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **141.435** tys. zł z planowanych **190.000** tys. zł (poz. 1.1.5 tabeli 15). Niewykonanie planu wynika z powodu mniejszej niż planowano liczby złożonych wniosków o płatność.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 7 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **14.784** tys. zł, przy wartości całkowitej **35.714** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i uzyskane efekty z umów zakończonych przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 1.5 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km		6,3
2	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	2,6	8,3
3	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	8,43	1,28
4	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	1,8	4,6
5	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	20,5	28,6

XII.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

XII.2.6.1. Poddziałanie 1.6.1 – Źródła wysokosprawnej kogeneracji

W ramach poddziałania 1.6.1. związanego z wysokosprawnym wytwarzaniem energii wsparcie skierowane jest na budowę nowych lub zwiększenie mocy (w wyniku rozbudowy lub przebudowy) istniejących jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach kogeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej powyżej 1 MW.

W ramach poddziałania 1.6.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2021 r. nie ogłoszono naborów, ani nie wpłynęły wnioski o dofinansowanie z naborów lat poprzednich.

W 2021 r. w ramach poddziałania 1.6.1 podpisano 26 umów o dofinansowaniu UE **159.107** tys. zł i wartości całkowitej **392.741** tys. zł (poz. 1.6 tabeli 16).

Największe dofinansowanie ze środków UE w 2021 r. otrzymały następujące projekty:

- „Budowa jednostki wysokosprawnej trigeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej do 1,0 MW w Godzikowice z Promet Plast” – **19.655** tys. zł;
- „Budowa instalacji do metanizacji pozostałości przetwórczych o mocy 3 MW w Murowanej Goślinie z IMA Polska S.A.” – **15.329** tys. zł;
- „SM Mlekpól - kogeneracja 1,2 MW z biogazownią w Grajewie” – **11.000** tys. zł.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **315.501** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **186.048** tys. zł z planowanych **105.000** tys. zł (poz. 1.1.6 tabeli 15). Przekroczenie planu wynika z braku możliwości dokładnego oszacowania certyfikacji przy bardzo dużej liczbie realizowanych projektów w poddziałaniu.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 5 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **59.142** tys. zł i wartości całkowitej **138.438** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	58,4	23,1
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	6,3	0,5
3	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	46	11,9
4	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	5,8	0,5
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	320	
6	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	1 177,6	

XII.2.6.2. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

W ramach tego poddziałania wsparcie skierowane jest na budowę sieci ciepowniczej lub sieci chłodu (oraz przyłączy) głównie na cele komunalno-bytowe.

W ramach poddziałania 1.6.2 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy. W 2021 r. nie był prowadzony nabór na wnioski o dofinansowanie w tym poddziałaniu, ani nie podpisywano umów o dofinansowanie.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowanych na kwotę **89.361** tys. zł. Wartość wypłaconych refundacji i zaliczek na rzecz beneficjentów wyniosła **30.373** tys. zł z planowanych **50.000** tys. zł, co stanowi 60,7% planu (poz. 1.1.7 tabeli 15). Niewykonanie planu wynika z powodu mniejszej niż planowano liczby złożonych wniosków o płatność.

W okresie sprawozdawczym w ramach poddziałania 1.6.2 rozliczono projekt (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) "Rozbudowa miejskiej sieci ciepowniczej Gdynia–Rumia na obszar miasta Redy, wspierająca bezpieczeństwo energetyczne miast (Rumia i Reda) celem podłączenia nowych odbiorców ciepła do efektywnego systemu ciepowniczego ze źródłem z wysokosprawną kogeneracją" o wartości dofinansowania UE **1.007** tys. zł i wartości całkowitej **5.278** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 22.

Tabela 22 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepowniczej	km		1,3
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.		1

XII.2.7. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Celem tego działania jest zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii.

W ramach działania 2.1 PO liś 2014-2020 stosowany jest głównie pozakonkursowy tryb wyboru projektów, jedynie dla projektów dotyczących systemu gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich obowiązuje tryb konkursowy. W 2021 r. nie prowadzono jednak naborów wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym. Nie złożono w Narodowym Funduszu żadnego w trybie pozakonkursowym.

W 2021 r. zawarto 16 umów w ramach działania 2.1 PO liś 2014-2020 o wartości dofinansowania ze środków UE **134.125** tys. zł i wartości całkowitej **218.853** tys. zł (poz. 2.1 tabeli 16).

Dofinansowanie ze środków UE otrzymały m.in. następujące projekty:

- „Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym w mieście Wieliczka” – **20.060** tys. zł;

- „Zarządzanie wodami opadowymi na terenie zlewni rzeki Słupi” – **19.384** tys. zł;
- „Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich – Miasto Gdańsk – etap III” – **14.981** tys. zł.

Certyfikacja w części wydatków kwalifikowalnych wyniosła w 2021 r. **932.347** tys. zł. W 2021 r. wypłacono **601.980** tys. zł ze środków UE na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi z planowanych **500.000** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 15), co stanowi 120,4% wielkości planowanej. Przekroczenie planu wynika ze zwiększonego zapotrzebowania na środki przez beneficjentów, będącego wynikiem zmian w harmonogramach realizacji projektów.

W 2021 r. w ramach działania 2.1 rozliczono 8 projektów (zatwierdzono wnioski o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **931.360** tys. zł i wartości całkowitej **2.313.390** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Objętość retencjonowanej wody	tys. m ³	494,3	18,2
2	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m ³	58,6	27,3
3	Długość wybudowanej, przebudowanej, wyremontowanej kanalizacji deszczowej	km	28	34,8

XII.2.8. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi

Celem działania jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu. Zostaje to osiągnięte dzięki racjonalizacji systemu gospodarki odpadami (w tym m.in. dzięki zapewnieniu właściwej infrastruktury do zagospodarowywania odpadów).

W ramach działania 2.2 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym. W okresie sprawozdawczym nie prowadzono naborów wniosków o dofinansowanie.

W 2021 r. w ramach działania 2.2 zawarto 1. umowę o dofinansowanie projektu „Rozbudowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów Jarocin – Wielkopolskie Centrum Recyklingu” na kwotę dofinansowania UE **49.590** tys. zł i wartości całkowitej **99.339** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 16).

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **407.093** tys. zł. oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **266.675** tys. zł z planowanego **172.158** tys. zł

(poz. 1.2.2 tabeli 15). Wykonanie planu w 154,9% związane jest z przyspieszeniem prac określonych w harmonogramach realizacji projektów.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 10 projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **82.000** tys. zł i wartości całkowitej **146.811** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.2 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	tys. Mg/rok	8,8	
2	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	tys. osób	278,9	748
3	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	76	105
4	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.		18
5	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	1	3

XII.2.9. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

Celem działania jest zwiększenie liczby ludności korzystającej z ulepszanego systemu oczyszczania ścieków komunalnych, zapewniającego podwyższone usuwanie biogenów. Zostanie to osiągnięte dzięki dokończeniu budowy systemów gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Realizacja działania pozwoli tym samym na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej oraz przyczyni się do ochrony i zachowania stanu ekologicznego wód Bałtyku i zapobiegania zanieczyszczeniu wód powierzchniowych w Polsce.

W ramach działania 2.3 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym. W 2021 r. nie prowadzono jednak naborów wniosków o dofinansowanie i nie zawierano również nowych umów o dofinansowanie.

Certyfikacja wydatków w części wydatków kwalifikowalnych w 2021 r. wyniosła **1.819.420** tys. zł, a wypłaty dofinansowania UE sięgnęły **1.479.439** tys. zł z planowanych **1.400.000** tys. zł, co stanowi 105,7% planu (poz. 1.2.3 tabeli 15). Na wykonanie planu wypłat wpłynęło przyspieszenia tempa prac i tym samym wnioskowania o płatności.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 52. projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **615.262** tys. zł i wartości całkowitej **1.184.990** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane w wyniku realizacji umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 25.

Tabela 25 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.3 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej, przebudowanej, wyremontowanej kanalizacji sanitarnej	km		632,5
2	Długość wybudowanej, przebudowanej, wyremontowanej sieci wodociągowej	km		92,9
3	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych wspartych w zakresie przeróbki/zagospodarowania osadów ściekowych	szt.		18
4	Liczba wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.		31
5	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	szt.		6
6	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	tys. RLM		129,7
7	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	tys. osób		6,3
8	Liczba nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej, którzy przyłączyli się do sieci w wyniku realizacji projektu	tys. RLM		12
9	Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu	tys. RLM		108,9

XII.2.10. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów służących ochronie przyrody. Jest to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie odsetka obszarów Natura 2000 objętych planami zarządzania oraz zwiększenie powierzchni siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony.

Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą dla wszystkich typów projektów, poza działaniami o charakterze dobrych praktyk, związanymi z ochroną zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych (podtyp projektu 2.4.1a) i działaniami skierowanymi na zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych o zasięgu lokalnym i regionalnym mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu (podtyp projektu 2.4.2a) – dla których Instytucją

Wdrażającą jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

W ramach działania 2.4 PO LiŚ 2014-2020 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy. W okresie sprawozdawczym nie prowadzono naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym. Nie wpłynął do Narodowego również żaden w trybie pozakonkursowym. Nie zawierano umów o dofinansowanie.

W 2021 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **70.184** tys. zł. W ramach działania 2.4 wypłacono **37.472** tys. zł na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi, z planowanych **44.000** tys. zł (poz. 1.2.4 tabeli 15). Wykonanie planu wypłat w 85,2% wynika z sytuacji społeczno-gospodarczej spowodowanej pandemią COVID-19. Zahamowała ona postęp we wdrażaniu projektów z dużym udziałem działań miękkich, w których bazuje się na dotarciu do odbiorcy m.in. poprzez imprezy masowe, szkolenia, konferencje, edukację bezpośrednią. Rok 2021 był kolejnym, w którym praktycznie cała tego typu działalność została zawieszona w związku z wprowadzonymi obostrzeniami. W okresie sprawozdawczym wprowadzono szereg modyfikacji w sposobie realizacji projektów mających na celu ich dokończenie i osiągnięcie zakładanych efektów.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 5 projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **16.114** tys. zł i wartości całkowitej **21.905** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 26.

Tabela 26 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.4 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.		1
2	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	mln osób		0,2
3	Liczba parków narodowych, w których wsparto ośrodki edukacji ekologicznej	szt.		1
4	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną	szt.		2

XII.2.11. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego

Celem działania jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w miastach. Jest to osiągane dzięki zwiększeniu powierzchni terenów zieleni w miastach (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji bądź remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych działalnością człowieka.

Projekty w ramach działania 2.5 wybierane są w trybie konkursowym i pozakonkursowym. W okresie sprawozdawczym nie ogłaszano nowych naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym. Do Narodowego Funduszu wpłynął jednak jeden wniosek o dofinansowanie projektu wybieranego w trybie pozakonkursowym o wkładzie UE **9.671** tys. zł i wartości całkowitej **9.675** tys. zł pod nazwą „Rozwój terenów zielonych Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi pod kątem wykorzystania jako miejsce do aktywności fizycznej pacjentów Instytutu oraz okolicznej społeczności”.

W 2021 r. podpisano 2. umowy na kwotę dofinansowania ze środków UE **19.181** tys. zł i wartości całkowitej **22.567** tys. zł (poz. 2.5 tabeli 16) na realizację projektów:

- „Usunięcie niewłaściwie składowanych odpadów w Policach przy ul. Kamiennej” – **15.300** tys. zł;
- „Likwidacja bomby ekologicznej na terenie po byłych Zakładach Tworzyw Sztucznych Pronit w Pionkach” – **3.881** tys. zł.

W 2021 r. w ramach poddziałania 2.5 dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **184.761** tys. zł. Wypłaty dofinansowania UE wyniosły **178.511** tys. zł, z planowanych **161.500**

tys. zł (poz. 1.2.5 tabeli 15). Wykonanie planu w 110,5% wynika z przyśpieszenia tempa prac i tym samym wnioskowania o płatność.

W 2021 r. rozliczono 33 projekty o łącznej wartości dofinansowania UE **152.837** tys. zł i wartości całkowitej **250.808** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2021 r. i efekty uzyskane z umów zakończonych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 27.

Tabela 27 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.5 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów	ha	5	151,8
2	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	9,4	46,8

XII.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy

W 2021 r. działania Narodowego Funduszu w zakresie środowiskowych programów operacyjnych Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego dotyczyły perspektyw na lata: 2004-2009, 2009-2014 oraz na lata 2014-2021.

Dla perspektyw finansowych 2004-2009 i 2009-2014 działania koncentrowały się na weryfikacji raportów z trwałości projektów, zamykaniu umów oraz archiwizacji dokumentacji.

W tabeli 28 przedstawiono osiągnięte efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach perspektywy 2009-2014, które zakończyły się w 2021 r. i których efekty ekologiczne zostały potwierdzone oraz efekty rzeczowe planowane do osiągnięcia wynikające z umów zawartych w 2021 r. w ramach perspektywy 2014-2021.

Tabela 28 Efekty ekologiczne lub rzeczowe w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r.

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba mieszkańców, którzy korzystają z działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	l. os.	743 064	-
2	Liczba przeprowadzonych kampanii podnoszących świadomość (szkoły)	szt.	11	-
3	Liczba ekosystemów o poprawionym stanie środowiska	szt.	102	-
4	Liczba osób objętych kampaniami podnoszącymi świadomość (Fundusz Małych Grantów)	l. os.	2 184 730	-
5	Szacowana roczna redukcja emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	1 133,3	-
6	Szacowane oszczędności energii pierwotnej	tys. MWh/rok	923,1	-

W ramach perspektywy finansowej MF EOG i NMF 2014-2021, Operator Programu (Ministerstwo Klimatu i Środowiska) przy pomocy Narodowego Funduszu prowadził prace polegające na obsłudze naborów oraz ocenie wniosków w ramach Programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”.

Głównym zadaniem w 2021 r. było zakończenie procesu oceny większości ogłoszonych naborów, wybór projektów do dofinansowania, przygotowywanie i podpisywanie umów z beneficjentami oraz wypłata środków na podstawie zaakceptowanych wniosków o płatność.

Wśród efektów prowadzonych, jak również już zakończonych, działań związanych ze zrealizowanymi 12. naborami wniosków znajdują się:

- przyjęcie 10. list rankingowych;
- zakończenie pierwszego naboru wniosków o dofinansowanie projektów bilateralnych finansowanych ze środków „Funduszu Współpracy Dwustronnej MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021”; wnioski projektowe przeszły ocenę formalną i merytoryczną; pozytywną ocenę otrzymało 7 wniosków; rozpoczęto procesu przygotowania i zawierania umów o dofinansowanie; jedna umowa o dofinansowanie została już zawarta;
- w ramach naboru „*Realizacja inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach*” na liście podstawowej znalazło się 19 projektów oraz 50 projektów na liście rezerwowej;
- w ramach naboru „*Prowadzenie przez szkoły działań podnoszących świadomość na temat łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do ich skutków*” na liście podstawowej znalazło się 6 projektów oraz 55 projektów na liście rezerwowej;
- w ramach naboru „*Wdrażanie planów zarządzania ekosystemami*” na liście podstawowej znalazło się 10 projektów oraz 3 projekty na liście rezerwowej;
- w ramach naboru „*Zwiększenie ochrony ekosystemów przed inwazyjnymi gatunkami obcymi*” na liście podstawowej znalazło się 5 projektów;
- w ramach naboru „*Działania związane z ochroną ekosystemów prowadzone przez organizacje pozarządowe (Fundusz Małych Grantów)*” na liście podstawowej znalazło się 14 projektów oraz 18 projektów na liście rezerwowej;
- w ramach naboru „*Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych*” na liście podstawowej znalazły się 23 projekty oraz 141 projektów na liście rezerwowej; z listy podstawowej rezygnację złożyło 4. wnioskodawców; w ramach powstałych oszczędności rozszerzono listę podstawową o 2 dodatkowe projekty – ostatecznie na podstawowej liście rankingowej znalazło się 21 projektów;
- w ramach naboru „*Rozwój wysokosprawnej kogeneracji przemysłowej i zawodowej*” na liście podstawowej znalazło się 11 projektów oraz 26 projektów na liście rezerwowej; rezygnację złożył jeden wnioskodawca – na skutek oszczędności dofinansowane zostały do pełnej wnioskowanej kwoty 4 projekty z ostatnich pozycji listy rankingowej podstawowej;
- w ramach naboru „*Budowa/modernizacja miejskich systemów ciepłowniczych i eliminacja indywidualnych źródeł ciepła*” na liście podstawowej znalazło się 14 projektów;
- w ramach naboru „*Podniesienie efektywności wytwarzania energii w istniejących małych elektrowniach wodnych (do 2 MW)*” na liście podstawowej znalazły się 4 projekty;
- w ramach naboru „*Budowa źródeł ciepła wykorzystujących energię geotermalną (geotermia głęboka)*” na liście podstawowej znalazły się 2 projekty;
- w ramach naboru „*Wzmocnienie realizacji gospodarki o obiegu zamkniętym*” 10 z 11. wniosków przeszło pozytywnie ocenę kryteriów merytorycznych III. stopnia (ocena na tym etapie była oceną punktową, przeprowadzoną przez ekspertów zewnętrznych); lista rankingowa została przekazana do Operatora Programu; posiedzenie Komisji Wyboru Projektów odbyło się 18.01.2022 r.;
- w ramach naboru „*Budowa instalacji do produkcji paliwa z biomasy rolnej i leśnej w postaci pelletu*” do II. etapu wybrano 7 projektów, spośród których tylko dla 4. złożono wnioski o dofinansowanie; wszystkie projekty zostały ocenione w ramach kryteriów formalnych II. stopnia

i kryteriów merytorycznych II. stopnia; wnioski zostaną ocenione przez ekspertów zewnętrznych (ocena kryteriów merytorycznych III. stopnia) w I. kwartale 2022 r.

Wśród zrealizowanych w 2021 r. działań organizacyjnych znajdują się:

- przygotowanie kompletu dokumentów konkursowych dla 2. naborów wraz z ich ogłoszeniem („Budowa instalacji do produkcji paliwa z biomasy rolnej i leśnej w postaci pelletu” oraz „Wzmocnienie realizacji gospodarki o obiegu zamkniętym”);
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do rozliczenia projektów, w tym zaleceń i formularzy;
- obsługa umów w ramach współpracy z ekspertami zewnętrznymi, dokonującymi oceny wniosków w części merytorycznej;
- organizacja szkolenia dla beneficjentów w sprawie przygotowywania oraz składania wniosków o płatność;
- stały kontakt z potencjalnymi wnioskodawcami poprzez odpowiedzi na ich pytania oraz stworzenie regularnie aktualizowanego FAQ, a także dedykowanych skrzynek mailowych;
- prace przy tworzeniu i testowaniu systemu informatycznego do obsługi Programu;
- prowadzenie działań promocyjnych Programu na stronie Narodowego Funduszu oraz w mediach społecznościowych (Facebook i Twitter).

W 2021 r. podpisano łącznie 80 umów o dofinansowanie projektów ze środków MF EOG i NMF 2014-2021, z tego:

- 25 umów z obszaru programowego Klimat, na łączną kwotę dofinansowania **126.021** tys. zł;
- 29 umów z obszaru programowego Środowisko, na łączną kwotę dofinansowania **52.615** tys. zł;
- 25 umów z obszaru programowego Energia, na łączną kwotę dofinansowania **261.716** tys. zł.
- 1 umowa finansowana z Funduszu Współpracy Dwustronnej na kwotę **51** tys. zł.

W 2021 r. złożonych zostało 19 wniosków na kwotę dofinansowania **39.603** tys. zł z obszarów:

- Klimat: 15 wniosków na kwotę dofinansowania **31.890** tys. zł w ramach naboru „Wzmocnienie realizacji gospodarki o obiegu zamkniętym”;
- Energia: 4 wnioski na kwotę dofinansowania **7.713** tys. zł w ramach naboru „Budowa instalacji do produkcji paliwa z biomasy rolnej i leśnej w postaci pelletu”,

jak również 6 wniosków na współfinansowanie pożyczkowe projektów ze środków Narodowego Funduszu na łączną kwotę **89.568** tys. zł w ramach programu „Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021”.

W 2021 r. wypłacono beneficjentom środki w łącznej kwocie **8.247** tys. zł, w oparciu o zaakceptowane wnioski o płatność. Plan wypłat został zrealizowany w 15,6% (poz. X tabeli 31). Realizacja wypłat przedstawiała się następująco:

- w obszarze programowym Łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażania na tego typu zmiany – **616** tys. zł;
- w obszarze programowym Środowisko naturalne i ekosystemy – **7.525** tys. zł;
- w obszarze programowym Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne – **106** tys. zł.

W ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej nie wypłacono w 2021 r. żadnych środków.

Łącznie wypłacona kwota jest niższa od kwoty zaplanowanej do wydatkowania w Planie działalności na 2021 rok. Na czas planowania wypłat na 2021 r. trwał proces oceny wniosków o dofinansowanie, natomiast same umowy były podpisywane od połowy października 2021 r. Z tego względu w 2021 r. wypłacono mniejszą wartość dofinansowania niż pierwotnie planowano. W ramach „Funduszu Współpracy Dwustronnej” realizacja projektów polega na odbyciu wizyt studyjnych przez

beneficjentów. W związku z panującą w ubiegłym roku sytuacją epidemiologiczną zrealizowany został dopiero jeden projekt – pierwsza wypłata środków jest przewidziana na I. kwartał 2022 r.

XII.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Narodowy Fundusz pełnił rolę Instytucji Wdrażającej (IW) w ramach PO IiŚ 2007-2013 dla:

- I osi priorytetowej – Gospodarka wodno-ściekowa;
- II osi priorytetowej – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- III osi priorytetowej – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- IV osi priorytetowej – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- działań 9.1, 9.2 i 9.3 osi priorytetowej IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna.

W przypadku I i II osi priorytetowej Narodowy Fundusz był jedną z 17. instytucji wdrażających. Zadania IW zostały również powierzone wojewódzkim funduszom ochrony środowiska.

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Narodowy Fundusz nadzorował 1.142 zrealizowane projekty o dofinansowaniu UE w kwocie **15.385.440** tys. zł i wartości całkowitej wynoszącej **32.849.600** tys. zł. Okres kwalifikowania wydatków w ramach PO IiŚ 2007-2013 trwał od 1.01.2007 r. do 31.12.2015 r., a program został zamknięty ostatecznie w 2017 r. (perspektywa zakończona). Łączna kwota wypłat dla beneficjentów, których obsługę w zakresie wypłat prowadził Narodowy Fundusz (jednostki inne niż państwowe jednostki budżetowe) wyniosła **13.746.427** tys. zł, przy czym w 2021 r. wypłaty środków europejskich już nie następowały.

W 2021 r. kontynuowane było jednak współfinansowanie przez Narodowy Fundusz przedsięwzięć w następującym zakresie:

- w ramach I osi priorytetowej wypłacono **8.259** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – plan **7.000** tys. zł – realizacja planu 118% (poz. 1.1.1.1 tabeli 35);
- w ramach IV osi priorytetowej PO IiŚ Narodowy Fundusz wypłacił w 2021 r. ze środków własnych **3** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przy planie w kwocie **3** tys. zł – realizacja planu w 100% (poz. 1.1.1.2 tabeli 35).

XII.5. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE

Program LIFE to program poświęcony w całości współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska, w tym ochrony przyrody. Nowością w obecnej perspektywie finansowej w programie LIFE jest podprogram „Przejście na czystą energię”, ukierunkowany na wsparcie m.in. tworzenia ram politycznych dla przejścia na czystą energię na wszystkich szczeblach zarządzania, angażowania obywateli i wzmacniania ich pozycji w przejściu na czystą energię, czy też przyciągania prywatnego finansowania i wspierania rozwoju projektów inwestycyjnych w zakresie zrównoważonej energii. Ważne dla rozwoju programu LIFE jest zwiększenie jego budżetu do 5,4 mld euro (3,4 mld euro w latach 2014-2020). W roku 2021 odbył się pierwszy nabór wniosków LIFE w perspektywie finansowej 2021-2027.

Dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu dla przedsięwzięć wdrażanych w ramach LIFE wypłacane było w ramach umów podpisanych w zakresie programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”. W 2021 r. wypłacono łącznie **18.398** tys. zł, z tego **844** tys. zł pożyczek z planowanej kwoty **2.900** tys. zł – realizacja planu w 29,1% (poz. 7 tabeli 30) oraz

17.554 tys. zł dotacji z planowanej kwoty **20.142** tys. zł – realizacja planu w 87,2% (poz. 1.3 tabeli 35). Niepełne wykonanie planu wypłat środków bezzwrotnych to efekt przesunięć płatności środków w realizacji poszczególnych projektów, głównie wynikających z opóźnień w realizacji działań na skutek wprowadzonych ograniczeń związanych z zapobieganiem COVID-19. Niższa niż planowano kwota wypłat pożyczek wynika z kwoty podpisanych w 2021 r. umów pożyczek, w ramach których wypłaty te były realizowane.

Program LIFE w latach 2021 – 2027 składa się z 2 obszarów i 4 podprogramów:

- a) Obszar Środowisko, obejmuje 2 podprogramy:
 - Przyroda i różnorodność biologiczna;
 - Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia.
- b) Obszar Klimat, obejmuje 2 podprogramy:
 - Łagodzenie zmiany klimatu i dostosowanie się do niej;
 - Przejście na czystą energię.

W 2021 r. podpisano 7 umów dotacji na łączną kwotę **12.541** tys. zł, które dotyczyły współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów LIFE wybranych przez Komisję Europejską w naborze 2020 r. Ponadto w ramach przeprowadzonego w 2021 r. naboru do Inkubatora Wniosków LIFE (dedykowanych środków na przygotowanie wniosków/projektów LIFE) zawarto 9 umów dotacji na łączną kwotę **570** tys. zł.

Dodatkowo Narodowy Fundusz prowadził w 2021 r. nabór wniosków o udzielenie pożyczki na wkład własny i zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć LIFE+/LIFE, w wyniku którego zawarto 2. umowy na łączną kwotę **844** tys. zł.

W 2021 r. utrzymano zmiany uatrakcyjnijające ofertę Narodowego Funduszu w zakresie współfinansowania Programu LIFE, obejmujące w szczególności: ujednoczenie intensywności dofinansowania dla wszystkich wnioskodawców niezależnie od tematyki projektu do 35% kosztów kwalifikowanych (intensywność dofinansowania dla pjb pozostała na niezmiennym poziomie 40% kosztów kwalifikowanych) oraz odstępianie na szczeblu krajowym od oceny efektywności kosztowej i oparcie się w tym zakresie na ocenie dokonywanej przez Komisję Europejską, co uprościło i skróciło proces aplikowania o środki na współfinansowanie projektów LIFE.

W naborze LIFE 2021 przeprowadzono konsultacje łącznie 88. koncepcji i wniosków projektów LIFE. Eksperti Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE zaangażowani byli również w konsultacje przygotowywanych 6. koncepcji projektów strategicznych LIFE, które są odpowiednikiem projektów zintegrowanych z poprzedniej perspektywy finansowej.

W 2021 r. Narodowy Fundusz uruchomił drugą edycję Inkubator Wniosków LIFE – narzędzia wsparcia potencjalnych wnioskodawców programu LIFE. Bezzwrotna dotacja jest wypłacana ryczałtem w 4. transzach i wynosi do 80 tys. zł, lecz nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez Komisję Europejską kosztów kwalifikowanych. Całkowita kwota dotacji jest uzależniona od osiągniętego etapu przygotowania wniosku. W naborze wpłynęło 25 wniosków, z których 9 uzyskało dofinansowanie Narodowego Funduszu.

Powyższe działania pozytywnie wpłynęły na liczbę składanych wniosków w naborze LIFE 2021. W naborze 2021 dla projektów standardowych (SAP) obowiązywał tryb jednoetapowy – składane były pełne wnioski. Dla projektów strategicznych obowiązywał tryb dwuetapowy.

łącznie w naborze 2021 złożonych zostało 110 wniosków z zakresu projektów standardowych dotyczących Polski, w tym 42 przez wnioskodawców z Polski będących beneficjentami koordynującymi projektów. Pozostałe 68 wniosków zostało złożonych przez wnioskodawców z innych krajów UE – w projektach tych polskie podmioty mają mieć rolę współbeneficjentów.

W obszarze Środowisko, w podprogramie „Przyroda i różnorodność biologiczna” złożonych zostało 15 wniosków dotyczących Polski, w tym 13 przez wnioskodawców z Polski, a 2 przez wnioskodawców z innych krajów UE. W podprogramie „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia” złożone zostały 24 wnioski dotyczące Polski, w tym 17 przez wnioskodawców z Polski, a 7 przez wnioskodawców z innych krajów UE. Obecnie trwa ocena wniosków z tego obszaru.

W obszarze Klimat, w podprogramie „Łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie się do nich” złożonych zostało 19 wniosków projektowych dotyczących Polski, w tym 7 przez wnioskodawców z Polski, a 12 przez wnioskodawców z innych krajów UE. W podprogramie „Przejście na czystą energię” złożone zostały 52 wnioski dotyczące Polski, w tym 5 przez wnioskodawców z Polski, a 47 przez wnioskodawców z innych krajów UE. Obecnie trwa ocena wniosków z tego obszaru.

W zakresie projektów strategicznych złożono 2 koncepcje projektów. Obydwa wnioski otrzymały zaproszenie do złożenia pełnego wniosku w kwietniu 2022 r.

Ze względu na stan epidemiczny panujący w Polsce szkolenia w roku 2021 odbywały się jedynie w formie webinarów. Odbyło się 13 webinarów. łącznie uczestniczyło w nich ponad 1000 osób. W miarę potrzeby wśród prezentujących gości byli obecni przedstawiciele Komisji Europejskiej z Agencji Wykonawczej ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz osoby monitorujące projekty LIFE. Beneficjenci LIFE prezentowali również realizowane przez siebie projekty LIFE. Nagrania ze wszystkich webinarów zostały udostępnione na kanale YouTube Narodowego Funduszu.

Przedstawiciele KPK LIFE przygotowali i zaprezentowali informacje na 21. konferencjach i spotkaniach organizowanych przez inne podmioty lub we współpracy z Narodowym Funduszem.

Według prowadzonego monitoringu prasy w 2021 r. ukazało się 4520 artykułów/publikacji/wzmianek/wpisów w mediach społecznościowych o Programie. Również na stronie Programu LIFE, w aktualnościach LIFE, ukazały się 53 publikacje. Najistotniejsze z nich publikowane były również na głównej stronie Narodowego Funduszu.

XII.6. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych i krajowych zewnętrznych

W związku z wdrażaniem wielu programów realizujących polityki Unii Europejskiej (politykę spójności – PO IiŚ 2014-2020, MF EOG i NMF, politykę ochrony środowiska – LIFE), a także w związku z wdrażaniem Systemu Zielonych Inwestycji, przedsięwzięć Funduszu Modernizacyjnego, czy też programu Stop Smog Narodowy Fundusz jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów poniesionych w związku z tą działalnością.

W ramach kosztów i wydatków dotyczących funkcjonowania Narodowego Funduszu poniesionych w 2021 r. (łącznie **138.641** tys. zł) refundacji ze źródeł zagranicznych i krajowych zewnętrznych podlega kwota **45.742** tys. zł, co stanowi ponad 33% łącznych kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura

Narodowego Funduszu. Źródła refundacji kosztów i wydatków inwestycyjnych przedstawiono w tabeli 29.

Tabela 29 Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu w 2021

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2021 r. (tys. zł)	Udział w kosztach i wydatkach inwestycyjnych (% z poz I.)
1	2	3	4
I.	Koszty i wydatki inwestycyjne	138 641	100%
II.	Zewnętrzne źródła finansowania kosztów i wydatków inwestycyjnych	45 742	33,0%
1.	Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna	37 180	26,8%
2.	Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	3 760	2,7%
3.	Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	3 156	2,3%
4.	energetycznej i energii odnawialnej, zapewnianego przy gruntownych remontach zasobów budowlanych	347	0,3%
5.	Refundacja kosztów programu „Stop Smog” – w związku z wdrażaniem przedsięwzięć niskoemisyjnych finansowanych z Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK	493	0,4%
6.	Refundacja kosztów związanych z wykonywaniem zadań Krajowego Operatora Funduszu Modernizacyjnego	806	0,6%
III.	Zobowiązania wieloletnie i środki własne	92 899	67,0%

Narodowy Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca, jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów związanych z wdrażaniem PO IiŚ. Na podstawie umów na refundację wydatków organów i Biura Narodowego Funduszu, podpisanych z Ministrem Środowiska i Ministrem Energii, Narodowy Fundusz zaewidencjonował koszty w ramach X osi priorytetowej „Pomoc Techniczna” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz koszty wynagrodzeniowe pracowników w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w łącznej kwocie **37.180** tys. zł, co stanowi ponad 26,8% kosztów i wydatków inwestycyjnych własnych Biura Narodowego Funduszu.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w zakresie podpisanych umów dotacji celowych zrefundowano ok. 30% kosztów wynagrodzeń i pochodnych poniesionych w 2021 r. (**29.210** tys. zł) Dodatkowo w ramach programu Pomoc Techniczna PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz zakwalifikował w 2021 r. do refundacji w sektorze środowiska i energetyki wydatki i koszty Biura w kwocie **7.971** tys. zł, co stanowi 5,7% wszystkich kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2021 r. W najwyższej kwocie zostały zrefundowane koszty usług obcych: **2.467** tys. zł. Wydatki inwestycyjne Biura podlegają refundacji w kwocie **2.160** tys. zł. Refundacja kosztów materiałów i energii w kwocie **408** tys. zł stanowi ponad 30% kosztów tego rodzaju naliczonych w 2021 r.

Program PT PO IiŚ zrefundował również kwalifikowalne koszty amortyzacji budynków przy ul. Konstruktorskiej w wysokości **304** tys. zł. Refundacja pozostałych kosztów osiągnęła wartość **2.633** tys. zł.

Narodowy Fundusz, wdrażając programy operacyjne, finansowane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (mechanizmy utworzone przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein) jest beneficjentem środków z zakresu kosztów zarządzania tymi programami. Refundacji podlegają koszty bezpośrednie oraz ryczałt na koszty ogólne w wysokości 15% bezpośrednich kosztów zaangażowanego personelu.

Na podstawie umowy dotacji celowej zawartej z Ministrem Środowiska na realizację działań z zakresu kosztów zarządzania, związanych z wdrażaniem Programów Operacyjnych i Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021, przyznano Narodowemu Funduszowi w 2021 r. dotację z budżetu państwa (stanowiącą nie więcej niż 85% wydatków kwalifikowalnych), ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, refundującą poniesione wydatki i koszty w kwocie **3.760** tys. zł, co stanowi około 2,7% wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2021 r.

Narodowy Fundusz jest Beneficjentem i Partnerem Wiodącym projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, który jest realizowany we współpracy z Partnerami (wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Urząd Marszałkowski w Lublinie). Projekt finansowany jest w ramach PO IiŚ 2014-2020, I oś priorytetowa „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Wydatki i koszty Biura Narodowego Funduszu, zakwalifikowane do refundacji w ramach projektu doradztwa energetycznego (dla obszaru doradztwa i zarządzania projektem) i przedstawione we wnioskach o płatność za 2021 r. wyniosły w sumie **3.156** tys. zł i pokryły 2,3% ogółu kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2021 r.

Narodowy Fundusz realizuje również działanie „System finansowania na potrzeby efektywności energetycznej i energii odnawialnej, zapewnianego przy gruntownych remontach zasobów budowlanych” oraz wspólnie z Krajową Agencją Poszanowania Energii prowadzi monitoring jego realizacji.

Koszty Biura zakwalifikowane do refundacji w 2021 r. wyniosły **347** tys. zł, co stanowi 0,3% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

Od 1. stycznia 2021 r. Narodowy Fundusz wraz z Ministerstwem Klimatu i Środowiska realizuje zadania związane z wdrażaniem programu priorytetowego „Stop Smog”. W związku z tym jest beneficjentem kosztów zarządzania, związanych z wykonywaniem tych zadań.

Koszty Biura zakwalifikowane do refundacji w 2021 r. wyniosły **493** tys. zł, co stanowi 0,4% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

Kosztami wykonywania zadań Krajowego Operatora Funduszu Modernizacyjnego są koszty Biura Narodowego Funduszu ponoszone w związku z konsultowaniem i wdrażaniem programów priorytetowych, o których mowa w art. 50c ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, a także prowadzeniem działalności promocyjnej i informacyjnej oraz monitorowaniem inwestycji w ramach Krajowego systemu wdrażania Funduszu Modernizacyjnego.

Koszty Biura zakwalifikowane do refundacji w 2021 r. z tego tytułu wyniosły **806** tys. zł, co stanowi 0,6% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

XIII. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r.

XIII.1. Wstęp

Narodowy Fundusz finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2021 r., w ramach posiadanych i obsługiwanych przez niego środków finansowych, dążył do maksymalizacji, uzyskiwanego w wyniku realizacji przedsięwzięć, efektu ekologicznego lub rzeczowego.

Dokonując w 2021 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się, przede wszystkim, zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Efekty ekologiczne opisane w tym rozdziale, dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w 2021 r., jak również planowanych do uzyskania z umów podpisanych w tym roku. Prezentowane efekty odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Zapotrzebowanie na środki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2021 r., wyznaczającego ramy finansowe działalności Narodowego Funduszu w 2021 r., zostało określone w II kwartale 2020 r., biorąc pod uwagę planowane wypłaty z umów podpisanych, wnioski o dofinansowanie będące na różnych etapach rozpatrywania, jak również zatwierdzone budżety programów priorytetowych. Późniejsza korekta Planu finansowego na 2021 r. uwzględniła dodatkowe plany wydatkowania środków programu „Mój Prąd”.

XIII.2. Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

XIII.2.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich. Środkami tymi finansowane były, przede wszystkim, przedsięwzięcia służące realizacji polityki zrównoważonego rozwoju państwa.

W rozdziale XIII.2.2 zamieszczono zestawienia tabelaryczne przedstawiające wydatki w dziedzinach, jak również na współfinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2021 r., w podziale na finansowanie pożyczkowe i dotacyjne, a w kolejnych rozdziałach, tj. XIII.2.3-XIII.2.18 przedstawiono najbardziej istotne informacje dotyczące kierunków rozdysponowania środków, planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2021 r.

W załączniku 2 przedstawiono realizację wydatkowania środków w 2021 r. w układzie programów priorytetowych, natomiast w załączniku 3 kwoty podpisanych w 2021 r. umów w układzie tych programów.

XIII.2.2. Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r.

Tabela 30 Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan 2021 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1		3	4	5	6	7
1	Ochrona wód	600 697	953 604	732 568	76,8%	122,0%
	w tym:					
1.1	współfinansowanie środków europejskich	487 194		567 796	---	116,5%
2	Ochrona klimatu i atmosfery	443 671	620 668	543 997	87,6%	122,6%
	w tym:					
2.1	współfinansowanie środków europejskich	98 639		113 489	---	115,1%
3	Ochrona powierzchni ziemi	58 549	131 235	194 781	148,4%	332,7%
	w tym:					
3.1	współfinansowanie środków europejskich	52 262		96 713	---	185,1%
4	Edukacja ekologiczna		80			---
5	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	69 804	99 283	158 221	159,4%	226,7%
	w tym:					
5.1	współfinansowanie środków europejskich			317	---	---
6	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW	64 692	108 291	21 971	20,3%	34,0%
7	Współfinansowanie LIFE		2 900	844	29,1%	---
8	Górnictwo	917	3 688	57 043	1 546,7%	6 220,6%
9	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska (wydatki na nabycie akcji i udziałów)	27 507	526 800	75 000	14,2%	272,7%
10	Gospodarka o obiegu zamkniętym	2 943	3 451	2 926	84,8%	99,4%
11	Razem NFOŚiGW - finansowanie zwrotne w tym:	1 268 780	2 450 000	1 787 351	73,0%	140,9%
	współfinansowanie środków europejskich	638 095	---	779 159	---	122,1%

Tabela 31 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2021 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan 2021 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1		3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	3 439 343	5 347 855	4 679 340	87,5%	136,1%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	3 431 350	5 325 855	4 675 358	87,8%	136,3%
	z tego:					
1.1.1	Gospodarka wodna	18 218	135 643	91 585	67,5%	502,7%
1.1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	2 868 571	4 340 506	3 833 443	88,3%	133,6%
1.1.3	Ochrona powierzchni ziemi	100 510	245 963	248 192	100,9%	246,9%
1.1.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	14 012	22 000	17 358	78,9%	123,9%
1.1.5	Górnictwo	21 075	41 264	18 059	43,8%	85,7%
1.1.6	Geologia	177 345	150 000	152 530	101,7%	86,0%
1.1.7	Monitoring Środowiska	76 588	90 814	84 065	92,6%	109,8%
1.1.8	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	102 926	191 312	144 684	75,6%	140,6%
1.1.9	Edukacja ekologiczna	32 311	45 000	44 994	100,0%	139,3%
1.1.10	Generator Koncepcji Ekologicznych	1 063	7 075	1 521	21,5%	143,1%
1.1.11	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	1 500	100,0%	100,0%
1.1.12	Doradztwo energetyczne	10 229	17 087	13 894	81,3%	135,8%
1.1.13	Gospodarka o obiegu zamkniętym	2 943	3 691	2 925	79,2%	99,4%
1.1.14	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	4 059	34 000	20 608	60,6%	507,7%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin	7 993	22 000	3 982	18,1%	49,8%
1.2.1	z tego: Umorzenia pożyczek	7 993	22 000	3 982	18,1%	49,8%
2	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach – zestawienie zbiorcze	3 439 343	5 347 855	4 679 340	87,5%	136,1%

Tabela 32 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (bez PJB) w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	2 377 873	3 077 882	129,4%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	2 371 380	3 077 705	129,8%
	z tego:			
1.1.1	Gospodarka wodna	18 218	91 585	502,7%
	w tym:			
1.1.2.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	7 958	91 585	1 150,9%
1.1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	2 211 956	2 823 458	127,6%
	w tym:			
1.1.2.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW i bankom	757 467	1 280 043	169,0%
1.1.3	Ochrona powierzchni ziemi		1 115	---
1.1.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	8 420	12 312	146,2%
1.1.5	Geologia	24 190	1 284	5,3%
1.1.6	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	94 667	135 874	143,5%
	w tym:			
1.1.6.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	91 269	131 184	143,7%
1.1.7	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	100,0%
1.1.8	Górnictwo	6 301	50	0,8%
1.1.9	Gospodarka o obiegu zamkniętym	2 943	2 925	99,4%
1.1.10	Edukacja ekologiczna	3 185	7 602	238,7%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	6 493	177	2,7%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	6 493	177	2,7%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	89 051	318 843	358,0%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	5 750	89 762	1 561,1%
	w tym:			
2.1.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW		86 125	---
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	73 540	202 969	276,0%
	w tym:			
2.2.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	53 157	78 369	147,4%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	2 029	1 190	58,6%
2.4	Edukacja ekologiczna	1 506	7 187	477,2%
2.5	Doradztwo energetyczne	10 229	13 894	135,8%
2.6	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	1 259	3 841	305,1%
	w tym:			
2.6.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	1 259	3 841	305,1%
2.7	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	-5 262		
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	2 466 924	3 396 725	137,7%

Tabela 33 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	693 638	992 999	143,2%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	692 138	989 194	142,9%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona klimatu i atmosfery	629 002	896 384	142,5%
1.1.2	Ochrona powierzchni ziemi	17 028	30 934	181,7%
1.1.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	278	233	83,8%
1.1.4	Górnictwo	9 800	11 088	113,1%
1.1.5	Geologia	28 731	41 676	145,1%
1.1.6	Monitoring Środowiska	33	155	469,7%
1.1.7	Edukacja ekologiczna	5 826	7 077	121,5%
1.1.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	377	126	33,4%
1.1.9	Generator Koncepcji Ekologicznych	1 063	1 521	143,1%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	1 500	3 805	253,7%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	1 500	3 805	253,7%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	178 813	181 862	101,7%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	21 863	23 839	109,0%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	9 186	11 986	130,5%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 376	136	9,9%
2.4	Górnictwo	4 635	5 771	124,5%
2.5	Geologia	124 424	109 570	88,1%
2.6	Monitoring Środowiska	1 070	1 269	118,6%
2.7	Edukacja ekologiczna	12 634	16 123	127,6%
2.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	3 625	13 168	363,3%
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	872 451	1 174 861	134,7%

Tabela 34 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2021 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Środki przekazane do budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	11 164	9 545	85,5%
	z tego:			
1.1	Górnictwo		349	---
1.2	Ochrona powierzchni ziemi	52	98	188,5%
1.3	Monitoring Środowiska	3 390	4 011	118,3%
1.4	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	7 000	4 969	71,0%
1.5	Edukacja ekologiczna	685	5	0,7%
1.6	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	37	11	29,7%
1.7	Ochrona przyrody i krajobrazu		102	---
2	Środki przekazane do budżetu państwa na realizację zadań bieżących	88 803	98 208	110,6%
	z tego:			
2.1	Ochrona powierzchni ziemi	704	1 090	154,8%
2.2	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 908	3 384	177,4%
2.3	Górnictwo	339	801	236,3%
2.4	Monitoring Środowiska	72 095	78 630	109,1%
2.5	Edukacja ekologiczna	8 475	7 000	82,6%
2.6	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	5 282	7 303	138,3%
3	Razem NFOŚiGW - środki przekazane do budżetu państwa w dziedzinach (1+2)	99 967	107 753	107,8%

Tabela 35 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2021 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan 2021 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących na współfinansowanie środków europejskich oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	25 528	32 145	30 463	94,8%	119,3%
	z tego:					
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	12 042	7 003	8 262	118,0%	68,6%
	z tego:					
1.1.1	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	12 042	7 003	8 262	118,0%	68,6%
	z tego:					
1.1.1.1	I oś priorytetowa	12 032	7 000	8 259	118,0%	68,6%
1.1.1.2	IV oś priorytetowa	10	3	3	100,0%	30,0%
1.2	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	1 842				
	z tego:					
1.2.1	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	1 842				
	z tego:					
1.2.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa	1 842				
1.3	Współfinansowanie LIFE	8 126	20 142	17 554	87,2%	216,0%
1.4	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	3 518	5 000	4 647	92,9%	132,1%
2	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska - współfinansowanie środków europejskich (1)	25 528	32 145	30 463	94,8%	119,3%

Tabela 36 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	6 740	5 171	76,7%
	z tego:			
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	2 930	2 808	95,8%
1.2	Współfinansowanie LIFE	3 810	2 363	62,0%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	533	9 967	1 870,0%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	524	1 826	348,5%
2.2	Współfinansowanie LIFE	9	8 141	90 455,6%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	7 273	15 138	208,1%

Tabela 37 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2021 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	LIFE - środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	904	3 078	340,5%
	z tego:			
1.1	na realizację zadań bieżących	904	3 078	340,5%

Tabela 38 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Wykonanie 2021 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	67	810	1 209,0%
	z tego:			
1.1	Współfinansowanie LIFE	67	810	1 209,0%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	3 400	3 172	93,3%
	z tego:			
2.1	Współfinansowanie LIFE	3 336	3 160	94,7%
2.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	64	12	18,8%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	3 467	3 982	114,9%

XIII.2.3. Ochrona wód

W zakresie ochrony wód w 2021 r. środki Narodowego Funduszu wydatkowane były w ramach programów priorytetowych:

- „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”;
- „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”.

W ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” wypłacono **612.464** tys. zł pożyczek i **8.259** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych lub dopłat do ceny wykupu obligacji.

Drugi z programów realizowanych w tej dziedzinie pozwolił na udostępnienie wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej kwoty **120.104** tys. zł w formie zwrotnej. Środki te następnie będą stanowić źródło finansowania mniejszych inwestycji wodno-kanalizacyjnych w gminach.

Łączny bilans wypłat środków w zakresie ochrony wód to **740.827** tys. zł, z tego:

- pożyczki – **732.568** tys. zł (poz. 1 tabeli 30);
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – **8.259** tys. zł (poz. 1.1.1.1 tabeli 35).

Plan w zakresie wypłat pożyczek został zrealizowany w 76,8%. Niepełna realizacja zaplanowanych wypłat pożyczek jest efektem niższego niż planowano zapotrzebowania wojewódzkich funduszy na środki dla gmin realizujących inwestycje poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Plan wypłat środków bezzwrotnych (dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji) w kwocie **7.000** tys. zł został zrealizowany w kwocie **8.259** tys. zł – realizacja planu 118%.

Wiąże się to głównie z wcześniejszym niż planowano terminem wykupu obligacji, a co za tym idzie wydatkowaniem środków Narodowego Funduszu w formie dopłat do ceny wykupu obligacji.

Planowane do uzyskania dla ochrony wód efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2021 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych przedstawione są w tabeli 39.

Tabela 39 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony wód

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków, w tym:	tys. RLM	4,2	119,5
1.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	4,2	104,8
2	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji, w tym:	tys. RLM	392,3	220
2.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	28,3	114,2
3	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	3 329,4	271
3.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	78,6	238,4
4	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej, w tym:	km	34,3	35,8
4.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	33,2	27

XIII.2.4. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w 2021 r. Narodowy Fundusz wypłacił łącznie **91.585** tys. zł środków dotacyjnych, w formie udostępnienia wojewódzkim funduszom, do rozdysponowania na rzecz beneficjentów programu „Moja Woda” opisanego w rozdziale XI.7. Plan wypłat finansowania dotacyjnego w tej dziedzinie został zrealizowany w 68% (poz. 1.1.1 tabeli 31) i był zdeterminowany wystąpieniami gmin o środki programu.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2021 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2021 r., przedstawione są w tabeli 40.

Tabela 40 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie gospodarki wodnej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	1 300
2	Powierzchnia terenów bezpośrednio objętych ochroną przeciwpowodziową	ha	-	59 257
3	Zaprojektowane wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami	szt.	-	1

XIII.2.5. Ochrona klimatu i atmosfery

Programy priorytetowe i ich części realizowane w dziedzinie ochrony klimatu i atmosfery w 2021 r. to:

- „Czyste powietrze” – wypłacono **1.317.312** tys. zł dotacji i nastąpił zwrot **5.653** tys. zł pożyczek. Środki dotacyjne w tym programie zostały w części przekazane do wojewódzkich funduszy na udzielanie dotacji i częściową spłatę kredytów bankowych beneficjentów końcowych (**1.228.987** tys. zł), finansowanie punktów konsultacyjnych w gminach i pomoc techniczną dla wojewódzkich funduszy (**86.125** tys. zł), a także na wpłaty na Ekologiczny Funduszu Poręczeń i Gwarancji BGK (**2.200** tys. zł);
- „Zadania wskazane przez ustawodawcę. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg” – wypłacono **1.400.000** tys. zł dotacji;
- „GEPARD II – transport niskoemisyjny – program rozliczany:
 - Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności” – program rozliczany – wypłacono **3.454** tys. zł dotacji;
 - Część 3) Śląsk – zagłębienie bezemisyjnego transportu publicznego – wypłacono **393** tys. zł dotacji i **243** tys. zł pożyczek;
- „System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transportu publiczny” – program rozliczany – wypłacono **252** tys. zł dotacji;
- „System Zielonych Inwestycji (GIS) - Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły” – wypłacono **4.101** tys. zł dotacji;
- „SOWA - oświetlenie zewnętrzne” – wypłacono **24.887** tys. zł pożyczek;
- „Budownictwo Energooszczędne”:
 - Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – wypłacono **220.033** tys. zł dotacji i **6.274** tys. zł pożyczek;
 - Część 2) PUSZCZYK – Niskoemisyjne budynki użyteczności publicznej – wypłacono **2.000** tys. zł dotacji i **5.118** tys. zł pożyczek;
- „Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1)” – wypłacono **2.298** tys. zł dotacji;
- „Mój Prąd”:
 - Część 1) Program Mój Prąd na lata 2021-2023 – wypłacono **44.884** tys. zł dotacji;
 - Część 2) Program Mój Prąd na lata 2019-2020 – wypłacono **681.888** tys. zł dotacji;
- „Ciepłownictwo Powiatowe” – wypłacono **6.176** tys. zł dotacji i **14.318** tys. zł pożyczek;
- „Energia Plus” – wypłacono **339.780** tys. zł pożyczek;
- „Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu” – wypłacono **113.489** tys. zł pożyczek;
- „Funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami” – wypłacono **20.504** tys. zł dotacji;

- „Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 – przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **3** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- „Agroenergia” – wypłacono **6.408** tys. zł dotacji i **2.392** tys. zł pożyczek;
- „Poprawa jakości powietrza”:
 - Część 3) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – wypłacono **294** tys. zł pożyczek i **10** tys. zł dotacji;
 - Część 5) Budynki Użyteczności Publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności – wypłacono **9.134** tys. zł pożyczek i **10.654** tys. zł dotacji;
- „E-Etap - Energy Efficiency Training and Auditing Project” – wypłacono **288** tys. zł dotacji;
- „Polska Geotermia Plus” – wypłacono **18.578** tys. zł pożyczek i **10.775** tys. zł dotacji;
- „Wsparcie dla innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych” program rozliczany - w ramach tego programu wypłacono **15.143** tys. zł pożyczek i **4.025** tys. zł dotacji.
- Zadania wskazane przez ustawodawcę. „Fundusz Przewozów Autobusowych” – wypłacono **90.907** tys. zł dotacji;
- Zadania wskazane przez ustawodawcę. „Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej na lata 2021-2022” – wypłacono **999** tys. zł dotacji;
- „Mój elektryk” – wypłacono **3.392** tys. zł dotacji;
- „Zielony transport publiczny (Faza 1)” – wypłacono **38** tys. zł dotacji;
- „Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych”:
 - pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego – wypłacono **1.904** tys. zł dotacji;
 - pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego – wypłacono **747** tys. zł dotacji.

Wydatki w zakresie ochrony klimatu i atmosfery były ponoszone głównie z przychodów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej, ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, oraz ze środków opłaty emisyjnej. Wpłaty na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg dokonywane były ze środków funduszu podstawowego. Przedsięwzięcia dotyczące transportu finansowane były ze środków Funduszu Transportu Niskoemisyjnego.

Finansowane były przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości powietrza, podniesienia efektywności energetycznej budynków i instalacji, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, współfinansowania przedsięwzięć I osi PO IiŚ 2014-2020. Środki ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych służyły rozwojowi energetyki prosumenckiej, a konkretnie wsparciu segmentu mikroinstalacji fotowoltaicznych.

W ramach tej dziedziny, w formie pożyczek, planowano wydatkowanie kwoty **620.668** tys. zł, wypłacono **543.997** tys. zł – plan zrealizowano w 87,6% (poz. 2 tabeli 30). Wypłata dotacji w kwocie **3.833.445** tys. zł oznacza realizację wielkości zaplanowanej na **4.340.509** tys. zł w 88,3% (poz. 1.1.2 tabeli 31 i poz. 1.1.1.2 tabeli 35).

Na niższe niż plan, wykonanie dotacji, wpływ miał przede wszystkim brak konieczności rozdysponowania środków rezerwowanych na ewentualność wyższego zapotrzebowania na środki w ramach Programu „Czyste Powietrze”. Na odchylenie wpłynęła też niepełna realizacja wypłat w programie „Mój Prąd”.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2021 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2021 r., przedstawione są w tabeli 41.

Tabela 41 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony klimatu i atmosfery

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu *	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej, w tym:	tys. MWh/rok	1 838,3	918,4
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. MWh/rok	478,8	1,9
2	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	2 566,2	1 168,6
3	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej, w tym:	tys. GJ/rok	1 059,8	168,3
3.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. GJ/rok	272,4	133
4	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla, w tym:	tys. Mg/rok	2 469,5	1 248,7
4.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. Mg/rok	207,5	18
5	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	Mg/rok	12 636	5 894
6	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	Mg/rok	105	6
7	Zmniejszenie emisji pyłu, w tym:	Mg/rok	79	493
7.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	Mg/rok	8,5	0
8	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	Mg/rok	3 229	1 509
9	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	Mg/rok	2 860	1 342
10	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	143 824	67 464
11	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła (kocioł starej generacji) na niskoemisyjne w budynkach istniejących	szt.	135 759	62 528
12	Liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowo budowanych	szt.	1 772	3 133

* - prezentowane wartości uwzględniają również efekty uzyskane w wyniku realizacji programu Mój Prąd oraz efekty uzyskane poprzez realizację wspólnie z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, programu Czyste powietrze

XIII.2.6. Ochrona powierzchni ziemi

Programy priorytetowe i ich części, w ramach których nastąpiły wypłaty w 2021 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi to:

- „Racjonalna gospodarka odpadami”:
 - Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów – wypłacono **24.264** tys. zł dotacji;
 - Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami – wypłacono **7.511** tys. zł dotacji i **38.447** tys. zł pożyczek;
 - Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów – wypłacono **1.496** tys. zł pożyczek;
 - Część 4) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów – przekazano państwowym jednostkom budżetowym **224** tys. zł;
 - Część 5) Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami przekazano **964** tys. zł państwowym jednostkom budżetowym i wypłacono **11.467** tys. zł dotacji;
 - Część 9) Gospodarowanie substancjami zubożającymi warstwę ozonową i niektórymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi – część wygaszana – wypłacono **520** tys. zł dotacji;
- „Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko” – wypłacono **96.714** tys. zł pożyczek;
- „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej” – wypłacono **15.105** tys. zł dotacji;
- „Usuwanie porzuconych odpadów” – wypłacono **105.243** tys. zł dotacji i **175** tys. zł pożyczek;
- „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” – wypłacono **62.831** tys. zł dotacji;
- „Ochrona powierzchni ziemi:
 - Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych – wypłacono **3.975** tys. zł dotacji i **57.950** tys. zł pożyczek;
 - Część 3) Usuwanie dzikich wysypisk - program pilotażowy – wypłacono **549** tys. zł dotacji;
- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest – wypłacono **15.538** tys. zł dotacji.

Plan pożyczkowy w tej dziedzinie został zrealizowany w 148,4%, wobec planowanej kwoty **131.235** tys. zł wypłacono **194.781** tys. zł (poz. 3 tabeli 30).

Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 100,9%. Z planowanej kwoty **245.963** tys. zł wypłacono **248.192** tys. zł (poz. 1.1.3 tabeli 31).

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe w obszarze ochrony powierzchni ziemi z umów zawartych w 2021 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 42.

Tabela 42 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	272,7	25,3
2	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	73,5	35,7
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	0	3

XIII.2.7. Ochrona przyrody i krajobrazu

W dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w 2021 r. wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu następowały w ramach programu priorytetowego „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej” **18.517** tys. zł dotacji i **3.486** tys. zł w formie przekazania środków do państwowych jednostek budżetowych.

Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 81,5% – wypłacono **22.005** tys. zł z zaplanowanej kwoty **27.000** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 31 i poz. 1.4 tabeli 35).

Niższe wypłaty dotacyjne są skutkiem m.in. opóźnień w przekazywaniu rozliczeń dotacji do Narodowego Funduszu na skutek epidemii COVID-19, a także przesunięcia płatności w zakresie pierwokupów nieruchomości przez parki narodowe w związku z oczekiwaniem na rozstrzygnięcia sądowe dotyczące weryfikacji cen zakupów.

W ramach ochrony przyrody i krajobrazu realizowane były działania z zakresu m.in.:

- wspomagania realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska;
- wspomagania systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- przeciwdziałania klęskom żywiołowym i likwidowaniem ich skutków dla środowiska;
- opracowywania audytów krajobrazowych;
- utrzymania i zachowania parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opracowywania planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz prowadzenia monitoringu przyrodniczego;
- ochrony i przywracania chronionych gatunków roślin lub zwierząt;
- urządzania i utrzymania terenów zieleni;
- zwiększania lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach;
- współfinansowania projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2021 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, przedstawione są w tabeli 43.

Tabela 43 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	tys. ha	67,6	32,9
2	Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony	szt.	86	56
3	Wykupy gruntów	ha	185	722

* - w pozycjach 1-3 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze ochrony przyrody i krajobrazu

XIII.2.8. Górnictwo

W dziedzinie górnictwa w 2021 r. realizowany był program priorytetowy „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”, w ramach którego wypłacono **18.059** tys. zł w formie dotacyjnej, z zaplanowanej kwoty **41.264** tys. zł – realizacja planu 43,8% (poz. 1.1.5 tabeli 31). Na finansowanie pożyczkowe w tym programie wydatkowano **57.043** tys. zł, w tym na przedsięwzięcie dotyczące gospodarczego wykorzystania metanu w Kopalni Ruch Knurów Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. wypłacono **57.000** tys. zł. Pożyczki zaplanowane w kwocie **3.688** tys. zł, zostały zrealizowane 1.546,7% (poz. 9 tabeli 30).

W ramach górnictwa realizowane były zadania z zakresu:

- rekultywacji powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą;
- eliminowania zagrożeń wynikających z budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych;
- monitoringu stanu środowiska i przeciwdziałania poważnym awariom w górnictwie.

Cała kwota dotacji wydatkowana w dziedzinie górnictwa pochodziła ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2021 r. dla górnictwa efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 44.

XIII.2.9. Geologia

W dziedzinie geologii w 2021 r. realizowane był program priorytetowy „Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju”, w ramach którego wypłacono **152.530** tys. zł dotacji.

Plan wypłat dotacji w zakresie geologii został zrealizowany w 101,7%, z zaplanowanej kwoty **150.000** tys. zł wypłacono **152.530** tys. zł (poz. 1.1.6 tabeli 31).

Środki wypłacano głównie na realizację przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju, realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, łącznie wypłaty dla tej jednostki wyniosły **151.245** tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie Państwowej Służby Geologicznej.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych dla górnictwa i geologii efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2021 r., przedstawione są w tabeli 44.

Tabela 44 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinach górnictwa i geologii

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (mapy, dokumentacje, projekty, metodyki, poradniki itp.)	szt.	489	1 307
2	Liczba wykonanych odwiertów/otworów wiertniczych	szt.	34	1
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym	ha	83	0
4	Liczba zakupionego sprzętu z obszaru górnictwa	szt.	170	82

* - w pozycji 2 uwzględniono również efekty związane z pp Udostępnianie wód termalnych w Polsce oraz Polska Geotermia Plus

XIII.2.10. Monitoring Środowiska

W dziedzinie monitoring środowiska w 2021 r. realizowany był program priorytetowy pt. „Wspieranie działalności monitoringu środowiska”. W ramach niego wypłacono **84.065** tys. zł w formie dotacyjnej z zaplanowanej kwoty **90.814** tys. zł – realizacja planu wyniosła 92,6% (poz. 1.1.7 tabeli 31).

Dofinansowywane w ramach monitoringu działania związane były głównie z realizacją Ogólnopolskiego Programu Państwowego Monitoringu Środowiska przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (**82.641** tys. zł).

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2021 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 45.

Tabela 45 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie monitoringu środowiska

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu	szt.	0	256

XIII.2.11. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska

W dziedzinie Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska w 2021 r. wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu realizowane były w ramach programów:

- „Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska” – wypłacono **158.221** tys. zł pożyczek, **4.691** tys. zł dotacji i **4.969** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” – w ramach którego wypłacono **135.025** tys. zł dotacji.

W ramach wydatkowanej w tej dziedzinie łącznej kwoty **302.905** tys. zł wypłacono **158.221** tys. zł pożyczek z zaplanowanej kwoty **99.283** tys. zł (poz. 5 tabeli 30) i **144.684** tys. zł finansowania dotacyjnego z zaplanowanej kwoty **191.312** tys. zł – realizacja planu 75,67% (poz. 1.1.8 tabeli 31).

Zadania realizowane w tej dziedzinie służyły m.in. adaptacji do zmian klimatu w miastach, w tym: „zielono-niebieska” infrastruktury, likwidacji powierzchni nieprzepuszczalnych, wdrażanie systemów zagospodarowania wód opadowych i kanalizacji deszczowej, lokalnej retencji wód opadowych, zapobieganiu powodzi i suszy, zaopatrzeniu ludności w wodę do picia, opracowaniu i wdrożeniu systemów monitoringu zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami, usuwaniu skutków awarii i zagrożeń środowiska na obiektach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, morskich obszarach przybrzeżnych, naturalnych akwenach, zakupowi specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych, a także ograniczaniu i usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii. Wspierane przedsięwzięcia dotyczyły m.in. zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym m.in. samochodów ratowniczo-gaśniczych, specjalistycznego sprzętu pływającego itp., w ramach realizacji Porozumienia Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. Ten zakres został zasilony kwotą **4.801** tys. zł w formie przekazania środków dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Policji. Kwota **135.025** tys. zł dotacji została przekazana do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej do udostępnienia na zadania z zakresu doposażenia w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany do akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2021 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 46.

Tabela 46 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	tys. osób	1 639,5	290
2	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	szt.	272	246
3	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	816	62

XIII.2.12. Edukacja ekologiczna

W zakresie tej dziedziny w 2021 r. realizowany był program priorytetowy „Edukacja ekologiczna” – wypłacono w nim **37.990** tys. zł dotacji i przekazano **7.004** tys. zł na wsparcie zadań Ministra Klimatu i Środowiska w obszarze działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu.

Łączna realizacja wypłat dotacyjnych w ramach tej dziedziny wyniosła **44.994** tys. zł przy kwocie zaplanowanej w tej pozycji na **45.000** tys. zł – realizacja wyniosła 100% (poz. 1.1.9 tabeli 31).

Finansowane w ramach tej dziedziny zadania miały na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym związane z:

- aktywizacją społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju kraju;
- kształceniem i wymianą najnowszej wiedzy oraz wsparciem systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- budową i wyposażeniem obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, a więc budową, wyposażeniem i doposażeniem centrów edukacyjnych, poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska i zrównoważonemu rozwojowi;
- wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Realizowane umowy obejmowały następującą tematykę:

- gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona atmosfery i klimatu;
- ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej lub gospodarowanie na obszarach chronionych prawem;
- ochrona środowiska w procesie gospodarowania zasobami;
- ochrona wód i gospodarka wodna.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2021 r. efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 47.

Tabela 47 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, w tym:	mln osób	209,9	237,2
1.1	ze współfinansowania projektów PO liś	mln osób	0,0	1,8

* - w pozycji 1 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze edukacji ekologicznej

XIII.2.13. Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON

Program priorytetowy „GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych” to wspólne przedsięwzięcie Narodowego Funduszu oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Celem programu jest dofinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w obszarze innowacyjnych technologii proekologicznych.

Program skierowany jest do przedsiębiorców lub grup przedsiębiorców, a wypłaty w ramach tego programu wyniosły **1.521** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **7.075** tys. zł (poz. 1.1.10 tabeli 31), co stanowi 21,5% wielkości planowanej. Wypłacone środki służyły realizacji przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności procesu suszenia osłonki w spółce Fabios S.A., która produkuje osłonki białkowe.

Zaplanowane wypłaty środków Narodowego Funduszu w Programie GEKON przeznaczone były na dofinansowanie fazy wdrożeniowej programu. Odchylenie w realizacji planu jest skutkiem m.in. zgody Narodowego Funduszu na prolongatę terminu zawarcia umowy z jednym z beneficjentów na skutek występowania pandemii COVID.

XIII.2.14. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej

Finansowanie zadań związanych z ekologicznymi formami transportu wynika z zapisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. W 2021 r. wypłacono na ten cel **1.500** tys. zł co stanowi 100% wielkości planowanej (poz. 1.1.11 tabeli 31).

XIII.2.15. Gospodarka o obiegu zamkniętym

W ramach tego obszaru realizowane są działania służące upowszechnianiu doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy. Powyższe realizowane jest w ramach programu pilotażowego „Gospodarka o obiegu zamkniętym” w oparciu o kompleksowe koncepcje realizowane w gminach: Łukowica, Tuczno i Wieluń.

W ramach wydatkowanej w tej dziedzinie łącznej kwoty **5.851** tys. zł wypłacono **2.926** tys. zł pożyczek z zaplanowanej kwoty **3.451** tys. zł – realizacja planu 84,8% (poz. 10 tabeli 30) i **2.925** tys. zł finansowania dotacyjnego z zaplanowanej kwoty **3.691** tys. zł – realizacja planu 79,2% (poz. 1.1.13 tabeli 31).

XIII.2.16. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION

Wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej za pośrednictwem partnerów zewnętrznych odbywa się za pośrednictwem programu priorytetowego SYSTEM. Budżet na realizację programu na lata 2019-2023 wynosi **810.000** tys. zł. W ramach części 2. tego programu dofinansowanie, w formie pożyczek, jest udzielane dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które następnie wykorzystują te środki na finansowanie celów ochrony środowiska w swoich regionach. W 2021 r. wypłacono na ten cel **21.971** tys. zł, co stanowi 20,3% wielkości planowanej (poz. 6 tabeli 30) i wynika ze zgłaszanego zapotrzebowania te środki w ramach umów zawartych w 2020 r. W 2021 r. zostały zawarte z wojewódzkimi funduszami, w ramach tego programu, kolejne umowy na łączną kwotę **70.000** tys. zł.

XIII.2.17. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Program priorytetowy realizowany w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2021 r. to „Wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych”. W 2021 r. w ramach tego programu wypłacono **20.608** tys. zł finansowania dotacyjnego, przy planie w kwocie **34.000** tys. zł – realizacja planu w 60,6% (poz. 1.1.13 tabeli 31), w tym w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym **7.314** tys. zł.

Niepełna realizacja zaplanowanych wypłat jest skutkiem głównie braku możliwości realizacji części planowanych zadań w związku sytuacją epidemiologiczną w kraju i związanymi z nią obostrzeniami, co wobec wypłacanych w formie zaliczki środków, skutkowało licznymi i znaczącymi zwrotami. Ponadto podobnie jak w latach ubiegłych, przyczyną ujemnego odchylenia są przesunięcia terminów realizacji przedsięwzięć oraz zmniejszenie kwoty umów na skutek rozstrzygnięć przetargowych.

Realizowane w tym obszarze zadania dotyczyły, m.in.:

- wykonania opracowań, raportów, ekspertyz, opinii, prac studialnych i naukowo-badawczych służących wspieraniu i wypełnieniu zobowiązań Ministra Środowiska i Klimatu;
- opracowania planów gospodarowania wodami, odbudowy ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowania i wydania informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych;
- dofinansowania zadań wykonywanych przez Państwową Służbę do spraw Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących;
- opracowania programów, planów i nadzoru nad realizacją zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej;
- wsparcia systemu ocen oddziaływania na środowisko, poprzez finansowe wsparcie organów administracji publicznej, zaangażowanych w postępowania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2021 r. dla ekspertyz i prac naukowo-badawczych efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 48.

Tabela 48 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba finansowanych porozumień, konwencji, programów	szt.	0	2
2	Liczba wykonanych opracowań/expertyz	szt.	76	23

XIII.2.18. Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska

XIII.2.18.1. Umorzenia pożyczek

W 2021 r. Zarząd podjął 10 uchwał o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek na kwotę **4.051** tys. zł.

Z planowanej na 2021 r. kwoty umorzeń w wysokości **22.000** tys. zł, plan zrealizowano w 18,1%, dokonując umorzeń pożyczek na łączną kwotę **3.983** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 31), z tego z zakresu:

- ochrony powierzchni ziemi – **3.055** tys. zł;
- ochrony wód – **750** tys. zł;
- adaptacji do zmian klimatu oraz ograniczenia skutków zagrożeń środowiska atmosfery – **178** tys. zł.

Niska realizacja planu umorzeń jest konsekwencją przyjęcia do planu na 2021 r. maksymalnych wskaźników umorzenia wynikających z umów pożyczek, podczas gdy ocena złożonych wniosków wykazała niespełnienie przez beneficjentów warunków częściowego umorzenia pożyczek określonych w umowach pożyczek w trakcie ich spłat.

XIII.2.18.2. Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska

Narodowy Fundusz może nabywać udziały lub akcje w spółkach, jeżeli statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności tych spółek jest ochrona środowiska i gospodarka wodna. W 2021 r. Narodowy Fundusz sprawował nadzór właścicielski nad 8. spółkami z portfela podstawowego z branż: ciepłowniczej (3 spółki geotermalne) oraz po 1. spółce ciepłownictwa konwencjonalnego, wodociągowej, bankowej, usług doradczych oraz budowlanej.

W dniu 18 marca 2021 r. Narodowy Fundusz przystąpił do spółki Geotermia Polska Sp. z o.o. obejmując 50.000 nowo utworzonych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy za kwotę **5.000** tys. zł, co stanowi 99,21% udziału w kapitale zakładowym Spółki. Rejestracja tych zmian została dokonana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lipca 2021 r.

Jednym z celów strategicznych Spółki Geotermia Polska jest zwiększenie poziomu wykorzystania zasobów geotermalnych w Polsce oraz inicjowanie i wspieranie działań związanych z realizacją projektów inwestycyjnych w geotermii poprzez tworzenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację inwestycji.

W dniu 21 lipca 2021 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Polskie Domy Drewniane S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki. Wszystkie nowo wyemitowane akcje w liczbie 70.000, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, w łącznej kwocie **70.000** tys. zł zostały objęte przez Narodowy Fundusz.

Celem podwyższenia kapitału PDD S.A. było umożliwienie Spółce dokończenia realizacji dwóch pilotażowych inwestycji – w Łodzi i Choroszczy a także kontynuację pozostałych projektów, prowadzonych przez Spółkę.

Wyплаты środków na działalność kapitałową zostały przedstawione w poz. 9 tabeli 30 – plan wynoszący **526.800** tys. zł został zrealizowany w kwocie **75.000** tys. zł ze względu na brak konieczności zasilania kapitałowego spółek portfela podstawowego oraz niezakończone procedury w zakresie nowych wejść kapitałowych (m.in. na skutek pandemii COVID-19).

XIV. Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2021 r.

XIV.1. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

XIV.1.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2021 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 681,4 etatów przeliczeniowych (686 osób). W ciągu roku zatrudnienie podjęły 41 nowe osoby, natomiast 27 osób zaprzestało wykonywania pracy na rzecz Narodowego Funduszu. Średnioroczne zatrudnienie w 2021 r. wyniosło 676,7 etatów przeliczeniowych i wzrosło w stosunku do 2020 r. o 2,2%. Strukturę zatrudnienia w 2021 r. przedstawiono w tabeli 49.

Tabela 49 Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2021 r.

Poz.	Staż pracy w Narodowym Funduszu		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
	lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba osób
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	do 1	36	do 30	54	kadra kierownicza	87	Zarząd	5
2	1-3	140	31-40	158	ekspert	9	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	107
					doradca, radca prawny	113		
3	4-6	111	41-50	273	główny specjalista	149		
4	7-10	50			starszy specjalista	107		
5	11-14	134	51-60	135	specjalista	100	ekologiczne, realizacyjne	328
					starszy inspektor	60		
6	15 i więcej	215	pow. 60	66	inspektor	36	horyzontalne, wspomagające	246
					pozostali	25		

Posiadane zasoby pracownicze umożliwiały w 2021 r. sprawną obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych, w tym m.in. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, Programów priorytetowych skierowanych do osób fizycznych (m.in. „Mój Prąd”, „Czyste Powietrze”), Projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” oraz pełnienia przez Narodowy Fundusz roli Krajowego Operatora Systemu

Zielonych Inwestycji. Doskonalono proces sporządzania opisów stanowisk pracy i określania poziomu ich kwalifikowalności. W grudniu 2021 r. w obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych zaangażowanych było 352 pracowników Narodowego Funduszu, przy średnim poziomie kwalifikowalności 65%.

XIV.1.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Proces zarządzania zasobami ludzkimi odbywał się w sposób przejrzysty, uwzględniający wytyczne i standardy w zakresie etycznego i transparentnego zarządzania. Postawiono na profesjonalizm, współpracę i komunikację, a także sprawdzone dobre praktyki HR.

W 2021 r. kontynuowano proces podnoszenia i doskonalenia kompetencji osobistych, zespołowych oraz kierowniczych pracowników, a także projekt bezpłatnych praktyk studenckich. Nadal podejmowano działania wspierające rodzicielstwo i rodzinę, w tym poprzez stosowanie elastycznych form zatrudnienia i pracę zdalną, dbając o umożliwienie pracownikom zachowania równowagi pomiędzy obszarem zawodowym i rodzinnym.

Kontynuowano proces adaptacji i wspierania nowych pracowników obejmujący osvajanie z nowym otoczeniem i umożliwienie nawiązania kontaktów w jak najbardziej przyjaznej atmosferze, w szczególności poprzez realizowanie funkcji opiekuna, a także wyposażania nowozatrudnionych w tzw. „pakiet powitalny”.

W ramach umowy partnerskiej zawartej z Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym zrealizowano Program Stażowy „Klimat dla przyszłości – edycja I” ukierunkowany na rozwój kadr zainteresowanych pracą w polskim sektorze publicznym, wyposażenie stażystów w wiedzę praktyczną, kształtowanie postaw odpowiedzialności i zaangażowania w działania związane z obszarem zmian klimatu. Jego uczestnicy odbywali staże w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz instytucjach podległych Ministerstwu Klimatu i Środowiska.

Nadal podejmowano działania wspierające rodzicielstwo i rodzinę, w tym poprzez stosowanie elastycznych form zatrudnienia i pracę zdalną, dbając o umożliwienie pracownikom zachowania równowagi pomiędzy obszarem zawodowym i rodzinnym.

Usprawniono proces naboru zewnętrznego poprzez:

- uproszczenie i uelastycznienie procesu (wprowadzenie nowych wzorów dokumentów, w tym wniosku o wszczęcie postępowania, określenie zadań komisji kwalifikacyjnej i przewodniczącego);
- informatyzację procesu (aplikacje kandydatów mogą być składane tylko w formie elektronicznej, realizacja etapów naborów w sposób zdalny, zgodnie z wytycznymi dot. realizacji spotkań w czasie pandemii COVID-19);
- dostosowanie zasad realizacji etapów procesu do liczby kandydatów spełniających wymagania formalne (możliwość wprowadzenia dodatkowych etapów w przypadku dużej liczby kandydatów).

Doskonalono proces naboru wewnętrznego, który jest jedną z możliwych, obok przeniesienia służbowego lub porozumienia stron, form przeniesień pracowników w ramach organizacji.

Rozbudowano i wzmocniono proces adaptacji nowych pracowników w Narodowym Funduszu (onboarding), którego celem jest m.in.:

- szybkie i efektywne włączenie pracownika w istniejącą strukturę organizacyjną NFOŚiGW;
- przekazanie wzorców i postaw przyjętych w NFOŚiGW;
- wdrożenie do sprawnego i rzetelnego wykonywania powierzonych obowiązków.

Każdy z nowych pracowników ma przydzielonego swojego opiekuna, który wspiera go w pierwszych trzech miesiącach pracy, a także dzieli się swoim doświadczeniem. Proces jest na bieżąco monitorowany i usprawniany przez Wydział Kadr i Płac. Nowi pracownicy wypełniają ankiety oceniające adaptację po pierwszym miesiącu pracy i po jej zakończeniu.

XIV.1.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

Proces ponoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników realizowany był zgodnie z uchwalonym przez Zarząd Narodowego Funduszu Planem szkoleń na 2021 r. Odzwierciedlał on potrzeby szkoleniowe pracowników Narodowego Funduszu, w szczególności uwzględniał szkolenia wspomagające realizację zadań Narodowego Funduszu, w tym finansowanych ze środków zagranicznych.

Na podstawie uchwalonego planu, każdy kierujący daną komórką organizacyjną zobowiązany był do opracowania dla podwładnych pracowników formularza „Indywidualnych Rekomendacji Rozwojowych” (IRR). IRR powiązane były m.in. z poziomem refundowania przez pracodawcę kosztów szkoleń, na które kierowano pracowników, zgodnie z obowiązującym Regulaminem szkoleń. Służyły niwelowaniu luk kompetencyjnych pracowników, a także budowaniu rezerwy kadrowej.

Zrealizowane w 2021 roku, w wielu formach, szkolenia miały na celu przede wszystkim:

- podniesienie i doskonalenie kompetencji merytorycznych, zawodowych pracowników;
- podniesienie i doskonalenie kompetencji miękkich pracowników, w tym kompetencji kierowniczych kadry menedżerskiej;
- wsparcie pracowników w realizacji powierzonych im zadań.

Działalność szkoleniowa w 2021 r. odpowiadała zdefiniowanemu w badaniu i odzwierciedlonym w rocznym planie szkoleń potrzebom szkoleniowym. W szkoleniach w 2021 r. uczestniczyło 289 osób. Łącznie pracownicy Narodowego Funduszu podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe wykorzystując 539 miejsc szkoleniowych. Najwięcej miejsc szkoleniowych wykorzystano w zakresie tematów w ramach grupy: „Szkolenia wspierające rozwijanie kompetencji zawodowych pracowników w celu efektywnego wdrażania i realizowania przez Narodowy Fundusz programów priorytetowych” (224).

XIV.1.4. Działania wprowadzone w Narodowym Funduszu w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19

Narodowy Fundusz, biorąc pod uwagę sytuację wystąpienia pandemii COVID-19, dbając o bezpieczeństwo pracowników, kontynuował w 2021 r. możliwość świadczenia pracy w trybie pracy zdalnej, zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Mając na względzie zarówno konieczność zapewnienia bezpiecznych warunków pracy pracownikom Biura Narodowego Funduszu, jak również obowiązek pracodawcy organizowania pracy pracowników w sposób zapewniający pełne wykorzystanie czasu pracy przy właściwym wykorzystaniu kwalifikacji pracowników stosowany był wprowadzony w 2020 r. Regulamin pracy zdalnej. Dokument ten określa zasady wykonywania pracy zdalnej oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy oraz pracowników.

Z uwagi na działania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem epidemii (COVID-19), w zakresie działalności szkoleniowej, zalecaną formą realizacji działań rozwojowych pracowników były szkolenia online. W takiej formule realizowane były zarówno szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne. Ponadto pracownikom Narodowego Funduszu udostępniono platformę szkoleń e-learningowych

DOLINEO. Każda osoba zainteresowana danym szkoleniem mogła je zrealizować o dowolnej porze dnia i z dowolnego miejsca.

Pracownicy, których charakter wykonywanych zadań pozwalał na ich wykonywanie w formie zdalnej, świadczyli pracę zdalnie przez okres wskazany w poleceniach pracy, z wyłączeniem dni, ustalonych przez kierujących samodzielnymi komórkami organizacyjnymi, jako dni pracy w Biurze Narodowego Funduszu. W ramach pracy w Biurze wprowadzono i przestrzegano zasad dystansu pomiędzy pracownikami oraz ograniczono wzajemne kontakty wdrażając w tym celu szereg rozwiązań elektronicznych, w tym prowadzenie on-line wewnętrznych i zewnętrznych spotkań oraz naborów na wolne stanowiska pracy, rozszerzono funkcjonalność aplikacji informatycznej służącej ewidencji wyjazdów służbowych i prywatnych, a także zmieniono sposób przekazywania do Wydziału Kadr i Płac dokumentacji papierowej.

XV. Załączniki

Załącznik 1

Wyciąg z Bilansu Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2021 r. (kwoty w tys. zł)

AKTYWA		2020	2021
Aktywa trwałe		5 617 865	6 411 346
1	Wartości niematerialne i prawne	608	2 518
2	Rzeczowe aktywa trwałe	41 545	44 224
3	Należności długoterminowe	4 556 142	5 443 381
4	Inwestycje długoterminowe	1 019 570	921 222
Aktywa obrotowe		9 049 398	8 545 149
2	Należności krótkoterminowe	776 586	798 199
	Należności od pozostałych jednostek	776 586	798 199
3	Inwestycje krótkoterminowe	8 272 812	7 746 951
	Krótkoterminowe aktywa finansowe	8 272 812	7 746 951
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	8 272 812	7 746 951
AKTYWA RAZEM		14 667 263	14 956 496

PASywa		2020	2021
Kapitał (fundusz) własny		14 624 473	14 902 135
1	Kapitał (fundusz) podstawowy	15 250 579	14 624 473
2	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	80 990	0
3	Zysk (strata) netto	-707 096	277 662
Zobowiązania i rezerwy zobowiązania		42 790	54 361
1	Rezerwy na zobowiązania	17 555	18 874
2	Zobowiązania	14 771	24 977
3	Rozliczenia międzyokresowe	10 464	10 510
PASywa RAZEM		14 667 263	14 956 496

Wyciąg z Rachunku zysków i strat Narodowego Funduszu za rok 2021 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2020	2021
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	2 840 410	5 107 677
A.1	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	187 652	215 641
A.2	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	271 157	280 110
A.3	Oplaty produktowe	25 283	32 492
A.4	Oplaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 019	1 093
A.5	Oplaty z ustawy - Prawo wodne	6 716	226 632
A.6	Oplaty i kary z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłaty za NO _x i SO ₂	15 712	14 870
A.7	Oplaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	451	1 212
A.8	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	3 235	-1 392
A.9	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	-3 213	355 332
A.10	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	22 780	45 497
A.11	Oplaty i kary wynikające z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	420	1 992
A.12	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	0	165 399
A.13	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	240	675
A.14	Kary wynikające z ustawy o odpadach	3 301	5 571
A.15	Wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	480	284
A.16	Oplaty emisyjne, o których mowa w art. 321a ustawy- Prawo ochrony środowiska	1 594 951	2 113 454
A.17	Środki pochodzące ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	8 000	12 000
A.18	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	249	322
A.19	Dotacje z budżetu państwa na Pomoc Techniczną	36 664	42 297
A.20	Środki z likwidacji Funduszu Niskoemisyjnego Transportu	653 588	0
A.21	Dotacja celowa - FinEERGo-Dom	76	0
A.22	Dotacja celowa - Projekt PDE	10 229	13 895
A.23	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	210	0
A.24	Przychody z tytułu obsługi Stop smog	0	319
A.25	Środki uzyskane z Funduszu Modernizacyjnego	0	1 576 688
A.26	Środki przekazywane przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego	0	669
A.27	Pozostałe przychody	1 210	2 625
B.	Koszty działalności operacyjnej	3 577 205	4 839 555
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	3 464 870	4 709 802
	Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe	100 872	110 831
	Dotacja celowa - Projekt PDE	10 229	13 895
	Dotacje	3 345 776	4 581 093
	Częściowe umorzenia pożyczek	7 993	3 983
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	112 335	129 753
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	-736 795	268 122
D.	Pozostałe przychody operacyjne	645	362
D.1	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	23	0
D.2	Inne przychody operacyjne	622	362
E.	Pozostałe koszty operacyjne	12	0
E.1	Inne koszty operacyjne	12	0
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	-736 163	268 484
G.	Przychody finansowe	198 274	174 885
G.1	Dywidendy i udziały w zyskach	0	3 420
G.2	Odsetki	193 901	138 572
G.3	Zysk ze zbycia inwestycji	0	19 855
G.4	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	4 275	9 887
G.5	Inne	98	3 151
H.	Koszty finansowe	169 207	165 706
H.1	Odsetki	16	1
H.2	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	169 172	165 624
H.3	Inne	19	81
I.	Zysk/strata brutto = netto (F+G-H)	-707 096	277 662

Wyciąg z Rachunku przepływów pieniężnych Narodowego Funduszu za rok 2021 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	2020	2021
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk / strata netto	-707 096	277 662
Korekty razem	-171 270	-764 032
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-878 366	-486 370
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	3 811	44 396
Wydatki	29 429	83 888
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-25 618	-39 492
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)	-903 983	-525 861
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	-903 983	-525 861
F. Środki pieniężne na początek okresu	9 176 796	8 272 812
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)	8 272 812	7 746 951

Wyciąg z Zestawienia zmian w Funduszu własnym Narodowego Funduszu za rok 2021 r. (kwoty w tys. zł)

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM	2020	2021
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	15 331 569	14 624 473
Ia. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	15 331 569	14 624 473
Fundusz statutowy na początek okresu	13 457 468	15 250 579
Fundusz statutowy na koniec okresu	15 250 579	14 624 473
Fundusz rezerwowy na koniec okresu	80 990	0
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu		
Wynik netto	-707 096	277 662
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	14 624 473	14 902 135

Załącznik 2

Wydatkowanie środków Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych w 2021 r.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ochrona wód		8 259		732 568	740 827	1 479 439	2 220 266
1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych		1 670		48 375	50 045		50 045
1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		6 589		564 089	570 678		570 678
1.3	Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych				120 104	120 104		120 104
1.4	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach						1 479 439	1 479 439
2	Górnictwo	1 150		16 910	57 043	75 103		75 103
2.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	1 150		16 910	57 043	75 103		75 103
3	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej			1 500		1 500		1 500
4	Monitoring Środowiska	82 641		1 424		84 065		84 065
4.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska.	82 641		1 424		84 065		84 065
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	3 486		18 517		22 003	44 827	66 830
5.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	3 486		13 870		17 356		17 356
5.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			4 647		4 647		4 647
5.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu" Obszar Środowisko naturalne i ekosystemy						7 355	7 355
5.4	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						37 472	37 472
6	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu	3 079		14 475	844	18 398		18 398
6.1	Współfinansowanie programu LIFE. Część 2) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2014-2020	3 079		14 443	844	18 366		18 366
6.2	Współfinansowanie programu LIFE. Część 1) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2021-2027			32		32		32
7	Geologia			152 529		152 529		152 529
7.1	Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju			152 529		152 529		152 529
8	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			1 521		1 521		1 521

Załącznik 2 cd)

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyplawy środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wyplawy środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	Ochrona powierzchni ziemi	1 188		247 003	194 782	442 973	445 186	888 159
9.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów			24 264		24 264		24 264
9.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami			7 511	38 447	45 958		45 958
9.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	224				224		224
9.4	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami	964		11 467		12 431		12 431
9.5	Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko				96 714	96 714		96 714
9.6	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej			15 105		15 105		15 105
9.7	Usuwanie porzuconych odpadów			105 243	175	105 418		105 418
9.8	Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie			62 831		62 831		62 831
9.9	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych			3 975	57 950	61 925		61 925
9.10	Ochrona powierzchni ziemi. Część 3) Usuwanie dzikich wysypisk - program pilotażowy			549		549		549
9.11	Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest			15 538		15 538		15 538
9.12	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów - część programu rozliczana				1 496	1 496		1 496
9.13	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 9) Gospodarowanie substancjami zubożającymi warstwę ozonową i niektórymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi - część programu rozliczana			520		520		520
9.14	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi						266 675	266 675
9.15	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego						178 511	178 511
10	Gospodarka wodna			91 585		91 585		91 585
10.1	Moja Woda			91 585		91 585		91 585
11	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	4 969		139 715	158 221	302 905	602 596	905 501
11.1	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska. Część 1) Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska	4 969			158 221	163 190		163 190
11.2	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska. Część 2) Miasto z Klimatem – „zielono-niebieska infrastruktura”			4 691		4 691		4 691

Załącznik 2 cd)

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (tys. zł)							
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (7+8)	
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
11.3	Ogólnopolski System Finansowania Służb Ratowniczych. Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych			113 218			113 218		113 218
11.4	Ogólnopolski System Finansowania Służb Ratowniczych. Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych			21 806			21 806		21 806
11.5	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu".						616		616
11.6	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						601 980		601 980
12	Ochrona atmosfery i klimatu		3	3 833 442	543 997	4 377 442	595 467	4 972 909	
12.1	Czyste powietrze			1 317 312	-5 653	1 311 659		1 311 659	
12.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg			1 400 000		1 400 000		1 400 000	
12.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Przewozów Autobusowych			90 907		90 907		90 907	
12.4	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności - program rozliczany			3 454		3 454		3 454	
12.5	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 3) Śląsk – zagłębienie bezemisyjnego transportu publicznego			393	243	636		636	
12.6	System Zielonych Inwestycji (GIS) - Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły			4 101		4 101		4 101	
12.7	System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transportu publicznego - program rozliczany			252		252		252	
12.8	SOWA - oświetlenie zewnętrzne				24 887	24 887		24 887	
12.9	Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie			220 033	6 274	226 307		226 307	
12.10	Budownictwo Energooszczędne. Część 2) PUSZCZYK – Niskoemisyjne budynki użyteczności publicznej			2 000	5 118	7 118		7 118	
12.11	Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1) - program rozliczany			2 298		2 298		2 298	
12.12	Mój elektryk			3 392		3 392		3 392	
12.13	Zielony transport publiczny			38		38		38	
12.14	Mój Prąd. Część 1) Program Mój Prąd na lata 2021 – 2023			44 884		44 884		44 884	
12.15	Mój Prąd. Część 2) Program Mój Prąd na lata 2019 – 2020			681 888		681 888		681 888	
12.16	Ciepłownictwo Powiatowe			6 176	14 318	20 494		20 494	
12.17	Energia Plus				339 780	339 780		339 780	
12.18	Wsparcie projektów realizowanych w ramach poddziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020				113 489	113 489		113 489	

Załącznik 2 cd)

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (tys. zł)							
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (7+8)	
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
12.19	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Porozumienie pomiędzy Ministrem Środowiska, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określające zasady finansowania zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.			20 504			20 504		20 504
12.20	Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013- przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska - program rozliczany.		3				3		3
12.21	Agroenergia			6 408	2 392		8 800		8 800
12.22	Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej - część programu rozliczana			10	294		304		304
12.23	Poprawa jakości powietrza. Część 5) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności - część programu rozliczana			10 654	9 134		19 788		19 788
12.24	E-Etap - Energy Efficiency Training and Auditing Project			288			288		288
12.25	Polska Geotermia Plus			10 775	18 578		29 353		29 353
12.26	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych - program rozliczany			4 025	15 143		19 168		19 168
12.27	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych - pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego			747			747		747
12.28	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych - pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego			1 904			1 904		1 904
12.29	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej na lata 2021-2022			999			999		999
12.30	Stop smog - likwidacja źródeł ciepła i termomodernizacja w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych osób ubogich energetycznie - środki zewnętrzne Funduszu Termomodernizacji						15 828		15 828
12.31	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"						105		105
12.32	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej						39 687		39 687
12.33	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - forma zwrotna						34 350		34 350
12.34	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych						120 384		120 384
12.35	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym - forma zwrotna						27 257		27 257

Załącznik 2 cd)

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich lub zewnętrznych krajowych (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
12.36	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu						141 435	141 435
12.37	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji						186 048	186 048
12.38	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji						30 373	30 373
13	Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE			13 894			13 894	13 894
14	Edukacja ekologiczna	7 004		37 990			44 994	45 164
14.1	Edukacja ekologiczna. Część 2) Edukacja ekologiczna na lata 2015-2021	7 004		32 380			39 384	39 384
14.2	Edukacja ekologiczna. Część 3) Wsparcie Ministra właściwego ds. nadzoru nad NFOSiGW w edukacji i kształceniu kadr administracji publicznej w zakresie transformacji energetyczno-klimatycznej			5 610			5 610	5 610
14.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"						170	170
15	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	7 314		13 295			20 609	20 609
15.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	7 314		13 295			20 609	20 609
16	Gospodarka o obiegu zamkniętym			2 926	2 925		5 851	5 851
17	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION				21 971		21 971	21 971
18	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska				75 000		75 000	75 000
19	Umorzenia			3 983			3 983	3 983
RAZEM		110 831	8 262	4 590 709	1 787 351	6 497 153	3 167 685	9 664 838

Załącznik 3

Podpisane w 2021 r. w Narodowym Funduszu umowy w układzie programów priorytetowych

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2021 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych przez NFOŚiGW (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazywane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ochrona wód			181 119	181 119		181 119
1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych			123 678	123 678		123 678
1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			57 441	57 441		57 441
2	Górnictwo	2 011	131 246	84 465	217 722		217 722
2.1	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	2 011	131 246	84 465	217 722		217 722
3	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej		1 500		1 500		1 500
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	13 675	19 703		33 378	48 684	82 062
4.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	13 675	19 703		33 378		33 378
4.2	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"					48 684	48 684
5	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu		13 111	844	13 955		13 955
5.1	Współfinansowanie programu LIFE. Część 1) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2021-2027		230		230		230
5.2	Współfinansowanie programu LIFE. Część 2) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2014-2020		12 881	844	13 725		13 725
6	Geologia		408 397		408 397		408 397
6.1	Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju		179 181		179 181		179 181
6.2	Udostępnianie wód termalnych w Polsce		229 216		229 216		229 216

Załącznik 3 cd)

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2021 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych przez NFOŚiGW (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazywane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego			7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
7	Ochrona powierzchni ziemi		238 884	354 640	593 524	68 771	662 295
7.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów		33 594	2 276	35 870		35 870
7.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami		104 291	180 327	284 618		284 618
7.3	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych			61 000	61 000		61 000
7.4	Ochrona powierzchni ziemi. Część 3) Usuwanie dzikich wysypisk - program pilotażowy		572		572		572
7.5	Usuwanie porzuconych odpadów		50 307		50 307		50 307
7.6	Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest		50 120		50 120		50 120
7.7	Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			111 037	111 037		111 037
7.8	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi - środki europejskie					49 590	49 590
7.9	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego - środki europejskie					19 181	19 181
8	Gospodarka wodna		128 331		128 331		128 331
8.1	Moja Woda		128 331		128 331		128 331
9	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	3 660	70 025	264 374	338 059	260 146	598 205
9.1	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska. Część 1) Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska	3 660	2 044	264 374	270 078		270 078
9.2	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska. Część 2) Miasto z Klimatem – „zielono-niebieska infrastruktura”		1 582		1 582		1 582
9.3	Ogólnopolski System Finansowania Służb Ratowniczych. Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych		50 399		50 399		50 399
9.4	Ogólnopolski System Finansowania Służb Ratowniczych. Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych		16 000		16 000		16 000
9.5	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					134 125	134 125
9.6	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"					126 021	126 021

Załącznik 3 cd)

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2021 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych przez NFOŚiGW (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazywane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
10	Ochrona atmosfery i klimatu		4 689 542	1 019 590	5 709 132	733 795	6 442 927
10.1	Czyste powietrze		960 020		960 020		960 020
10.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Dróg Samorządowych		1 400 000		1 400 000		1 400 000
10.3	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Fundusz Przewozów Autobusowych		90 908		90 908		90 908
10.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej na lata 2021-2022		1 662		1 662		1 662
10.5	SOWA - oświetlenie zewnętrzne			4 348	4 348		4 348
10.6	Budownictwo Energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie		547 355	14 526	561 881		561 881
10.7	Budownictwo Energooszczędne. Część 3) PUSZCZYK – Niskoemisyjne budynki użyteczności publicznej		10 471	15 706	26 177		26 177
10.8	Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1)		75		75		75
10.9	WYGASZANY: eVAN- elektryczny samochód dostawczy (N1)		2 608		2 608		2 608
10.10	System Zielonych Inwestycji (GIS) - Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły		32 388	5 129	37 517		37 517
10.11	Mój elektryk		25 125		25 125		25 125
10.12	Zielony transport publiczny (Faza 1)		560 282	65 020	625 302		625 302
10.13	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 3) Śląsk – zagłębie bezemisyjnego transportu publicznego		56 960	6 500	63 460		63 460
10.14	Mój Prąd. Część 1) Program Mój Prąd na lata 2021 – 2023		44 884		44 884		44 884
10.15	Mój Prąd. Część 2) Program Mój Prąd na lata 2019 – 2020		681 893		681 893		681 893
10.16	Ciepłownictwo Powiatowe		133 633	164 466	298 099		298 099
10.17	Energia Plus			435 784	435 784		435 784
10.18	Wsparcie projektów realizowanych w ramach poddziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020			241 094	241 094		241 094
10.19	Agroenergia		64 627	8 417	73 044		73 044
10.20	Poprawa jakości powietrza. Część 5) Budynki Użyteczności Publicznej o podwyższonym standardzie		1 777	1 927	3 704		3 704
10.21	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych - pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego		10 000		10 000		10 000
10.22	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych - pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego		20 000		20 000		20 000
10.23	Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach - pilotaż		6 070		6 070		6 070
10.24	Polska Geotermia Plus		34 419	56 673	91 092		91 092
10.25	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych		4 385		4 385		4 385

Załącznik 3 cd)

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2021 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych przez NFOŚiGW (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich lub zewnętrznych krajowych obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)	
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)			
		Środki przekazywane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego					
1	2	3	4	5	6	7	8	
10.26	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"					261 716	261 716	
10.27	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł - środki europejskie					213 968	213 968	
10.28	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej - środki europejskie					57 542	57 542	
10.29	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu - środki europejskie					1 096	1 096	
10.30	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					159 107	159 107	
10.31	Stop smog - likwidacja źródeł ciepła i termomodernizacja w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych osób ubogich energetycznie - środki zewnętrzne Funduszu Termomodernizacji					40 366	40 366	
11	Edukacja ekologiczna	17 760	31 797			49 557	3 981	53 538
11.1	Edukacja ekologiczna. Część 2) Edukacja ekologiczna na lata 2015-2021	17 760	25 891			43 651		43 651
11.2	Edukacja ekologiczna. Część 3) Wsparcie Ministra właściwego ds. nadzoru nad NFOŚiGW w edukacji i kształceniu kadr administracji publicznej w zakresie transformacji energetyczno-klimatycznej		5 906			5 906		5 906
11.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu"					3 981		3 981
12	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	26 931	17 445			44 376		44 376
12.1	Wspieranie Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki klimatycznej i środowiskowej. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	26 931	17 445			44 376		44 376
13	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION			70 000		70 000		70 000
14	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			75 000		75 000		75 000
15	Umorzenia		4 051			4 051		4 051
	RAZEM	64 037	5 754 032	2 050 032		7 868 101	1 115 377	8 983 478

Załącznik 4

Złożone wnioski o dofinansowanie i zawarte umowy w 2021 r.

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2021 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2021 r.		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	31	239 956	517 013
	w tym:			
1.1	Osł prioritytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	8	74 937	285 427
1.2	Umorzenia pożyczek i kredytów	3	1 672 *	6 410
2	Gospodarka wodna	48	78 323	105 348
	w tym:			
2.1	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	17	71 005	91 720
2.2	LIFE - współfinansowanie	1	4 185	10 463
3	Ochrona klimatu i atmosfery	179 553	6 245 369	17 114 450
	w tym:			
3.1	Osł prioritytetowa I PO liŚ 2014-2020 - środki UE	62	632 892	976 086
3.2	Osł prioritytetowa I PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	4	50 782	166 158
3.3	Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy - środki europejskie	19	39 603	61 982
3.4	Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy - współfinansowanie	6	89 568	178 878
3.5	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	24	50 159	250 534
3.6	Program "Mój Prąd"	178 006	534 018	4 948 893
3.7	Program "Mój Elektryk"	833	20 180	133 105
3.8	Program "Stop Smog"	8	44 573	64 391
3.9	Umorzenia pożyczek i kredytów	5	4 070 *	25 571
4	Ochrona powierzchni ziemi	1 108	4 083 807	11 082 495
	w tym:			
4.1	Osł prioritytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	1	9 671	9 675
4.2	Osł prioritytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	5	53 496	194 475
4.3	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	16	54 500	106 775
4.4	Umorzenia pożyczek i kredytów	11	31 425 *	211 667
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	81	59 905	151 646
	w tym:			
5.1	LIFE - współfinansowanie	7	17 431	70 494
6	Górnictwo	8	103 089	116 869
7	Geologia	24	105 719	105 719
8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	103	336 800	472 524
	w tym:			
8.1	Umorzenia pożyczek i kredytów	1	57 *	830
9	Edukacja ekologiczna	54	62 707	72 978
10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	35	92 175	104 084
11	Wnioski różne	80	983 820	1 925 849
	w tym:			
11.1	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	18	84 063	309 892
11.2	LIFE - współfinansowanie	26	12 095	352 875
12	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska	2	75 000	75 000
13	Razem NFOŚiGW - środki własne	181 037	11 739 931	30 731 841
14	Zewnętrzne środki krajowe - program "Stop Smog"	8	44 573	64 391
15	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	82	682 166	1 047 743
16	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (13+14+15)	181 127	12 466 670	31 843 975

* - dla umorzeń w kolumnie 4 wykazano maksymalną kwotę możliwego umorzenia

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2021 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	Ochrona wód	20	181 119	523 876	34,6%
	z tego:				
1.1	Oś priorytetowa II PO IIŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	7	57 441	314 580	18,3%
1.2	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	13	123 678	209 296	59,1%
2	Gospodarka wodna - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	16	128 331	130 396	98,4%
3	Ochrona klimatu i atmosfery	152 357	6 442 927	9 752 856	66,1%
	z tego:				
3.1	Oś priorytetowa I PO IIŚ 2014-2020 - finansowanie pożyczkowe UE	2	100 022	190 398	52,5%
3.2	Oś priorytetowa I PO IIŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	34	331 691	1 500 114	38,2%
3.3	Oś priorytetowa I PO IIŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	24	241 094		
3.4	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu" - finansowanie dotacyjne EOG NMF	25	261 716	1 454 464	18,0%
3.5	Stop smog - środki dotacyjne zewnętrzne Funduszu Termomodernizacji	6	40 366	58 379	69,1%
3.6	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	152 115	4 689 542	6 549 501	83,5%
	w tym:				
3.6.1	Program priorytetowy "Mój prąd"	151 422	726 777		
3.7	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	151	778 496		
4	Ochrona powierzchni ziemi	89	662 295	1 153 227	57,4%
	z tego:				
4.1	Oś priorytetowa II PO IIŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	3	68 771	121 906	56,4%
4.2	Oś priorytetowa II PO IIŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	8	111 037	388 821	28,6%
4.3	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	17	243 602	642 500	75,1%
4.4	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	61	238 885		
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	71	82 062	90 825	90,4%
	z tego:				
5.1	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu" - finansowanie dotacyjne EOG NMF	25	48 684	57 006	85,4%
5.2	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	46	33 378	33 819	98,7%
6	Górnictwo	18	217 722	251 101	86,7%
	z tego:				
6.1	Finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	84 465	96 241	87,8%
6.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	16	133 257	154 860	86,0%
7	Geologia - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	49	408 397	409 982	99,6%
8	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	149	598 205	811 071	73,8%
	z tego:				
8.1	Oś priorytetowa II PO IIŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	16	134 125	218 853	61,3%
8.2	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu" - finansowanie dotacyjne EOG NMF	25	126 021	149 984	84,0%
8.3	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	69	264 375	348 838	75,8%
8.4	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	39	73 684	93 396	78,9%

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2021 r. cd)

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
9	Edukacja ekologiczna	23	53 538	65 472	81,8%
	z tego:				
9.1	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 program "Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu" - finansowanie dotacyjne EOG NMF	5	3 981	4 424	90,0%
9.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	18	49 557	61 048	81,2%
10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	33	44 376	44 378	100,0%
11	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION - finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	70 000	290 036	24,1%
12	LIFE - program działań na rzecz środowiska i klimatu	18	13 955	170 149	8,2%
	z tego:				
12.1	Finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	844	844	100,0%
12.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	16	13 111	169 305	7,7%
13	Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	1	1 500	1 500	100,0%
14	Umorzenia pożyczek - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	10	4 051	4 051	100,0%
15	Inwestycje kapitałowe - finansowanie kapitałowe NFOŚiGW	2	75 000	75 000	100,0%
16	Razem NFOŚiGW - środki własne	152 717	7 868 101		
	z tego:				
16.1	finansowanie pożyczkowe i kapitałowe NFOŚiGW	297	2 050 032		
16.2	finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	152 420	5 818 069		
17	Razem NFOŚiGW - środki europejskie i krajowe zewnętrzne	141	1 115 377	13 773 920	65,2%
	z tego:				
17.1	finansowanie pożyczkowe UE	2	100 022		
17.2	finansowanie dotacyjne UE i MF EOG	133	974 989		
17.3	finansowanie dotacyjne ze środków krajowych zewnętrznych	6	40 366		
18	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (16+17)	152 858	8 983 478	13 773 920	

XVI. Spis rysunków

Rysunek 1	Zawieranie umów w ramach PO liś 2014-2020 narastająco w 2021 r.	6
Rysunek 2	Struktura dziedziczenia finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2021 r.	8
Rysunek 3	Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2021 r.	20

XVII. Spis tabel

Tabela 1	Liczba i kwoty zawartych w latach 2019-2021 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)	7
Tabela 2	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2021 r. w porównaniu do 2020 r.	10
Tabela 3	Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2021 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	13
Tabela 4	Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2021 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	16
Tabela 5	Wpływy i wydatki środków finansowych w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	17
Tabela 6	Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2021 r.	26
Tabela 7	Wyплаты środków z Narodowego Funduszu do wojewódzkich funduszy z tytułu wdrażania programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	31
Tabela 8	Wyплаты środków z wojewódzkich funduszy do beneficjentów końcowych programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	32
Tabela 9	Złożone przez beneficjentów końcowych wnioski o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	33
Tabela 10	Zawarte umowy z beneficjentami końcowymi w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	33
Tabela 11	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	35
Tabela 12	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie programu priorytetowego „Mój Prąd”	37
Tabela 13	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w programie priorytetowym „Moja Woda”	44
Tabela 14	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w pilotażowych programach priorytetowych z zakresu poprawy jakości powietrza	45
Tabela 15	Środki europejskie – finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2021 r. (tys. zł)	46
Tabela 16	Umowy zawarte w ramach PO liś 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2021 r.)	49
Tabela 17	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO liś 2014-2020	51
Tabela 18	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO liś 2014-2020	52
Tabela 19	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.3.2 PO liś 2014-2020	53
Tabela 20	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 1.5 PO liś 2014-2020	55
Tabela 21	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO liś 2014-2020	56

Tabela 22	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2021 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO liŚ 2014-2020	57
Tabela 23	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.1 PO liŚ 2014-2020.....	58
Tabela 24	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.2 PO liŚ 2014-2020.....	59
Tabela 25	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.3 PO liŚ 2014-2020.....	60
Tabela 26	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.4 PO liŚ 2014-2020.....	61
Tabela 27	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r. w zakresie działania 2.5 PO liŚ 2014-2020.....	62
Tabela 28	Efekty ekologiczne lub rzeczowe w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i zakończonych w 2021 r.	62
Tabela 29	Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu w 2021.....	68
Tabela 30	Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2021 r. (tys. zł)	71
Tabela 31	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2021 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	72
Tabela 32	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (bez PJB) w 2021 r. (tys. zł)	73
Tabela 33	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł).....	74
Tabela 34	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2021 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł).....	75
Tabela 35	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2021 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	76
Tabela 36	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł).....	77
Tabela 37	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2021 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł).....	77
Tabela 38	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2021 r. (tys. zł)	78
Tabela 39	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony wód	79
Tabela 40	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie gospodarki wodnej	80
Tabela 41	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony klimatu i atmosfery	82
Tabela 42	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi	83
Tabela 43	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu	85
Tabela 44	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinach górnictwa i geologii.....	86

Tabela 45	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie monitoringu środowiska	87
Tabela 46	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków	88
Tabela 47	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej	89
Tabela 48	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2021 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych	91
Tabela 49	Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2021 r.....	92